REMZİ KİTABEVİ

W. Shakespeare

HUYSUZ KIZ

W. Shakespeare
HUYSUZ KIZ
RK

HUYSUZ K[redacted]Z

Çeviride aşağıdaki metin esas alınmıştır:
William Shakespeare, *The Taming of the Shrew*, edited by Ann Thompson, (Cambridge: Cambridge University Press, 1984).
Oyunun öteki basımları yanında, özellikle editörlüğünü Sir Arthur Quiller-Couch ile John Dover Wilson'ın yaptığı önceki Cambridge Shakespeare basımından (1928) da yararlanılmıştır.

Birinci Basım: Ocak, 1997

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 975-14-0565-3

Remzi Kitabevi A.Ş.
Selvili Mescit S.3 Cağaloğlu-İstanbul, 1997
Tel. 511 69 16 - 522 0583, Fax: 522 9055

İçindekiler

Giriş, 7
Kişiler, 13
Önoyun, 17
Huysuz Kız, 31
Notlar, 157

GİRİŞ

Huysuz Kız

Huysuz Kız, Shakespeare'in erken dönem komedilerinden. İlk oynanışı tahminen 1590'ların başına rastlıyor. İlk basımı ise bilindiği kadarıyla 1623 yılında *First Folio* (Shakespeare'in oyunlarının ilk toplubasımı)'da yapılmış.

Canlı ve renkli bir oyun *Huysuz Kız*. Kişiler ve gruplararası çok yönlü etkileşim ve gerilim sahneleriyle oldukça yoğun bir "dramatik" çatısı var. Bu yönüne ek olarak, dinamik yapısı, başta "huysuz kız" Katherina ve "onu uslandırmak için doğduğu" iddiasında olan Petruchio olmak üzere, özgün kişileri; kılık ve kimlik değiştirme, yanlış anlama, aldatma, göz boyama, ilginç paralellikler, karşıtlıklar, terslikler, kelime oyunları gibi Shakespeare'in ustalıkla kullandığı komedi motifleriyle, özellikle sahnede çok başarılı bir oyun olduğu görülüyor.

Shakespeare bu komedisinde, gerek oyunun çatısında, gerekse dilinde çeşitli teknikler deniyor ve yer yer çok başarılı bir anlatım sergiliyor. Organik bütünlük açısından bakıldığında oyunda görülen kopukluk ve aksamalar kâğıt üzerinde zaman zaman yadırganmakla birlikte, sahnede iyi bir yönetmen tarafından kolayca törpülenebiliyor.

Oyunun özeti şöyle: Padua'nın ileri gelenlerinden, varlıklı bir bey olan Baptista Minola'nın kızı Katherina (yer yer adı Katherine veya Kate olarak da geçiyor), o kadar huysuz, delişmen, aksi ve kaprisli bir kızdır ki, babası artık ona koca bulmaktan ümidini keser; ancak, büyük kızı koca bulana kadar da, sayısız talibi olan küçük ve uysal kızı Bianca'nın evlenmesine izin vermez. Sonunda ortaya, en az Katherina kadar azılı olan Petruchio çıkar, Katherina'yla evlenmeye talip olur. Kızın babası Baptista, Katherina'yı nasıl hem yola getirip hem de aşkını kazanacağını sorduğunda, Petruchio verdiği cevapla oyunun ana temalarından birini de dile getirir:

Bakın bu hiç sorun değil, size dediğim gibi,
O ne kadar dikbaşlıysa ben de o kadar kararlıyım.
İki şiddetli yangın karşılaşıp birleşince
Onları kızdıran şeyi de yakıp tüketirler.
Hafif esintiler küçük ateşleri körükler ama,
Rüzgâr fırtınaya dönünce ne ateş alır ne bir şey.

Petruchio dediğini yapar ve uyguladığı alışılmadık baskı ve yıldırma yöntemleriyle Katherina'yı yola getirir. Öyle ki, kimin karısının daha uysal ve söz dinler olduğu konusunda (biri "uysal" Bianca'nın eşi olmak üzere) iki erkekle girdiği bahsi de kazanır. Petruchio, Katherina'yla "hesaplaşırken," Bianca'nın taliplerinden Lucentio da, ustaca bir manevrayla ve kurnaz hizmetkârı Tranio'nun yardımıyla öğretmen kimliğine bürünüp Bianca'ya özel ders vermeye gelmiş gibi yaparak kızın yanına yaklaşmayı ve gönlünü çelmeyi becerir.

Huysuz Kız'ın, masal ve "fantezi" unsurunun ön plana çıktığı yönlerinden biri, oyunun baştan sona, Christopher Sly adlı ayyaş bir tenekeciyi eğlendirmek için sergilenmiş olması. Oyun başlamadan önceki "Önoyun" veya "Sunuş" olarak adlandırılabilecek bölümde, zengin bir lord, bir meyhanenin önünden geçerken yerde sızmış yatan ayyaş tenekeci Sly'ı görür ve eğlence olsun diye ona bir oyun oynamaya karar verir:

Şimdi onu burdan alıp yatağa götürsek,
Güzel giysiler giydirip, parmaklarına yüzükler taksak,
Yatağının yanına muhteşem bir ziyafet sofrası kursak,
Uyandığında başucunda şık giysili uşaklar bulsa...

Lord, planını uygular ve adamlarına, Sly'ı ayıltmadan konağına götürerek yatağa yatırmalarını söyler; Sly ayıldıktan sonra da onu, o güne dek "kendinde olmayan," deli gibi davranan, varlıklı bir bey olduğuna inandırır. Bu arada, Lordun genç uşağı Bartholomew kadın kılığına girerek Sly'a hizmet edecektir. Lordun, uşağı için verdiği talimat, oyunun ana temasıyla olan ilgisi açısından önemli:

Bugüne kadar gördüğü soylu hanımlar
Efendilerinin yanında nasıl davranıyorsa
O da tıpkı onlar gibi kibar davransın;
Yumuşak ve nazik bir sesle konuşsun,
Önünde yerlere kadar eğilsin;
"Bir emriniz varsa söyleyin sayın Lordum;
Eşiniz ve naçiz bendeniz olan bana,
Saygımı ve aşkımı gösterme fırsatı verin," desin.

Artık Sly için her şey, "hoş bir rüya ya da boş bir hayal" gibi gelecektir. Sly'ı bir süre eğlendirdikten sonra, lordun adamları onun şerefine *Huysuz Kız* oyununu sergiler.

Yukarıdaki özetten de anlaşılacağı gibi, *Huysuz Kız*'da kültürlerarası ortak halk masalı motifleri ağırlıklı: Zengin bir adamın, evlenme yaşında iki kızı var: Küçük kız aklı başında, kibar, hanım hanımcık; talipleri kuyrukta. Büyük kız huysuz, dikbaşlı, delişmen, belalı, "erkek gibi"; erkekler ondan köşe bucak kaçıyor. Baba kararlı: Büyük kız koca bulmadan küçük kızın evlenmesine izin yok. Nedeni: Hem gelenek böyle, hem de küçük kız evlenip gittiği anda, ablanın evde kalmışlığı kesinleşecek. Kendi güzel, babası varlıklı, ailesi soylu da olsa, büyük kızın koca bulması zor. Masallarda ve destanlarda olduğu gibi; onunla evlenecek erkek, önce ondan güçlü, yaman olduğunu, "erkekliğini" kanıtlamalı; onu altetmeli, "kadına dönüştürmeli". Sonunda böyle bir erkek çıkıyor. Ama bu oyunda herkesin tam olarak muradına erip ermediği tartışmalı. Oyunun belki de gerek kâğıt üzerinde gerekse sahnede bu yönüyle – yani bir masal, "fantezi" olarak – yorumlanması ve değerlendirilmesi şimdiye dek karanlık kalmış bazı boyutlarının aydınlanmasına yarayabilir.

Örneğin, huysuz bir kızı uslandırarak kendine saygılı, "terbiyeli" bir eşe, bir hizmetkâra dönüştüren Petruchio'da, kimi erkeklerin bilinçaltındaki ruhsal, cinsel ve toplumsal güvensizliğin yine bir erkek tarafından yarı şaka dışa vurulması teması yeterince ağırlıklı olarak değerlendirilirse, Katherina'nın oyunun sonunda ansızın uysallaşıp "ehlileşmesi" de daha değişik yönleriyle tartışılabilir.

Petruchio ve onun temsil ettiği erkekler, sanki oyunun sondan bir

önceki sahnesine kadar sergilenen kişiliğiyle "gerçek ve bağımsız" olan Katherina'yla değil, daha sonra erkek fantezisinde, Petruchio'nun hizmetkârı, bendesi ve cariyesi kimliğine bürünen Katherina'yla rahat ediyor. Shakespeare böylece, bu komedisinde, yüzeydeki şenlik atmosferinin altında, insanoğlunun temel yapısıyla, insan denen varlığın özüyle ilgili çok hassas noktalara değiniyor. Öylesine hassas noktalar ki, insan bunların oyunu her an sevinç ve mutluluk yanı ağır basan bir komedi olmaktan çıkarıp buruk ve kekre bir "dram"a dönüştürebileceği izlenimini ediniyor. Bu acı-tatlı dengesi, Shakespeare'in oyunlarında ustalıkla kullandığı ve sanatına ayrı boyutlar katan bir öğe.

Oyuna adını veren Katherina, asi, zorba, "eli maşalı," sözünü sakınmayan bir "deli kız". Başlangıçtan itibaren zihinlerde ağırlık kazanan sorulardan biri, "Bu deli kızla ne yapmalı?" (Ya da, "Bu kızın sonu ne olacak?") sorusu. Oyunun sonunda Katherina'nın kazandığı yeni kimlik, yukarıdaki soruya verilebilecek cevaplardan biri. Ancak, huysuz kızdaki değişime öteki karakterlerin gösterdiği ilginç tepkilere bakılırsa, sanki Shakespeare son sahneleri (başka okur, seyirci ve yönetmenlerce bulunabilecek) öteki cevap ve yorumlara da açık tutuyor gibi.

Oyuna daha geleneksel açıdan bakarsak, "deli kız" Katherina'nın uslanması sürecinden alınacak bazı dersler olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin, Shakespeare, kişinin, başka insanların da duygu ve düşünceleri, görüşleri olabileceğini kabullenmesinin, onlara saygı duymasının; inatçılık, aksilik, "dediğim dediklik", dikbaşlılık gibi huylardan arınmakla, bir başka "özgürlük," rahatlık, güven ve hoşgörü duygusuna ulaşabileceğini kavramasının önemini vurguluyor denebilir. Bu yorumu paylaşan eleştirmenler arasında olan günümüz Shakespeare araştırmacısı Dr. Stanley Wells, Petruchio'nun "misyonunu" da şöyle açıklıyor: "Gerçekçi Petruchio sonunda romantik bir başarıya ulaşıyor: Kafasında bir hayal kuruyor, sonra da o hayali gerçeğe dönüştürüyor."

Oyunun İngilizce adı: *The Taming of the Shrew*. Bu adın tam olarak Türkçe'ye çevrilmesinde pürüzler var. "Shrew;" "huysuz," "aksi," "şirret," "eli maşalı," "belalı," "hırçın," "deli, delişmen," olarak çevrilebilir. Önceki çevirilerde daha çok "hırçın" seçilmiş. Ancak, oyunda Katherina'nın "hırçınlığı," huysuzluğa çok daha yakın. "Taming" ise "uslandırma," "ehlileştirme," "yola getirme," "terbiye etme" (yırtıcı bir

av kuşunu terbiye eder gibi) demek. Oyuna "Hırçın Kızın Uslanması" dendiğinde (ki, bu başlık seçilse bile "uslandırılması" demek daha doğru olurdu), anlam kaybı ve sapması oluyor. Ayrıca bu ifade bir oyun adı olarak Türkçe açısından da çok düzgün değil. Bu nedenle, ben oyuna yalnızca "Huysuz Kız" demeyi daha az yanıltıcı buldum.

Bülent Bozkurt

KİŞİLER

a) Önoyun

CHRISTOPHER SLY, bir tenekeci
MEYHANECİ KADIN
LORD
LORD'UN UŞAĞI
LORD'UN MAİYETİNDEKİ AVCILAR VE HİZMETKÂRLAR
GEZGİN OYUNCULAR

b) Huysuz Kız

BAPTISTA MINOLA, Padualı zengin bir bey
KATHERINA, Huysuz Kız, Baptista'nın büyük kızı
PETRUCHIO, Veronalı bir bey, Katherina'nın talibi
GRUMIO, Petruchio'nun uşağı
CURTIS, Petruchio'nun çiftlik evindeki yaşlı baş kahyâsı
TERZİ
AKTAR
Petruchio'nun öteki hizmetkârları

BIANCA, Baptista'nın küçük kızı
GREMIO, zengin bir Padualı, Bianca'nın talibi
HORTENSIO, Padualı bir bey, Bianca'nın talibi, takma adı Litio
LUCENTIO, Pisalı bir bey, Bianca'nın talibi, takma adı Cambio
TRANIO, Lucentio'nun uşağı, bir ara Lucentio kimliğine girer
BIONDELLO, Lucentio'nun öteki uşağı (oğlan çocuğu)
VINCENTIO, zengin, yaşlı bir Pisalı
TÜCCAR, Mantualı, bir ara Vincentio kimliğine girer
DUL KADIN, Hortensio'nun âşığı
Baptista ile Lucentio'nun hizmetkârları

Olayların geçtiği yerler: Padua ile Petruchio'nun çiftlik evi

HUYSUZ KIZ

ÖNOYUN

Birinci Sahne

(Kırda bir birahanenin önü. Kapı açılır ve Meyhaneci Kadın, Sly'ı ite kaka dışarı çıkarır.)

SLY

Canına okumazsam senin!

M. KADIN

Sana bir çift tomruk [1] lazım, serseri!

SLY

Hadi be sen de kahpe; Sly sülalesinde serseri yoktur. Bilmiyorsan tarih oku; biz Fatih Richard'la gelmişiz. Onun için de *paucas pallabris*[2], tamam mı! Yürü!

M. KADIN

Kırdığın bardakların parası ne olacak?

SLY

Kuruş alamazsın benden. Hadi bakalım, Aziz Jeronimy [3], sen [4] soğuk yatağına gir de ısın biraz.

(Sendeleyerek bir iki adım attıktan sonra, yere yıkılır)

M. KADIN

Anlaşıldı; karakola gidip polis şefini çağırayım da gör.

(Çıkar)

SLY

Şef, müdür, komiser, kimi istersen çağır; kanun önünde alnım açık. Vız gelir bana. Geleceği varsa göreceği de var.

(Uykuya dalar. Boru sesleri. Maiyetindeki avcılar ve hizmetkârlarla, avdan dönen bir Lord girer.)

LORD

Hey avcı, köpeklerime iyi bak olur mu;
Merriman'a soluk aldır, ağzı köpürmüş hayvancağızın;
Clowder'ı da gür sesli dişinin yanına koy.
Silver, çitin köşesinde kokuyu nasıl buldu!
Gördün değil mi evlat, nasıl?
Tam koku soğudu derken!
Yirmi pound verseler vermem bu köpeği.

1. AVCI

Ama Belman da ondan aşağı kalmaz Lordum;
Koku nerdeyse kaybolmuşken bulup havladı;
İnanın Lordum, bu köpek daha iyi.

LORD

Aptallık etme. Ondaki sürat Echo'da olsaydı,
Bence onun gibi bir düzinesine değerdi.
Neyse, köpekleri iyi yedirin, iyi bakın hepsine.
Yarın yine ava çıkmaya niyetliyim.

1. AVCI

Peki Lordum.

(Sly'ı görürler.)

LORD

Bu da ne? Ölü mü bu, sarhoş mu? Nefes alıyor mu, bak bakalım.

2. AVCI

Alıyor Lordum. Birayla kızışmış anlaşılan,
Yoksa bu soğuk yatakta böyle derin uyuyamazdı.

LORD

Ne korkunç canavar! Domuz gibi serilmiş yatıyor.
Gaddar ölüm, işte benzerin; ne kadar pis ve iğrenç!
Baylar, gelin şu sarhoşa bir oyun oynayalım.
Şimdi onu burdan alıp yatağa götürsek,
Güzel giysiler giydirip, parmaklarına yüzükler taksak,
Yatağının yanına muhteşem bir ziyafet sofrası kursak,
Uyandığında başucunda şık giyimli uşaklar bulsa;
Ne dersiniz; kendini unutmaz mıydı şu fukara?

1. AVCI

Vallahi Lordum, hem de nasıl unuturdu.

2. AVCI

Uyandığında ne kadar acayip gelirdi her şey ona.

LORD

Belki de hoş bir rüya ya da boş bir hayal gibi.
Hadi o zaman, kaldırın onu ve oyunu iyi kurun.
Sarsmadan, en güzel odama götürün.
Her tarafa o benim kışkırtıcı resimlerden asın;
Pis kafasını güzel kokulu, ılık sularla yıkayın;
İçerde biraz da ardıç odunu yakın, hoş koksun;
Uyandığı anda müzik çalmaya hazır olsun;
Tatlı, göksel nağmeler dolsun odaya.
Ağzını açtığı anda hemen dikkat kesilin
Ve saygıyla yerlere kadar eğilip,
"Ekselansları ne emrederler?" deyin.
Biriniz, gümüş leğene gülsuyu doldursun,
Üzerine çiçek serpiştirip getirsin.
Biriniz ibriği taşısın, biriniz de havlu tutsun; sonra da,
"Sayın Lordum ellerini serinletmek ister miydi acaba," deyin.
Biriniz pahalı giysiler hazır etsin
Ve nasıl bir şey giymek istediğini sorsun.
Bir başkası, köpekleriyle atlarından söz etsin

Ve, "Hanımefendi rahatsızlığınıza çok üzülüyor," desin.
O güne kadar deli gibi davrandığına inandırın onu.
O an delirdiğini sanırsa, "Hayal görüyorsunuz, herhalde,
Ulu bir beysiniz çünkü," deyin.
Hadi, dediğimi yapın baylar ve ona nazik davranın.
Ölçüyü kaçırmaz, bu işi iyi becerirseniz,
Göreceksiniz, eşsiz bir eğlence çıkacak bize.

1. AVCI

Merak etmeyin Lordum, oyunu öyle bir oynarız,
Öyle hakkını veririz ki rolün,
Biz kim diyorsak, o olduğuna kesin inanacaktır.

LORD

Hadi, usulca kaldırıp yatağa götürün,
Uyanınca da herkes rolüne başlasın.

(Sly'ı götürürler. Boru sesi gelir.)

Sen, git bak bakalım neymiş bu boru sesi.

(Hizmetkâr çıkar.)

Belki de soylu bir yolcudur;
Burada mola verip dinlenmek istiyor olabilir.

(Hizmetkâr döner.)

Ne oldu, kimmiş?

HİZMETKÂR

Gezici oyuncular Lordum, izniniz olursa,
Size hizmetlerini sunmak isterler.

LORD

Söyle yaklaşsınlar.

(Oyuncular yaklaşır.)

Evet, hoşgeldiniz baylar.

OYUNCULAR
Teşekkür ederiz efendim.

LORD
Bu gece burda kalmak istiyorsunuz, öyle mi?

1. OYUNCU
Sayın Lordum lütfedip hizmetimizi kabul ederse.

LORD
Tüm kalbimle. Şu adamı tanıyorum;
Bir ara, bir çiftçinin büyük oğlunu oynamıştı –
Hanımefendiye çok güzel kur yapmıştın –
Adını unuttum, ama gerçekten
O rol sana iyi uymuştu ve doğal oynamıştın.

2. OYUNCU
Sanırım Soto'dan söz ediyorsunuz efendim.

LORD
Evet, ta kendisi; harikaydın o rolde.
Doğrusu tam zamanında geldiniz.
Şu sıra bir eğlence tasarlıyorum;
Uzmanlığınız çok işime yarayabilir.
Oyununuzu bir lord dinleyecek bu akşam –
Ama bilmem kendinizi tutabilir misiniz;
Eğer tuhaf davranışları karşısında
(Yani, sayın lord hayatında hiç oyun dinlemedi de)
Oyunu bırakıp gülüşmeye filan başlarsanız
Onu kırabilirsiniz. Bakın sizi uyarıyorum,
Sakın güleyim demeyin, yoksa çok sinirlenir.

1. OYUNCU
Merak etmeyin lordum, kendimizi tutarız biz;
İsterse dünyanın en acayip adamı olsun.

LORD

Hadi bakalım, sen onları kilere götür;
İyi ağırlansınlar; evimde ne varsa ikram edin,
Hiçbir şey esirgemeyin.

(*Bir hizmetkâr, oyuncularla birlikte çıkar.*)

Sen de git benim uşak Barthol'mew'ı bul;
Oğlanı [5] baştan aşağı kadın gibi giydirsinler;
Sonra onu bizim sarhoşun odasına götür,
Sürekli "hanımefendi" diye hitap et ve saygı göster.
Uşağıma da söyle, eğer benim sevgimi kazanmak istiyorsa,
Bugüne kadar gördüğü soylu hanımlar
Efendilerinin yanında nasıl davranıyorsa
O da tıpkı onlar gibi kibar davransın;
Yumuşak ve nazik bir sesle konuşsun,
Önünde yerlere kadar eğilsin;
"Bir emriniz varsa söyleyin sayın Lordum;
Eşiniz ve naçiz bendeniz olan bana,
Saygımı ve aşkımı gösterme fırsatı verin," desin.
Sonra onu sevgiyle kucaklasın, ateşli öpücükler versin,
Başını onun göğsüne yaslasın ve "Ne mutlu bana ki,
Yedi yıldır kendini zavallı, sefil bir fukara sanan lordum
Nihayet sağlığına kavuştu," diye gözyaşı döksün.
Eğer çocukta yetenek yoksa, yani kadınlar gibi,
Gerektiğinde gözlerinden sel gibi yaş dökemiyorsa;
Mendilin içine bir soğan koyup
Gizlice yanına alsın yeter; yapay da olsa,
Gözü sulandırmaya soğan birebirdir.
Hadi sen hemen git bunları söyle,
Talimatın gerisini de birazdan veririm sana.

(*Hizmetkâr çıkar.*)

Bence bu çocuk, sesiyle, yürüyüşüyle, tavırlarıyla
Tam bir hanımefendi olacak.

O ayyaşa "kocacığım" deyişini duymaya can atıyorum.
Bakalım benim adamlar bu saf köylüye saygı gösterirken
Kahkahalarını nasıl tutacaklar.
Gidip onları biraz hazırlayayım.
Belki de ben orda olunca aşırılıktan kaçar,
Eğlenceyi dozunda tutmayı becerirler.

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Lord'un evinde pahalı ve lüks döşenmiş bir yatak odası. Sly, üzerinde bir gecelikle uyumaktadır. Başucunda, ellerinde gösterişli giysiler, leğen, ibrik, şarap, yemiş ve meyve v.b. ile "hizmetkârları" durur. Odaya Lord girer.)

SLY *(Uyanır.)*
Bir çanak ucuz bira filan yok mu yahu?

1. HİZMETKÂR
Sayın Lordum bir bardak şaraba ne derler acaba?

2. HİZMETKÂR
Ekselansları meyve kurusu tatmak arzu ederler miydi?

3. HİZMETKÂR
Bugün hangi giysinizi giymek isterdiniz efendim?

SLY
Benim adım Christopher Sly – bana "ekselans," "lord" filan deyip durmayın. Hayatımda şarap içmedim ve bana ille bir şeyin kurusunu verecekseniz, kurutulmuş dana eti verin. Hangi giysiyi giyeceğimi de sormayın; kaç sırtım varsa o kadar yeleğim, kaç bacağım varsa o kadar çorabım, kaç ayağım varsa o kadar pabu-

cum var; hatta, bazan pabucumdan çok ayağım olabiliyor, bazan da ayak parmaklarım pabucun dışına çıkabiliyor.

LORD

Tanrı sizi bu boş kuruntulardan kurtarsın efendim!
Ah, nasıl olur da sizin gibi böyle soylu, yaman bir insan,
Bunca varlıklı ve saygın biri,
Cin çarpmış gibi korkunç hayaller görür!

SLY

Hey, niyetiniz ne, beni çıldırtmak mı? Burton-heath'ten koca Sly'ın oğlu Christopher Sly değil miyim ben? Anasından çerçi doğmuş; tel tarakçı eğitimi görmüş; zamanında ayı oynatmış, tenekeciliği meslek seçmiş Sly, ha? Marian Hacket'a sorun bakalım, hani o Wincotlı tombul meyhaneci kadına; beni tanımıyor muymuş? Ona yalnız biradan on dört peni borcum yoksa, Hıristiyan dünyasında da benden alçak yalancı yok. Yoo, aklımı filan kaçırmadım ben!

3. HİZMETKÂR

Ah, işte eşiniz hanımefendiyi üzen de bu!

2. HİZMETKÂR

Ah, işte uşaklarınızın keyfini bozan da bu.

LORD

Acayip hallerin yüzünden kaçırdığın eşin dostun da
Bu yüzden artık evine uğramıyor.
Ah sayın Lordum, soyunu düşünsene!
Eski tavırlarını sürgünden çağır, yuvaya dönsünler;
Onların yerine bu sefil, zavallı kuruntuları gönder.
Bak, uşakların nasıl bekliyor yanında,
Bir işaretinle hepsi görevini yapmaya hazır.
Canın müzik mi istiyor? Dinle, Apollo [6] çalıyor

(Müzik çalar.)

Ve yirmi bülbül şakıyor kafeslerde.
Yok, uyumak istiyorum dersen,
Semiramis'in (7) özel yatağından
Daha yumuşağını, daha keyiflisini buluruz sana.
"Canım yürümek istiyor," de,
Yoluna çiçek serpelim.
Yoksa ata mı binmek isterdin?
Altın ve inci kakmalı koşum takımlarıyla,
Atlarını hemen hazırlatırız.
Avcılıktan hoşlanırsan; biliyorsun,
Tarla kuşunun tepesinde dolanan şahinlerin var;
Ayrıca, köpeklerin de var:
Sesleri göklerde cevap bulan,
Havlamaları, yerkürenin derinlerinden
Yankılar getiren köpeklerin var istersen.

1. HİZMETKÂR
Tavşan avlarım dersen, senin tazıların,
Soluklu geyikler kadar hızlı, karacadan seri.

2. HİZMETKÂR
Resim sever misin? Dere kenarında duran Adonis'le [8],
Sazlar arasına gizlenmiş Cytherea'nın resmini getiririz hemen;
Hani sazlar, rüzgârla salınıp oynaşırken,
Cytherea'nın soluğunu okşar ya bir yandan, işte o resim.

LORD
Genç ve güzel Io'nun [9]
Nasıl kanıp gafil avlandığını gösteririz sana;
Resim çok canlı, sanki hayattan alınmış gibi.

3. HİZMETKÂR
Daphne [10] de var; dikenli ormanda dolaşırken,
Bacakları çizik içinde kalmış; öyle canlı ki,
İnsan yemin edebilir, kanı akıyor diye;

Kan ve gözyaşları o kadar ustaca çizilmiş ki,
Onu gördüğü anda Apollo mutlaka ağlayacak üzüntüsünden.

LORD

Sen bir lordsun, lord; başka hiçbir şey değil.
Bir de hanımın var; öyle güzel ki,
Geçip giden şu çağda eşi benzeri bulunmaz.

1. HİZMETKÂR

Evet, senin için döktüğü gözyaşları
Kıskanç seller gibi o canım yüzünden akana kadar,
Dünyanın en güzel varlığıydı o;
Onun dengi olamaz yeryüzünde.

SLY

Ben lordum ve böyle bir eşim var ha?
Rüya mı görüyorum şu anda acaba?
Yoksa bugüne dek rüya mı görmüşüm?
Uykuda değilim: görüyorum, duyuyorum, konuşuyorum,
Tatlı kokular alıyorum; yumuşacık şeyler geliyor elime.
Vay canına, ben bir lordum gerçekten;
Ne tenekeciyim, ne de Christopher Sly.
Pekâlâ, hanımefendiyi getirin bakalım huzurumuza;
Şu ucuz biradan da bir tas daha verin içelim.

(Bir hizmetkâr çıkar.)

2. HİZMETKÂR

Yüce efendimiz ellerini yıkamak isterler miydi?
Ah, bilseniz ne kadar sevinçliyiz aklınız yerine geldi diye!
İşte yine kendinizdesiniz;
Oysa on beş yıldır rüya âlemindeydiniz.
Yani uyandığınızda, sanki uyumuş gibiydiniz.

SLY

On beş yıl ha! Şu işe bak, iyi kestirmişim hani.
Peki bu arada hiç konuşmadım mı?

1. HİZMETKÂR

Evet Lordum, ama saçma sapan şeyler sayıkladınız.
Bu güzel odada yattığınız halde,
Hep, sizi dövüp kapı dışarı attıklarından söz ediyor,
Meyhaneci kadına veriştirip duruyordunuz;
Birayı resmi mühürlü kap yerine taş tasta getirdiği için [11]
Kadını mahkemeye vereceğinizi söylüyordunuz.
Bazan da Cicely Hacket'e sesleniyordunuz. [12]

SLY

Tabii, meyhaneci kadının yardımcısı o kız.

3. HİZMETKÂR

Ama efendim, siz ne meyhane bilirsiniz, ne meyhaneci kız;
Ne de adlarını saydığınız o adamları tanırsınız:
Yani, Stephen Sly, ihtiyar Yunanlı John Naps,
Peter Turph, Henry Pimpernell ve bunlar gibi
Daha yirmi adam ve isim.
Bu kişiler hiç var olmadı; onları gören de olmadı.

SLY

Eh, Tanrı'ya şükür iyileştim şimdi!

HEPSİ

Amin.

(Yanında hizmetkârlarıyla, uşak çocuk Bartholomew, kadın kılığında girer. Hizmetkârlardan biri Sly'a bir kupa bira sunar.)

SLY

Teşekkürler; bundan zararlı çıkmayacaksın. [13]

BARTHOLOMEW

Soylu Lordum nasıllar?

SLY

Vallahi iyiler; bu iyi şeyi içerken iyi olmaz mı insan?

(İçer.)

Karım nerde?

BARTHOLOMEW

Burda, soylu Lordum; arzunuz neydi kendisinden?

SLY

Madem karımsın, bana niye "kocacığım" demiyorsun?
Adamlarım bana "Lordum" diyecek; ben senin kocanım.

BARTHOLOMEW

Kocacığım ve Lordum, Lordum ve kocacığım,
Karın olarak her türlü hizmetine hazırım.

SLY

Çok iyi – peki ben ona ne diyeceğim?

LORD

"Bayan."

SLY

"Bayan Alice" mi, "Bayan Joan" mu?

LORD

Yalnızca "Bayan," o kadar. Lordlar hanımlarına böyle hitap eder.

SLY

Bayan hanım, diyorlar ki ben rüya görmüşüm
Ve on beş yıldan çok, hatta daha fazla uyumuşum.

BARTHOLOMEW

Ah, o kadar çok ayrı kaldım ki yatağından,
Sanki otuz yıl geçmiş gibi geliyor bana.

SLY

Çok fazla. Uşaklar, bizi yalnız bırakın.

(Hizmetkârlar çıkar.)

Bayan, hadi şimdi soyun ve yatağa gel.

BARTHOLOMEW

Üç kere soylu Lordum, sizden rica ediyorum,
Beni bir iki geceliğine bağışlayın.
Ya da, hiç değilse gün batana kadar.
Çünkü doktorlarınızın dediğine göre,
Kesinlikle yatağınızdan uzak durmazsam
Hastalığınızın tekrarlaması tehlikesi varmış.
Onun için izninizle, biraz beklesek iyi olur;
Yani bu tehlike ortadan kalkana kadar.

SLY

İyi de, şu anda dimdik ortada duran tehlike ne olacak ? [14] Ama yeniden o kötü rüyalara da dalmak istemem. Onun için, kanımla canım ne derse desin, beklemek daha iyi.

(Haberci girer.)

HABERCİ

Efendimizin oyuncuları, iyileştiğinizi duyunca,
Size güzel bir komedi sunmaya geldiler.
Doktorlarınız bunu uygun bulmuşlar;
Çünkü çektiğiniz acılar kanınızı kalınlaştırmış;
Melankoli ise, insanın akli dengesini bozabilirmiş. [15]
Bunun için, bir oyun dinlerseniz
Belki size iyi gelir diye düşünmüşler;
Binlerce kötülükten uzak durmanın,
Ömrü uzatmanın en iyi çaresi olan
Neşe ve eğlenceye verirsiniz aklınızı demişler.

SLY

Tamam, dinlerim o zaman. Hadi oynasınlar. Komenti [16] dediğin ne? Yeni yıl eğlencesi ya da taklabazlık, canbazlık filan mı?

BARTHOLOMEW

Hayır sevgili Lordum, daha zevkli bir şey bu.

SLY
Nasıl yani; hani o evde yapılan "şey"den mi?

BARTHOLOMEW
Bir çeşit hikâye.

SLY
İyi peki, görelim bakalım.

(Haberci çıkar.)

Gel bayan hanım, şöyle yanıma otur;
Eğlen, keyfine bak, gençlik geri gelmez.

(Otururlar. Borazanlar oyunun başladığını duyurur.)

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Padua. Bir meydan. Baptista, Hortensio ve ötekilerin evleri meydana açılmaktadır. Lucentio ile adamı Tranio girer.)

LUCENTIO

Tranio, sanat ve bilimin beşiği,
Güzel Padua'yı hep görmek isterdim.
Büyük İtalya'nın şirin bahçesi,
Bereketli Lombardia'ya onun için geldim.
Babamın sevgisi ve izni sayesinde,
Onun hayır duasıyla ve senin gibi sadık
Ve her konuda güvenilir bir yoldaşın desteğiyle
İşte sonunda burdayım.
Şimdi burda biraz soluk alalım;
Bakarsın bir fırsatını bulur,
Biz de bir şeyler öğrenir,
Bize yakışır bir eğitim görürüz.
Pisa saygın kişileriyle ünlüdür;
Ben orda doğmuşum;
Bentivolii soyundan gelen
Babam Vincentio da Pisa'da doğmadır;
Dünyayı dolaşmış bir tüccardır kendisi.
Tabii, o Vincentio'nun
Floransa'da yetişmiş olan oğlundan da,
Soylu davranışlarıyla kendi kaderini çizmesi

Ve ona bağlanan umutları boşa çıkarmaması beklenir.
İşte onun için Tranio, felsefe çalışmalarımda
Şimdilik erdeme ağırlık vereceğim;
Bir de, özellikle soylu davranışla erişilebilecek mutluluğa.
Sen ne diyorsun bu işe?
Yani, Pisa'dan ayrılıp Padua'ya gelişime:
Tıpkı, sığ gölcükte susuzluğunu gideremeyip,
Kana kana su içmek için derin suya dalan adam gibi?

TRANIO

Mi perdonato, [17] sevgili efendim,
Aslında sizinle aynı görüşteyim;
Tatlı felsefenin tadını çıkarmakta
Kesin kararlı oluşunuza seviniyorum.
Ancak, sevgili efendim, bu soylu davranışın
Ve bu ahlaki öğretinin hakkını vermeye verelim de,
Ahlaklı olalım derken ahmak olmanın da âlemi yok bence;
Ya da, Aristoteles'in öğretisine uyacağız diye
Ovidius'u hepten hayatımızdan çıkarmamız gerekmez. [18]
Arkadaşlarınla istediğin kadar ciddi tartışmalar yap,
Gündelik konuşmalarda söz ustalığını dene;
Keyiflenmek istediğinde müzikle şiire başvur.
Matematikle metafiziğe gelince,
Canın ne zaman isterse dalabilirsin ikisine de.
Ama keyfin olmadığı yerde kazanç da olmaz.
Kısacası, efendim, gönlün ne çekiyorsa
Ona ver kendini.

LUCENTIO

Çok teşekkürler Tranio, öğütlerin yerinde.
Eh, Biondello, sen de sahile çıkarsan,
Hemen hazırlıklarımızı yapar,
Zamanla Padua'da edineceğimiz dostları
Ağırlamaya elverişli bir barınak buluruz kendimize.
Hey, şuraya bak, bunlar da kim?

TRANIO

Efendim, bize hoşgeldin gösterisi düzenlemişler herhalde.

(Baptista, kızları Katherina ile Bianca; pinpirik [19] Gremio ve Bianca'nın talibi Hortensio girer. Lucentio ile Tranio biraz ötede durur.)

BAPTISTA

Baylar, boşuna ısrar etmeyin;
Kararım kesin, biliyorsunuz:
Büyük kızıma koca bulunmadıkça
Küçük kızımı kimseye vermem.
Ama ikinizden biri Katherina'yı seviyorsa,
Ona dilediği gibi kur yapmasına izin verebilirim;
Sizleri nasıl olsa iyi tanır ve severim.

GREMIO

Ona kur yapacağıma,
Arabaya atar tur yaptırırım daha iyi. [20]
Benim için fazla haşin.
Hey Hortensio, eş istemiyor muydun sen?

KATHERINA *(Baptista'ya)*

Ne olur efendim, beni bu heriflere maskara etmeyin.

HORTENSIO

Ne "herifi" bayan? Ne demek istiyorsunuz yani?
Biraz daha ince ve nazik olmadıkça
Herif merif yok size.

KATHERINA

Vallahi bayım, bence siz boşa telaşlanıyorsunuz.
O bayanın gönlünde hiç evlilik filan yok
Ama eğer olsaydı o zaman görürdünüz,
Üç ayaklı iskemleyi kaptığı gibi
Sizin kellenizi nasıl bir güzel tarar
Suratınızı nasıl kızıla boyar ve sizi kepaze ederdi.

HORTENSIO
Aman Tanrım! Bizi bu şeytanlardan koru yarabbim!

GREMIO
Evet, beni de, ulu Tanrım!

TRANIO (*Usulca Lucentio'ya*)
Hişt, efendim, bize iyi bir eğlence çıkıyor galiba;
Bu kız ya zır deli ya da felaket aksi ve belalı.

LUCENTIO (*Usulca Tranio'ya*)
Ama ötekinin suskunluğuna bakılırsa,
Tam hanım hanımcık ve aklı başında bir kızcağız.
Sus Tranio.

TRANIO (*Usulca Lucentio'ya*)
Güzel söylediniz efendim. Şşş! Tamam, iyi bakın şimdi.

BAPTISTA
Baylar, kararım karar;
Hemen de uygulamaya niyetliyim.
Bianca, sen içeri gir.
Ayrıca, sakın alınayım deme sevgili Bianca,
Seni daha az sevdiğimi de sanma.

KATHERINA
Şımarık şey! Bir bahane bulsa,
Parmağını gözüne sokup yaş getirecek.

BIANCA
Umarım benim mutsuzluğum seni mutlu eder abla.
Siz nasıl isterseniz öyle olsun efendim.
Kitaplarım ve çalgılarım bana yoldaşlık eder;
Kendi başıma okur ve çalışırım ben de.

LUCENTIO (*Tranio'ya*)
Şuna bak Tranio, sanki Minerva konuşuyor. [21]

HORTENSIO

Signor Baptista, neden bu kadar katısınız?
Yazık ki bu tavrınız sonuçta Bianca'yı mahzun ediyor.

GREMIO

Signor Baptista, bu cehennem zebanisi yüzünden
Neden Bianca'yı kafese kapatıyorsunuz?
Onun sivri dilinin cezasını Bianca niye çeksin?

BAPTISTA

Baylar, bu kadarı yeter. Kararım kesin.
İçeri gir Bianca.

(Bianca çıkar.)

Kızım müzikten, çalgılardan, şiirden çok hoşlanır.
Bu arada, onun yetişmesi, eğitimi için
Eve çok iyi öğretmenler getirtmek istiyorum.
Siz, Hortensio, ya da siz, Signor Gremio,
Böyle birilerini tanıyorsanız bana gönderin.
Çocuklarımı iyi yetiştirecek uzman ve bilgili kişilere
Emeklerinin karşılığını esirgemem.
Hadi artık, sizlere güle güle.
Katherina, sen burda kalabilirsin;
Benim Bianca'yla konuşmak istediğim bir iki şey daha var.

(Çıkar.)

KATHERINA

Ama herhalde gidebilirim de, değil mi?
Şu işe bak; benim aklım yok mu;
Neyi ne zaman yapacağıma kim karışır? Hah!

(Çıkar.)

GREMIO

Şeytanın anasına git daha iyi bence! Sende bu yetenekler varken, seni burda kimse tutmaz, merak etme. Hadi! Aşk dediğin

şey o kadar da önemli değil Hortensio; bence biraz daha sabrettik mi bu kıtlık dönemini pekâlâ yüzakıyla atlatırız. Ne yapalım, ikimizin de çöreği hamur çıktı. Hoşçakal. Yine de, tatlı Bianca'ya olan aşkımın hatırı için, uygun bir öğretmen bulursam babasına öneregeğim.

HORTENSIO

Evet, ben de, Signor Gremio. Yalnız bakın, aklıma ne geldi. Rakip olduğumuz için şimdiye kadar aramızda görüşme ortamı olmadı. Ama düşünüyorum da, konu ikimizi de ilgilendiriyor. Belki de bu güzel bayana yeniden ulaşır, Bianca'nın aşkını kazanma yolunda yine iki mutlu rakip oluruz. Bunun için de yapmamız gereken tek şey var.

GREMIO

Aman, neymiş o?

HORTENSIO

Ne olacak, ablasına koca bulmak.

GREMIO

Koca mı? Zebani yani.

HORTENSIO

Hayır, koca diyorum.

GREMIO

Ben de zebani diyorum. Ne yani Hortensio; babası zengin diye bütün erkekler bu cehennemle evlenmek için sıraya mı girecek sanıyorsun?

HORTENSIO

Niye olmasın Gremio. Sen ve ben onun zırıltısına dayanamıyor olabiliriz. Ama dünyada erkek mi yok; bakarsın iyi yürekli biri çıkar, onu kusurlarıyla – ve parasıyla – almaya razı olur.

GREMIO

Pek emin değilim. Ama onu çeyiziyle birlikte alacak olsam bir

şartla alırdım: Her sabah pazar yerindeki çarmıhta kırbaçlamak şartıyla.

HORTENSIO

Vallahi, dediğin doğru, çürük elmaların nesini seçeceksin! Ama, madem bu yasal engel bizi dost yaptı, gel biz şimdilik dost kalalım; hiç değilse büyük kıza koca bulup, küçük kıza da kocaya varma yolunu açıncaya kadar. Sonra yine takışırız. Tatlı Bianca! Seni alan mutlu olsun! Hızlı koşan yüzüğü alır; tamam mı Signor Gremio?

GREMIO

Tamam. Ah elimden gelse, bu işe girişecek olana Padua'nın en iyi atını verirdim; sırf kızın gözüne girsin, onu nikâhlasın, koynuna alsın, evi de ondan kurtarsın diye. Hadi gidelim.

(Gremio ile Hortensio çıkar.)

TRANIO

Ne olur söylesenize efendim,
Aşk bu kadar çabuk mu çarpar insanı?

LUCENTIO

Ah Tranio, kendi başıma gelmeden önce
Ben de hiç inanmazdım buna.
Ama işte, burda öyle durmuş boş boş bakarken,
Boş bulunup aşkın etkisine kapılıverdim birden.
Bak, sen benim sırdaşım, en yakınımsın;
Tıpkı Kartaca Kraliçesinin can dostu Anna gibi [22];
Açıkça itiraf ediyorum senin önünde:
Yanıyorum Tranio! Bu kibar kızı alamazsam,
Mahvolurum ben, ölürüm, biterim Tranio.
Akıl ver bana Tranio; senin aklın erer buna mutlaka;
Yardım et bana Tranio; etmek zorundasın.

TRANIO

Efendim, şimdi sana çıkışmanın zamanı değil;

İnsanı kınamakla, aşkı söküp atamazsın yürekten.
Aşk bir kere dokunduysa sana, yapacak tek şey var:
Redime te captum quam queas minimo. (23)

LUCENTIO

Çok teşekkürler ahbap. Devam et. Bu iyiydi;
Güzel öğüt veriyorsun; söyle de içim rahatlasın.

TRANIO

Efendim, kıza bakarken o kadar kendinden geçmiştin ki,
İşin en önemli yanı gözünden kaçtı.

LUCENTIO

Ah evet, yüzünde güzelliğin kendisini gördüm;
Sanki Agenor'un kızı duruyordu karşımda;
Hani ulu Jüpiter onun gönlünü çelebilmek için
Girit sahilinde diz çöküp kumsalı öpmüştü.(24)

TRANIO

Başka şey görmedin mi? Ablası nasıl hırçınlaşıp
Ortalığı velveleye verdi? Çıkardığı gürültü
Fanilerin kulaklarını patlatacak cinstendi.

LUCENTIO

Tranio, ben o mercan dudaklara bakıyordum;
Her soluk verişinde güzel kokular yayılıyordu havaya.
Onda gördüğüm her şey kutsal ve tatlıydı.

TRANIO

Tamam, onu ayıltmanın zamanı geldi.
Hey, efendim, uyan artık! Madem kızı seviyorsun,
Aklını ve zekânı kullan da onu elde etmeye bak.
Şimdi bakalım: Öteki kız o kadar aksi ve ters ki,
Babası onu elinden çıkarana kadar; çaresi yok
Sizin aşkınız da evde kalmış kız olarak yaşayacak.
Yani, babası kızı niye kafese kapattı?
Talipleri boşuna kendisini taciz etmesin diye.

LUCENTIO
Ah Tranio, ne zalim babaymış!
Ama sen de duydun değil mi; kızı iyi yetişsin diye
Güvenilir öğretmenler tutmak istiyor.

TRANIO
Evet evet, duydum – ve plan yapıldı bile!

LUCENTIO
Tamam, buldum Tranio!

TRANIO
Efendim, yanılmıyorsam
Buluşlarımız aynı yerde birleşiyor ve çakışıyor.

LUCENTIO
Önce seninkini söyle.

TRANIO
Aranan öğretmen siz olacaksınız
Ve kızı eğitme işini üstleneceksiniz.
Planınız buydu değil mi?

LUCENTIO
Doğru. Olabilir mi sence?

TRANIO
Olamaz. Sizin yerinizi kim alacak?
Burada, Padua'da, Vincentio'nun oğlu olarak;
Konukları kim ağırlayacak, çalışmalarını sürdürecek,
Dostlarına hoşgeldin diyecek,
Tanıdıklara ziyarete gidecek, ziyafetler verecek?

LUCENTIO
Basta! [25] Merak etme, her şey açıklığa kavuştu şimdi.
Bu evde henüz bizi gören olmadı;
Hangimiz efendi, hangimiz değil,
Yüzümüze bakıp kimse bilemez.

Bu durumda ne yapacağımız belli:
Sen, Tranio, benim yerime efendi olacaksın;
Evde kalıp benim gibi davranacak,
Hizmetkârlara göz kulak olacaksın.
Ben de bir başkası olacağım;
Floransalı ya da Napolili biri;
Ya da Pisalı, daha sade bir adam.
Tamam, her şey kotarıldı; bu iş bu kadar.
Tranio, hadi derhal soyun;
Al şu renkli şapkamla pelerinimi.

(Giysileri değişirler.)

Biondello geldiğinde sana hizmet edecek;
Ama önce tembihlemek lazım ki dilini tutsun.

TRANIO

Evet bu çok önemli.
Efendim, demek ki, kısacası,
Madem siz böyle istiyorsunuz
Ve ben de size itaatle yükümlüyüm –
Malum, babanız ayrılmadan önce,
"Oğluma iyi hizmet et," demişti.
Hoş, galiba bu işi kastetmemişti, ama olsun –
Lucentio olmak hoşuma gider,
Çünkü zaten Lucentio'yu çok severim.

LUCENTIO

Çok iyi Tranio, Lucentio da sever.
Ben bu kızın aşkı uğruna köle olmaya hazırım;
Gözlerim yara aldı onu gördüğü anda
Ve çoktan esir düştü bile ona.

(Biondello girer.)

İşte bizim zıpçıktı da geliyor. Hey ahbap, nerdesin?

BIONDELLO

Nerdeyim öyle mi? Şu işe bak! Asıl siz nerdesiniz? Hey efendim, dostum Tranio mu sizin giysilerinizi yürüttü, siz mi onunkileri; yoksa ikisi birden mi oldu? Neler oluyor burda?

LUCENTIO

Gel bakalım ahbap; şakanın zamanı değil.
Aklını başına al; konumuz ciddi.
Bak senin arkadaşın bu Tranio var ya,
Benim hayatımı kurtarmak için
Benim kılığıma girdi ve benim yerimi aldı;
Ben de kaçabilmek için onun yerini aldım.
Senin anlayacağın, karaya çıktıktan sonra
Birisiyle kavga ettim ve adamı öldürdüm.
Galiba beni gördüler ve peşimdeler.
O nedenle, şimdi canımı kurtarmak için
Burdan kaçmak zorundayım; bu arada sen de,
Gerektiği gibi Tranio'ya hizmet edeceksin.
Anladın mı?

BIONDELLO

Evet efendim. Hiçbir şey anlamadım.

LUCENTIO

Ayrıca, ağzından Tranio adı çıkmayacak;
Tranio artık Lucentio oldu.

BIONDELLO

Tranio yaşadı desenize! Keşke ben de olsaydım!

TRANIO

Evet evlat, öyle olduk; ama niye?
Lucentio'nun isteği yerine gelsin diye.
Yani, Baptista'nın küçük kızına kavuşsun diye.
Yalnız bana bak, benim değil, ama efendinin hatırı için,
Herkesin yanında davranışlarına dikkat et.

Yalnız kaldığımız zaman, tabii ben Tranio'yum;
Ama başka her yerde efendin Lucentio'yum.

LUCENTIO

Tranio, hadi gidelim.
Bu arada sana bir iş daha düşüyor:
Kızın taliplerinden biri de sen olacaksın.
Neden diye sorma bana;
Kendime göre iyi ve önemli gerekçelerim var;
Bunu bil yeter.

(Çıkarlar. Yukardan Sunucular konuşur.) [26]

LORD

Lordum, başınız düşüyor; oyunu seyretmiyorsunuz.

SLY

Yok yok, Saint Anne hakkı için, seyrediyorum.
Güzel bir konu, gerçekten. Daha çok var mı?

BARTHOLOMEW

Lordum, oyun yeni başladı.

SLY

Harika bir esermiş doğrusu, bayan hanımefendi.
Artık bitse iyi olurdu!

(Otururlar seyrederler.)

İkinci Sahne

(Padua. Önceki sahnede olduğu gibi, şehir meydanı. Petruchio ile adamı Grumio, Hortensio'nun evine doğru yürürler.)

PETRUCHIO

Verona, izninle bir süre için senden ayrılıp
Padua'daki dostlarımı görmek istiyorum;
Özellikle de en sevdiğim, can dostum Hortensio'yu.
Bildiğim kadarıyla bu onun evi.
Hey Grumio, hadi vur bakalım.

GRUMIO

Vurayım mı? Kime vurayım efendim?
Birisi siz efendime gıcıklık filan mı etti?

PETRUCHIO

Kime vuracakmış! Bana vur! Aptal herif,
Hadi vur bakalım, şöyle bir gümlet.

GRUMIO

Size vurayım öyle mi? Gümleteyim ha! Aman efendim,
Ben kim oluyorum da size vuruyorum efendim!

PETRUCHIO

Kapıya vur diyorum salak, kapıya!
Hem de iyi vur, yoksa ben başlıyorum şimdi
O kalın kafana vurmaya.

GRUMIO

Efendim çok öfkelendi. Ama yani,
Ben şimdi sizi kapıya vurmaya kalksam
Başıma ne geleceği belli.

PETRUCHIO

Vurmuyorsun demek. Eh o zaman
Ben de senin kafan yerindeki şu çanı çalayım bari;
Hiç değilse ordan çıkacak sol-fa sesleri
Belki içerden duyulur.
(Grumio'nun kulaklarına yapışıp kafasını sarsmaya başlar.)

GRUMIO

İmdat, hanımefendi, imdat! Efendim çıldırdı.

PETRUCHIO

Ben sana, vur deyince vurmasını öğretirim şapşal herif.
(Hortensio kapıyı açar.)

HORTENSIO

Hey, ne oluyor burda? Eski dostum Grumio ve can dostum Petruchio! Verona'da ne yapıyorsunuz?

PETRUCHIO

Signor Hortensio, kavgayı ayırmaya mı geldin yoksa?
Doğrusu, *Con tutto il cuore ben trovato.*

HORTENSIO

Alla nostra casa ben venuto
Molto honorato signor mio Petruchio. [27]
Kalk Grumio, kalk, kavga bitti; hadi.

GRUMIO

Tamam tamam, önemi yok efendim; yani, hakkımda Latince söylediği o sözlerin demek istiyorum. Yaptıkları karşısında onun hizmetini bırakıp gitmem lazım. Siz karar verin efendim: "bana vur," diyor, sonra, "beni kapıya vur," diyor. Bir hizmetkâra yakışır mı efendisine bunları yapmak? Otuz Bir oyununda otuz iki yapmaya benzer bu; uygun düşmez yani! [28]

Ya Grumio şaşırıp da ona vurmaya kalksaydı,
Daha da beter belaya girmez miydi sanki başı!

PETRUCHIO

Seni kafasız sersem! Yahu Hortensio,
Bu adi herife sadece şu kapıya vur dedim,
Ama nedense bir türlü yaptıramadım.

GRUMIO

Şu kapıya vur dedin öyle mi? Aman Tanrım! Tam olarak şöyle demedin mi bana: "Ahbap, hadi vur bana, şöyle bir gümlet, kapıya vur beni, hem de iyi vur"? Şimdi de kapıya vurmaktan söz ediyorsun.

PETRUCHIO

Bana bak, ya karşımdan yok ol, ya da kes sesini, yoksa karışmam.

HORTENSIO

Petruchio, sakin ol. Ben Grumio'ya kefilim.
Hadi, her nasılsa üzücü bir olay geçmiş aranızda;
Bak, işte o yine eski, sadık, sevgili hizmetkârın Grumio senin.
Şimdi söyle bakalım, hangi güzel rüzgâr attı seni
Koca Verona'dan buraya bizim Padua'ya?

PETRUCHIO

Hangi rüzgâr olacak, her zaman olduğu gibi,
Kendi memleketinde bulduğuyla yetinmeyen gençleri
Kısmetlerini aramak için
Dünyanın dört köşesine gönderen rüzgâr.
Ama aslına bakarsan, benim durumum kısaca şu:
Babam Antonio ölünce, ben de kalktım,
Kendime hem bir eş hem de uğraş bulmak için,
Malımı evde bıraktım, paramı keseme koydum,
Gördüğün gibi yollara düşüp,
Biraz da dünya görürüm diye, bu diyara geldim.

HORTENSIO

O zaman Petruchio, sana hemen dosdoğru bir önerim var:

Eş olarak, biraz huysuz ve suratsız bir kadına ne dersin?
Bu önerimi fazla teşekküre değer bulmadın galiba –
Ama inan ki kadın zengin olacak; hem de çok zengin.
Yine de, senin kadar yakın bir dosta
Bu kadını önermeye içim elvermiyor.

PETRUCHIO

Signor Hortensio, bizim gibi dostlar arasında
Uzun lafa gerek yok. Onun için, eğer şu dediğin kadın,
Petruchio'ya eş olacak kadar zenginse –
Malum, para bir çeşit müziktir,
Sevgi denen dansa eşlik eden müzik –
İster Florentius'un aşkı kadar çirkin olsun, [29]
İster Sibyl kadar ihtiyar; [30]
İster Socrates'in eşi Xanthippe'den
Daha huysuz ve nemrut olsun,
İster Adriyatiğin kabaran dalgalarından daha hırçın;
Umurumda değil. Kararımı etkilemez bunlar,
Ne de içimdeki sevgi kırıntısını yok edebilir.
Ben dolgun bir evlilik yapmaya geldim Padua'ya;
Evlilikte mutluluğu servette bulmaya geldim Padua'ya.

GRUMIO

Vay canına, baksanıza, niyetini açıkça söylüyor. Yani bol altın verin de kimle olsa evlendirin: Kuklayla da evlense olur, dantel şeridindeki kadın resmiyle [31] de, ya da ağzında diş kalmamış ihtiyar bir acuzeyle; isterse kadında iki yüz elli atın hastalığı birden olsun. Yanında para getirsin de, kim gelirse gelsin.

HORTENSIO

Petruchio, madem iş buraya kadar geldi,
Şaka yollu açtığım konuya devam edeyim bari.
Evet, Petruchio, sana göre bir eş biliyorum;
Hem de yeterince varlıklı, genç ve güzel;
Bir hanımefendiye en yakışır eğitimi görmüş.

Tek kusuru var – ama bu da gerçekten kusur hani –
Çekilmez derecede huysuz;
Hırçınlık ve terslik dersen, âlâsı onda. Öyle ki,
Şu andakinden çok daha kötü durumda da olsam,
Ben onu almaya yanaşmazdım,
İsterse altın madeni versinler yanında!

PETRUCHIO

Hortensio, bir dakika;
Altın ne işlere yarar, haberin yok senin.
Bana babasının adını söyle yeter;
Merak etme ben ona kur yapmasını bilirim;
İsterse, sonbaharda bulutlar çatırdarken
Gümbürdeyen gök gibi,
Gürül gürül gürlesin tepemde.

HORTENSIO

Babası Baptista Minola; nazik ve kibar bir beydir.
Kızın adı Katherina Minola,
Padua'da sivri diliyle tanınır.

PETRUCHIO

Kızı tanımıyorum ama babasını tanırım;
O da rahmetli babamı iyi tanırdı.
Artık bu kızı görene kadar bana uyku yok Hortensio;
O nedenle, daha bu ilk görüşmemizde
Kabalık edip hemen ayrılmak zorundayım –
Ama istersen sen de gel benimle.

GRUMIO

Aman ne olur efendim, hevesi geçmeden bırakın gitsin. İnanın bana, eğer o kadın efendimi benim kadar tanısaydı, onunla ağız dalaşına girmenin ne kadar boş olacağını bilirdi. İsterse ona on defa, serseri, alçak filan desin, yararı olmaz. Ama efendim bir kere başlarsa, ne numaralar çıkarır şaşarsınız. Bakın, demedi de-

meyin, kız onu kışkırtmaya görsün, öyle başını döndürür, öyle bozar ki kızı, gözleri yerinden uğrar, kedi kadar bile göremez olur. Siz onu tanımıyorsunuz.

HORTENSIO

Dur Petruchio, ben de seninle geliyorum;
Çünkü benim hazinem Baptista'nın korumasında;
Hayatımın mücevheri onun elinde:
Küçük kızı Bianca yani, güzel Bianca.
Kıza kimseyi yaklaştırmıyor adam,
Ne beni, ne başkalarını,
Aşkıma rakip çıkan öteki talipleri.
Nedenine gelince: Kafasına takmış,
Biraz önce söylediğim kusurları yüzünden,
Nasıl olsa Katherina'yı beğenen çıkmaz diyor.
Bu yüzden de kesin karar vermiş;
Belalı Katherina koca bulana kadar
Bianca'nın yanına kimse yaklaşamayacak.

GRUMIO

"Belalı Katherina"! Kıza taktıkları ada bakın!
Bundan kötüsü olmaz bence.

HORTENSIO

Şimdi dostum Petruchio
Bana bir iyilik yapmanı istiyorum:
Ben ağırbaşlı giysilerle öğretmen kılığına gireceğim;
Sen de, ihtiyar Baptista'ya beni tavsiye edeceksin:
Bianca'ya ders verecek
Büyük bir müzik üstadı buldum dersin.
Böylece, hiç değilse bu yolla,
Ona aşkımı açma fırsatı bulur
Şüphe çekmeden kur yapabilirim.

(Gremio ile, öğretmen kılığında Lucentio girer.)

GRUMIO

Hiç dolap düzen filan yok bu işte! İhtiyarları kandırmak için gençler kafa kafaya veriyor, o kadar. Hey efendim, efendim, şuraya bakın! Bunlar da kim yahu?

HORTENSIO

Kes sesini Grumio. Bu benim aşkta rakibim.
Petruchio, gel şöyle kenara çekilelim biraz.

GRUMIO

Hey, şu yakışıklı delikanlıya bakın hele, hem de âşık! [32]
(Kenara çekilirler.)

GREMIO

Evet, kitap listesini inceledim.
Ben hepsini güzelce ciltletirim –
Bütün aşk kitaplarını, siz merak etmeyin –
Sakın yanlışlıkla başka konulara girmeyin.
Beni anlıyorsunuz değil mi?
Signor Baptista'nın cömertliğine ek olarak,
Ben de kendimden bir şeyler katarım.
Buyrun, listenizi de alın.
Ben bu arada kitaplara güzel kokular sürdürürüm.
Kokulardan daha güzel birine gidiyor onlar çünkü.
Ona ne okuyacaksınız?

LUCENTIO

Ne okursam okuyayım, seni anacağım;
İnsan hamisini nasıl anarsa, tıpkı öyle.
İnan ki, onunla her beraberliğimizde,
Benim yerimde hep sen varmışsın gibi olacak.
Hatta, okumuşluğun olmadığına göre,
Seni senden daha iyi temsil edeceğim.

GREMIO

Ey eğitim, sen neymişsin meğer!

GRUMIO (*Kendi kendine*)
Ey çulluk, sen ne eşekmişsin meğer!

PETRUCHIO (*Grumio'ya*)
Sus be adam!

HORTENSIO (*Grumio'ya*)
Grumio, şşş!

(Öne çıkar.)

Tanrı sizi korusun Signor Gremio.

GREMIO
Sizi görmek ne güzel, Signor Hortensio.
Biliyor musunuz nereye gidiyorum? Baptista Minola'ya.
Güzel Bianca'ya öğretmen bulmak için
Elimden geleni yaparım diye söz vermiştim.
Şansım varmış ki, şu genç adama rastladım.
Bilgisiyle, kibarlığıyla tam ona yakışır biri;
Çok şiir okumuş; tabii başka kitaplar da –
İyi kitaplar, inanın bana.

HORTENSIO
Güzel. Ben de bir beyle görüştüm;
Bana yardımcı olacak; hanımefendi için
Üstad bir müzisyen bulacağız.
Yani güzel Bianca'ya hizmetimle,
Onu ne kadar sevdiğimi göstereceğim.

GREMIO
Benim de yapacaklarım, sevgimin kanıtı olacak.

GRUMIO (*Kendi kendine*)
Adamın altınlarıyla da senin torbalar dolacak.

HORTENSIO
Gremio, şimdi aşkımızı dile dökmenin zamanı değil.
Beni dinle, eğer benimle açık konuşuyorsan,

Her ikimiz için de iyi haberlerim var.
Bu beyle tesadüfen tanıştık;
Eğer ücret üzerinde anlaşabilirsek,
Belalı Katherina'ya kur yapmayı kabul ediyor;
Hatta, çeyizi dolgun olursa, evlenmeye bile razı.

GREMIO
Söylediğini yapabilecek mi bakalım.
Hortensio, kızın bütün kusurlarından bahsettin mi?

PETRUCHIO
Huysuz, kavgacı, hırçın biri olduğunu biliyorum.
Hepsi bu kadarsa baylar, bence zararı yok.

GREMIO
Öyle mi? Sence zararı yok ha! Sen nerelisin dostum?

PETRUCHIO
Verona doğumluyum, koca Antonio'nun oğlu.
Babam öldü ama, kısmetim yaşıyor anlaşılan;
Ve doğrusu umudum, uzun ve iyi günler görmek.

GREMIO
Bu karıyla bu tasarı pek bağdaşmıyor ama,
İlle de yaparım diyorsan, bence hiç durma.
Ben sana her türlü yardıma hazırım.
O halde bu yaban kedisine kur yapmaya kararlısın, ha?

PETRUCHIO
Ömrüm oldukça.

GRUMIO
Yapmasın da, adam nasıl asılırmış görsün.

PETRUCHIO
Niyetim bu olmasa burda işim ne?
Öyle ufak tefek patırtılar vız gelir bana.
Gün olmuş aslanlar kükremiş bizim kulağımızın dibinde;

Fırtınayla kabaran dalgalar,
Ağzından köpükler saçan azgın yaban domuzu gibi
Kudurmuş tepemizde. Savaş meydanlarında,
Silahlar gürlemiş her yanımızda;
Gökte şimşek tanrısal toplar gibi gümbürdemiş.
Savaşın en kızgın anında, çalan borulara,
Kişneyen atlara, vuran davullara alışmışız biz.
Siz de gelmiş bana bir kadının dilinden söz ediyorsunuz.
Çiftlik ateşinde patlayan kestanenin sesi bile,
Bence onunkini iki kat bastırır.
Hadi hadi baylar, siz bu cin masallarıyla
Çocukları korkutun daha iyi!

GRUMIO
Cinlerden korkmadığı belli!

GREMIO
Hortensio duydun değil mi?
Benim düşünceme göre,
Bu beyefendinin gelmesi büyük şans;
Yani, hem kendisi için iyi oldu hem senin için.

HORTENSIO
Söz verdim, kur yapsın da,
Bedeli neyse ödeyeceğiz.

GREMIO
Evet ödeyeceğiz. Tabii kızın gönlünü çelerse.

GRUMIO
Bir gönüllü çıkıp bana da akşam ziyafet çekerse.

(Lucentio kılığında, şık giysiler içinde Tranio ile, yanında Biondello girer.)

TRANIO
Beyler, Tanrı sizi korusun. Cüretimi bağışlayın;

Acaba Signor Baptista Minola'nın evine
En kısa yoldan nasıl gidilir, biliyor musunuz?

BIONDELLO
Hani şu iki güzel kızı olan...
Onu kastediyorsunuz, değil mi?

TRANIO
Evet, ta kendisi Biondello.

GREMIO
Bir dakika bayım, şey, yoksa siz şu kızı mı –

TRANIO
Belki erkeği, belki de kızı, bayım. Siz niye sormuştunuz?

PETRUCHIO
Herhalde, o ağzı bozuk olanı değil, ha?

TRANIO
Ağzı bozuklardan hoşlanmam bayım.
Biondello, hadi gidelim.

LUCENTIO (*Kendi kendine*)
Başlangıç çok iyi Tranio.

HORTENSIO
Gitmeden önce bir soru sormak istiyorum:
Sözünü ettiğiniz kıza talip misiniz?
Evet mi hayır mı?

TRANIO
Talipsem ne olmuş bayım, suç mu yani?

GREMIO
Hayır; ama daha fazla konuşmadan burdan gitmeniz şartıyla.

TRANIO
Peki ama neden, bayım, söyler misiniz?

Sokaklar yasak değil herhalde,
Siz yürüdüğünüze göre.

GREMIO
Evet ama kız yasak.

TRANIO
Sorabilir miyim, hangi nedenle.

GREMIO
Sorabilirsiniz; şu nedenle:
Kendisi Signor Gremio'nun seçkin aşkı da ondan.

HORTENSIO
Ve Signor Hortensio'nun kendine seçtiği kişi de ondan.

TRANIO
Sakin olun efendiler. Eğer kibar insanlarsanız,
Bana bir hak tanıyın ve sabırla dinleyin.
Baptista soylu bir bey; babamla da tanışırlar.
Eğer kızı biraz daha güzel olsaydı,
Başta ben olmak üzere, talipleri daha da çok olurdu.
Güzel Leda'nın kızına bin talip çıkmış; [33]
Güzel Bianca'ya da bir tane daha çıksa çok mu?
Ve işte çıkıyor da: Lucentio bunlardan biri olacak;
İsterse Paris gelip girsin bu yarışa. [34]

GREMIO
Vay canına, bu adam lafta hepimizi bastıracak!

LUCENTIO
Boşverin bayım, bırakın önden gitsin;
Hızlı koşan at çabuk yorulur.

PETRUCHIO
Hortensio, bu kadar lafın amacı ne?

HORTENSIO
Bayım, bağışlayın ama, söyler misiniz,
Siz hiç Baptista'nın kızını gördünüz mü?

TRANIO
Hayır efendim; ama iki kızı olduğunu duydum;
Bir tanesi sivri diliyle ne kadar ünlüyse,
Öteki de kibar güzelliğiyle o kadar ünlüymüş.

PETRUCHIO
Bayım bayım, birincisi benim; siz onu geçin bir kere.

GREMIO
Evet, bırakın bu işi büyük Herkül halletsin;
Ve başarısı, Alcides'in on iki görevini bastırsın. (35)

PETRUCHIO
Bakın bayım, işin doğrusunu ben söyleyeyim:
Hepinizin peşine düştüğü küçük kız var ya;
Babası ona talipleri yaklaştırmıyor;
Ablası evlenmeden de kimseye vermeyecek.
Küçük kızın serbest kalması için
Önce abla evlenmek zorunda.

TRANIO
O zaman, hepimiz size güveniyoruz bayım;
Eğer buzu kırıp bu işi başarabilirseniz –
Büyük kızı alıp, küçüğe giden yolu
Bizler için açabilirseniz; onu elde edecek şanslı kişi
Herhalde nankörlük etmeyip karşılığını ödeyecektir.

HORTENSIO
Evet, güzel konuştunuz;
Belli ki durumu iyi kavramışsınız.
O halde, siz de taliplerden olduğunuza göre,
Bu bayın hakkı olan ödüle
Hepimiz gibi siz de katkıda bulunursunuz herhalde.

TRANIO
Elbette bulunurum, hiç endişeniz olmasın;
Bu vesileyle, isterseniz bu akşam
Bizim hanımefendinin sağlığına kadeh kaldıralım:
Tıpkı bir davadaki hasım avukatlar gibi;
Var gücümüzle çekişelim, ama dostça yiyip içelim.

GRUMIO, BIONDELLO
Harika bir öneri! Hadi arkadaşlar, gidelim.

HORTENSIO
Gerçekten güzel bir öneri; hadi bakalım;
Petruchio, bu gece *ben venuto!* (36)

(Çıkarlar.)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(*Baptista'nın evinde bir oda. Bianca, elleri bağlı, yere çömelmiştir. Katherina Bianca'nın başında ayakta durur.*)

BIANCA

Canım ablacığım, ne olursun,
Bana böyle kul köle gibi davranarak
İkimize de haksızlık etme.
Bence hiç yakışık almıyor bu.
Şu süs püs dediğin şeylere gelince,
Ellerimi çözersen üstümde ne varsa çıkarırım;
Evet, tüm giysilerimi, etekliğimi, her şeyi;
Ne istersen yaparım;
Büyüklerime saygı nedir iyi bilirim ben.

KATHERINA

Söyle bakalım, taliplerin arasında
En çok hangisini beğeniyorsun?
Sakın beni kandırmaya kalkma!

BIANCA

İnan bana abla, yaşayan tüm erkekler arasında,
Benim için, birini ötekinden çekici kılan
O özel yüzü henüz görebilmiş değilim.

KATHERINA

Yalancı yosma! Hortensio'dan ne haber?

BIANCA

Eğer ondan hoşlanıyorsan ablacığım, senin olsun;
İstersen ben de yardım ederim sana,
Elimden geleni yaparım, yemin ediyorum.

KATHERINA

Yaa, demek öyle! Anlaşılan senin aklın parada;
Şık giyinesin diye Gremio'yu istiyorsun.

BIANCA

O yüzden mi benden böyle nefret ediyorsun?
Tamam, şaka ediyorsun değil mi; şimdi anladım,
Hepsi şakaydı söylediklerinin.
Hadi ablacığım, ne olur çöz şu elerimi.

(Katherina, Bianca'ya vurur.)

KATHERINA

Eğer bu şakaysa, öncekiler de hep böyle şakaydı.

(Baptista girer.)

BAPTISTA

Hey, ne oluyor bayan? Bu ne küstahlık!
Neden yapıyorsun bunu?
Bianca, gel buraya. Zavallı kız, ağlıyor.

(Bianca'nın ellerini çözer.)

Hadi sen iğneni al da iş işle; ondan uzak dur.
Utan utan, seni şeytan ruhlu hain!
Seni asla incitmeyen bu insanı niye incitiyorsun?
Hayatında tek bir kötü söz söyledi mi sana;
Seni hiç üzdü mü, ha?

KATHERINA

Susarak benimle alay ediyor; ben ona gösteririm!

(Bianca'ya saldırır.)

BAPTISTA

Ne, benim gözümün önünde ha? Bianca, içeri gir.

(Bianca çıkar.)

KATHERINA

Neden engel oluyorsun bana? Tabii, şimdi anlıyorum;
Senin kıymetli kızın o; kocaya varması lazım.
Bana da, düğününde yalınayak dans edip,
Sırf sen onu seviyorsun diye,
Cehennemde maymun gütmek düşüyor.[37]
Hiç konuşma benimle!
Ben öcümü alma fırsatı çıkıncaya kadar
Oturup ağlamaya gidiyorum.
(Çıkar.)

BAPTISTA

Acaba benim kadar dertli biri var mıdır şu dünyada?
Şu gelenler de kim?

(Gremio, öğretmen Cambio kılığında Lucentio, Petruchio, müzisyen Litio kılığında Hortensio, Lucentio kılığında Tranio ile, elinde lavtası ve kitaplarıyla, uşağı Biondello girer.)

GREMIO

İyi günler komşu Baptista.

BAPTISTA

İyi günler komşu Gremio. Tanrı sizi korusun baylar.

PETRUCHIO

Sizi de sayın bayım. Bağışlayın efendim;
Sizin güzel ve terbiyeli bir kızınız var;
Katherina diye, değil mi efendim?

BAPTISTA

Evet bayım, Katherina diye bir kızım var.

GREMIO
Çok kestirmeden gidiyorsun; usulüyle yap şu işi.

PETRUCHIO
Bana haksızlık ediyorsun Signor Gremio. Müsaade et.
(Baptista'ya)
Ben Verona'dan geliyorum efendim.
Kızınızın güzelliğini, zekâsını, inceliğini,
Mahçup sadeliğini; harika özelliklerini,
Yumuşak tavırlarını o kadar çok duydum ki,
Hepsini şimdi kendi gözlerimle görmek için,
Arsız bir konuk olarak evinize gelme cüretini buldum.
Bu güzelliği görmek için giriş bedeli olarak da
Size bir yakınımı takdim etmek isterim:
(Hortensio'yu takdim eder.)
HKızınıza – mutlaka cahili olmadığı konularda –
Eğitim vermeye tam yetkilidir.
Bana güvenin ve onu kabul buyurun.
Adı Litio; Mantua doğumludur.

BAPTISTA
Hoş geldiniz bayım; sizin hatırınız için,
Yakınınız da hoş geldi. Kızım Katherina'ya gelince;
Bildiğim kadarıyla, çok üzgünüm ama, o size göre değil.

PETRUCHIO
Görüyorum ki ondan ayrılmak istemiyorsunuz;
Ya da benden hoşlanmadınız.

BAPTISTA
Beni yanlış anlamayın; aklıma geleni söylüyorum işte.
Nerelisiniz bayım? Adınız ne demiştiniz?

PETRUCHIO
Adım Petruchio, Antonio'nun oğlu;
Tüm İtalya'da çok iyi tanınan biridir kendisi.

BAPTISTA
Onu iyi tanıyorum. Onun hatırına hoş geldiniz.

GREMIO
Sözünü kesmiş olmazsam Petruchio, izin ver de,
Biz naçiz dilekçiler de biraz konuşalım.
Geri dur şöyle biraz! Çok pişkinmişsin yani!

PETRUCHIO
Ah, özür dilerim Signor Gremio;
Ben işime bakayım en iyisi.

GREMIO
Anladım; başımı belaya sokayım en iyisi, diyorsun yani.

(Baptista'ya)

Komşu, eminim ki bu çok değerli bir lütuf. Size aynı nezaketi ifade edebilmek için, bendeniz de, ki nezaketinize herkesten çok şey borçluyum, uzun süredir Rheims'te çalışmalarını sürdüren bu genç bilgini size karşılıksız sunmak istiyorum.

(Lucentio'yu takdim eder.)

Öteki müzik ve matematikte ne kadar bilgiliyse bu da Yunanca, Latince ve başka dillerde o kadar bilgili. Adı Cambio. Lütfen hizmetini kabul buyurun.

BAPTISTA
Bin kere teşekkür, Signor Gremio! Hoşgeldiniz sayın Cambio.

(Tranio'ya)

Fakat sayın bayım, siz yabancı gibi duruyorsunuz. Sizin ziyaret nedeninizi sorma cüretinde bulunabilir miyim?

TRANIO
Bağışlayın efendim, asıl cüret gösteren benim;
Bu şehirde yabancı olduğuma bakmadan,
Kızınız güzel ve erdemli Bianca'ya

Talip olduğum için. Merak etmeyin,
Önce büyük kızın evlenmesi hususunda
Kesin kararlı olduğunuzu bilmiyor değilim.
Sizden tek istediğim, ailemi tanıdığınızda,
Bianca'ya kur yapanlar arasına katılmama,
Onlara tanınan hak ve ayrıcalıklara sahip olmama
İzin vermeniz. Kızlarınızın eğitimine katkı olarak da
Size basit bir çalgıyla, şu küçük paketteki
Yunanca ve Latince kitapları getirdim.
(Biondello, elinde lavta ve kitaplarla öne çıkar.)
Onları kabul buyurursanız, çok kıymetlenecekler.

BAPTISTA
Adınız Lucentio. Nerelisiniz acaba?

TRANIO
Pisalı efendim; Vincentio'nun oğlu.

BAPTISTA
Pisa'nın en ileri gelenlerinden.
Gıyaben iyi tanırım kendisini. Sefa geldiniz bayım.
(*Hortensio'ya*) Siz lavtayı alın, (*Lucentio'ya*) siz de kitapları.
Hemen gidip öğrencilerinizi görebilirsiniz.
Hey, baksanıza!
(Hizmetkâr girer.)
Bu bayları kızlarıma götür; söyle onlara,
İşte öğretmenleri geldi. Onlara iyi davransınlar.
(Hizmetkâr, Hortensio ve Lucentio çıkar.)
Hadi biz de bahçede biraz yürüyelim;
Sonra da yemek yeriz. Çok iyi ettiniz geldiğinize;
Bilin ki hepiniz sefalar getirdiniz.

PETRUCHIO
Signor Baptista, işim gereği acelem var;
Her gün de kur yapmaya gelemeyeceğim.

Babamı iyi tanırdınız; dolayısıyla beni de.
Her türlü mal mülkünün tek vârisi bendim;
Devraldığım mirası azaltacağıma çoğalttım.
Buna göre, söyler misiniz, kızınızın aşkını kazanırsam,
Karım olduğunda nasıl bir çeyiz getirecek yanında?

BAPTISTA
Ben öldükten sonra topraklarımın yarısını
Ve evlendiği anda da yirmi bin altın.

PETRUCHIO
Bu çeyiz karşılığında ben de, eğer ondan önce ölürsem,
Tüm topraklarım ve kiradaki malım mülküm üzerindeki
Dulluk haklarını garanti ediyorum.
Bu durumda, aramızda bir sözleşme yapalım
Ve söylediklerimizi karşılıklı belgeleyelim.

BAPTISTA
Evet, ama önce onun aşkını kazanmak gerek;
Asıl önemli olan bu; onsuz hiçbir şey olmaz.

PETRUCHIO
Bakın, bu hiç sorun değil, size dediğim gibi, baba,
O ne kadar dikbaşlıysa ben de o kadar kararlıyım.
İki şiddetli yangın karşılaşıp birleşince,
Onları azdıran şeyi de yakar tüketirler.
Hafif esintiler küçük ateşleri körükler ama,
Rüzgâr fırtınaya dönünce ne ateş kalır ne bir şey.
İşte ben de ona böyle davrandığımda,
İster istemez boyun eğecek;
Ben zorlu biriyimdir çünkü;
Öyle bebek esirger gibi kur yapmam insana.

BAPTISTA
Hadi becer şu işi; sana başarılar dilerim.
Ama karşıdan gelebilecek sert laflara karşı da
Zırhını kuşanmayı ihmal etme.

PETRUCHIO
Merak etmeyin; sağlamlığı sınanmıştır:
Durmadan esen rüzgârlara karşı
Sarsılmadan duran dağlar gibi tıpkı.

(Başından yaralı Hortensio girer.)

BAPTISTA
Ne oldu dostum? Yüzün niye böyle sapsarı?

HORTENSIO
Rengim solmuşsa, mutlaka korkudandır.

BAPTISTA
Peki kızım iyi bir müzisyen olacak mı?

HORTENSIO
Onu bilmem ama iyi bir asker olacağı kesin!
Bence ona lavta filan değil, ancak çelik dayanır.

BAPTISTA
Direncini kırıp lavtayı öğretemediniz mi yani?

HORTENSIO
Ne gezer; o önce davranıp lavtayı kafamda kırdı.
Çalgıyı tutarken, "Parmaklarını yanlış yere koydun," dedim
Ve elini tutarak nereye koyacağını göstermek istedim;
Ama o hemen sinirlendi ve şeytanca bir ifadeyle,
"Ya öyle mi, o zaman bunu doğru yere koyayım bari,"
Diye çalgıyı tepeme indirdi; nerdeyse kafamı kıracaktı.
Tabii sersemledim ve bir süre orda
Teşhir direğine bağlanmış suçlu gibi,
Çalgının ortasından bakakaldım.
Bu arada, sanki daha önce talim yapmış gibi,
Ağzına geleni söyledi bana: "seni kemancı bozuntusu;
Adi sokak gaygaycısı," türünden en az yirmi küfür salladı.

PETRUCHIO

Vay canına yahu, bu gerçekten yaman bir hatun!
Şimdi onu eskisinden on defa daha fazla seviyorum.
Ah onunla şöyle başbaşa bir laflayabilsem!

BAPTISTA (*Hortensio'ya*)

Pekâlâ, benimle gelin; o kadar da üzülmeyin.
Biraz da küçük kızımı çalıştırın;
O hem öğrenmeye yatkındır,
Hem de iyi niyetli çabalarınıza şükran duyacaktır.
Signor Petruchio, siz de bizimle mi gelirsiniz,
Yoksa ben kızım Kate'i size göndereyim mi?

PETRUCHIO

Lütfen gönderin. Ben onu burda beklerim –

(Petruchio dışında herkes çıkar.)

Geldiği zaman da onu şöyle esaslı bir pohpohlarım.
Diyelim ki sövüp saymaya başladı; ona içtenlikle,
Bülbüller gibi şakıdığını söylerim.
Surat asacak olursa, "Yüzünüz pırıl pırıl," derim;
"Yeni yağmış çiğle yıkanmış sabah gülü sanki."
Diyelim ki dilini yuttu, tek kelime konuşmuyor;
O zaman tatlı dilini över, "Siz konuştukça,
Kulaklar bayram ediyor," derim.
Bana defol git diyecek olursa,
Sanki bir hafta daha kal demiş gibi,
Şükranlarımı sunarım.
Beni istemezse, "çok heyecanlıyım,
Evlenme ilanımızın asılacağı tarihi,
Düğün günümüzü iple çekiyorum," derim.

(Katherina girer.)

Hah, işte geliyor; hadi bakalım Petruchio, şimdi konuş.
İyi günler Kate; işittiğime göre adın buymuş.

KATHERINA

İşittiysen de oldukça ağır işittiğin belli –
Benden söz edenler Katherine derler bana.

PETRUCHIO

Senin de yalan söylediğin belli;
Basbayağı Kate diyorlar sana;
Bazan da yaman Kate, ya da belalı Kate.
Ama baksana Kate, dünyanın en şirin Kate'i,
Kate Konağının Kate'i, süper harika Kate'im benim –
Harika olan her ne varsa Kate'dir zaten –
İşte bunun için Kate, kulak ver şimdi bana;
Dinle bak Kate, gönlümün tek tesellisi:
Baktım, hangi şehre gitsem,
Dillerde senin kibarlığın;
Senin erdemlerin var hep,
Senin güzelliğin yankılanıyor –
Hoş, sana yakışan boyutlarda değil, ama olsun –
Buraya taşındım sonunda,
Eşim ol demek için sana.

KATHERINA

"Taşındın" demek! İyi halt yedin!
O zaman seni buraya kim taşıdıysa,
Gene o kaldırıp götürsün.
"Taşınabilir" olduğunu ilk görüşte anlamıştım zaten.

PETRUCHIO

Anlamadım; "taşınabilir" de ne?

KATHERINA

Tahta iskemle.

PETRUCHIO

Madem öyle, gel de otur o zaman üstüme.

KATHERINA
Eh, eşek dediğin yük taşımalı, senin gibi.

PETRUCHIO
Kadın dediğin de yük taşımalı, senin gibi. (38)

KATHERINA
Ama herhalde senin gibi sütçü beygirini değil,
Onu demek istiyorsan.

PETRUCHIO
Yok canım, sevgili Kate, ben sana yük olur muyum hiç;
Baksana, o kadar genç, körpe, hafif görünüyorsun ki!

KATHERINA
Senin gibi çobanların erişemeyeceği kadar hafif,
Ama yerine göre, değerim kadar ağırımdır.

PETRUCHIO
Belli oluyor! Kimse kapmasın diye herhalde!

KATHERINA
Evet, özellikle senin gibi çaylaklar.

PETRUCHIO
Senin gibi ağır kanat kumruyu çaylak bile kapmaz.

KATHERINA
Çaylak kumruyu bulacak da kapmayacak, hah!

PETRUCHIO
Hadi hadi, amma vızıldadın! Bu ne sinir böyle!

KATHERINA
Vızıldadığıma göre, sokmam da yakındır; dikkat et!

PETRUCHIO
O zaman ben de iğneni sökerim.

KATHERINA
Bu şapşallıkla, bulabilirsen sökmemezlik etme!

PETRUCHIO
Arının iğnesini bulamayacak ne var;
Kuyruğunda olur tabii.

KATHERINA
Hayır, dilinde.

PETRUCHIO
Kimin dilinde?

KATHERINA
Kuyruklu masalları kim uyduruyorsa onun; yani senin.

(Gitmek üzere döner.)

PETRUCHIO
Yani benim dilim senin kuyruğunda mı oluyor şimdi?
Peki peki, gene gel olur mu.
Sevgili Kate, ben bir beyefendi olarak –

KATHERINA
Görelim bakalım öyle misin.

(Petruchio'ya vurur.)

PETRUCHIO
Bana bir daha el kaldırırsan ellerine kelepçe vururum.

(Katherina'yı kollarından yakalar.)

KATHERINA
O zaman armanı kaybedersin. [39]
Eğer bana vurursan, beyefendi değilsin demek;
Bey olmayanın da arma taşımaya hakkı yoktur.

PETRUCHIO
Oo, bakıyorum armalara meraklısın.
Ne olur beni de koysana kitabına.

KATHERINA
Arma başlığın ne? Horoz ibiği mi?

PETRUCHIO
İbiksiz horoz; yeter ki Kate benim tavuğum olsun.

KATHERİNA
Senin gibi horozlar bana yaramaz;
Ne kadar hımbıl olduğun ötüşünden belli.

PETRUCHIO
Hadi Kate, yapma; bırak suratını ekşitip durmayı.

KATHERINA
Elimde değil, ne zaman ahlat armudu görsem dişim kamaşır.

PETRUCHIO
Eh, burada armut filan olmadığına göre;
Ekşitmemen gerekiyor suratını.

KATHERINA
Öyle deme, var, var.

PETRUCHIO
Göster o zaman bana.

KATHERINA
Ayna olsaydı gösterirdim.

PETRUCHIO
Yani beni mi kastediyorsun?

KATHERINA
Tam isabet; hele senin gibi toy bir genç için, çok iyi.

PETRUCHIO
Doğru yahu; Aziz George hakkı için,
Sana göre çok genç sayılırım.

KATHERINA
Evet ama için geçmiş.

PETRUCHIO
Dertlenmekten olsa gerek.

KATHERINA
Bana hiç dert değil.

PETRUCHIO
Dur bir dakika, dinle ne olur, hemen kaçma.

KATHERINA
Burda kaldıkça hırpalıyorum seni.
Bırak gideyim daha iyi.

PETRUCHIO
Hiç de değil. Ben seni çok nazik buluyorum.
Senin için, kaba, soğuk ve suratsız demişlerdi;
Ama bakıyorum, söylenenlerin hepsi yalanmış.
Çünkü sen hoş, cana yakın ve kibar birisin,
Fazla konuşkan değilsin belki,
Ama bahar çiçekleri kadar tatlısın.
Ne kaş çatabilirsin sen, ne de surat asabilirsin;
Sinirlenince dudaklarını ısıran kadınlardan da değilsin;
Konuşurken terslenme diye bir şey bilmezsin;
Nezaketle ağırlarsın seni görmeye gelen taliplerini;
Yumuşakbaşlı, zarif, tatlı dilli demeliydiler sana.

(Katherina'yı bırakır.)

Ayrıca, herkes niye tutturmuş ki, Kate aksıyor diye?
Ah şu iftiracı dünya! Oysa Kate fındık dalı gibi
Dümdüz ve narindir; rengi dersen,
Fındık kahverengisi; kendiyse fındıktan lezzetlidir.
Şöyle bir yürü de bakayım.
Hayır, aksadığın filan yok.

KATHERINA
Hadi be soytarı; sen git de uşaklarına emret böyle.

PETRUCHIO
Acaba prenses gibi endamıyla
Kate'in şu odaya yakıştığı kadar,
Yaşadığı ormana yakışır mı Diana? (40)
Hadi sen Diana ol, o da Kate olsun;
Sonra da Kate iffetli, Diana cilveli olsun!

KATHERINA
Bütün bu cafcaflı konuşmaları nerden öğrendin?

PETRUCHIO
Hiçbir yerden, anamın zekâsı bana geçmiş.

KATHERINA
İyi ki anasında varmış! Yoksa oğlu zekâsız kalacaktı.

PETRUCHIO
Ben zeki değil miyim yani?

KATHERINA
Evet, kendine sıcak bir kovuk bulacak kadar.

PETRUCHIO
Tamam işte tatlı Katherina, senin yatağını buldum ya!
Onun için iyisi mi bu lafları bir yana bırakalım;
İşin açıkçası; baban karım olmana razı oldu;
Çeyiz de kararlaştırıldı. Bu durumda,
Sen istesen de istemesen de benimle evleniyorsun.
Aslında Kate, ben tam sana göre kocayım.
Çünkü, yüzüne vurup güzelliğini aydınlatan,
Beni sana tutkun eden o güzelliği
Gözler önüne seren şu ışık hakkı için,
Benden başka kimseyle evlenemezsin;
Çünkü ben seni uslandırmak için doğmuşum Kate.
Benim elimde sen yabani Kate olmaktan çıkıp,

Öteki bütün evcil Kate'ler gibi,
Akıllı uslu bir Kate olacaksın.

(Baptista, Gremio ve Tranio girer.)

İşte baban geliyor. Hiç boşuna itiraz etme;
Ben Katherine'i almayı kafama koydum ve alacağım.

BAPTISTA
Evet, Signor Petruchio, kızımla aranız nasıl bakalım?

PETRUCHIO
Tabii ki çok iyi, efendim; tabii ki çok iyi.
Yaparım dedim mi yaparım; elimden kurtulmaz.

BAPTISTA
Ne o kızım Katherine; gene heyheylerin üstünde galiba!

KATHERINA
Bana "Kızım" deme! Baba şefkati bu mu?
Nasıl olur da bana koca diye
Bunun gibi yarı kaçık, zıpçıktı bir zorbayı,
Yüzsüzlük ve küstahlıkla
Her istediğini elde edebileceğini sanan
Böyle ağzı bozuk bir görgüsüzü layık görürsün?

PETRUCHIO
Bakın baba, siz dahil, bana ondan söz eden herkes
Onu yanlış anlamış. Huysuzluğu bahane;
Aslında hiç aksi biri değil; kumru gibi yumuşakbaşlı;
Kızgın filan değil; sabahın ilk saatleri gibi ılık.
Sabır dersen onda; sanki bir ikinci Grissel; [41]
İffetine gelince, Roma'lı Lucrece'i aratmaz. [42]
Sonuç olarak, birbirimizle o kadar iyi uyuştuk ki,
Pazar günü bizi evlenmiş görebilirsiniz.

KATHERINA
İnşallah daha önce ipte sallanıyor görürüm seni!

GREMIO
Baksana Petruchio, ipte sallanmanı istiyor senin.

TRANIO
Hani nerde kaldı senin becerikliliğin? Bu durumda bizim payımıza da elveda.

PETRUCHIO
Telaşlanmayın baylar. Onunla evlenecek olan benim.
O da ben de razıysak, size ne oluyor?
Başbaşayken aramızda öyle kararlaştırdık:
Başkalarının yanında hep huysuzluk edecek.
Bakın size söylüyorum; beni o kadar seviyor ki,
Duysanız inanmazsınız – Ah dünya tatlısı Kate!
Boynuma asıldı, öpücük üstüne öpücük yağdırdı;
Yemin üstüne yemin etti durdu;
Ve baktım aşkımı kazanıvermiş bir anda.
Ah, siz daha toysunuz! Çok ilginçtir aslında;
Kadınlarla erkekler başbaşayken, bazan,
Dünyanın en azgın, en şirret kadını bile
O kadar ürkek, o kadar uysal olur ki, şaşarsınız.
Ver elini şimdi bana Kate. Venediğe gidip
Düğün günü için giysi almak istiyorum.
Siz şöleni hazırlatın ve davetlileri çağırın baba.
Ben de, Katherine'im güzel giyinsin diye
Elimden geleni yapacağım.

BAPTISTA
Ne diyeceğimi bilmiyorum, ama verin ellerinizi bana.
Tanrı sizi mutlu etsin Petruchio! Nişanlandınız.

GREMIO ile TRANIO
Amin diyoruz bizler de ve şahit oluyoruz.

PETRUCHIO
Baba; karıcığım; baylar, hoşçakalın.

Ben Venediğe gidiyorum – Pazar'a bir şey kalmadı.
Yüzükler, öteberi, güzel giysiler filan lazım;
Hadi öp beni Kate, Pazar'a evleniyoruz.
(Petruchio ile Katherina ayrı ayrı çıkar.)

GREMIO
Böyle pat diye nişan yapıldığını da hiç görmemiştim.

BAPTISTA
Vallahi beyler, ben şu anda kendimi,
Sonu belirsiz bir işe düşünmeden giren
Çılgın bir tüccar gibi hissediyorum.

TRANIO
Yanınızda durdukça çürüyen bir maldı bu.
Ya size kazanç getirecek şimdi,
Ya da denizlerde yok olup gidecek.

BAPTISTA
Sakin bir evlilik olsun da, kazançta gözüm yok.

GREMIO
Onu bilmem de, adam işi oldukça sakin becerdi,
Buna hiç şüphe yok.
Gelelim şimdi küçük kızına Baptista:
Nihayet beklediğimiz gün geldi çattı.
Bak ben senin komşunum ve kızının ilk talibi de benim.

TRANIO
Ama benim de Bianca'yı ne kadar sevdiğimi
Ne kelimeler anlatabilir, ne düşünceler kavrayabilir.

GREMIO
Benim kadar asla sevemezsin sen dünkü çocuk.

TRANIO
Senin aşkın dondurur onu aksakal.

GREMIO
Seninki de kavurur ama.
Çekil yolumdan civelek!
Kadını olgun erkek besler.

TRANIO
Ama gönlünü de gençlik çeler.

BAPTISTA
Yeter beyler; kesin tartışmayı lütfen.
Ödülü kimin alacağını laf değil iş belirleyecek:
Yani hanginiz kızımın üstüne en büyük serveti,
Mal mülkü geçirirse, Bianca'mın aşkı onun olacak.
Söyleyin bakalım Signor Gremio,
Siz kızıma ne taahhüt ediyorsunuz?

GREMIO
Öncelikle, bildiğiniz gibi,
Şehirdeki evimde ne kadar eşya varsa,
Bianca'nın o narin ellerini yıkayacağı
İbrik ve leğenler dahil, altın ve gümüştür.
Duvar örtüleri, Sur şehrinden gelme mor kumaştandır;
Altınlarımı fildişi kutulara doldurup saklarım.
Selvi ağacı sandıklar, el işi yorganlar, örtülerle,
Pahalı giysiler, perdeler, tüller, değerli çarşaflarla;
İncilerle bezeli Türk yastıklarıyla;
Sırma işlemeli Venedik saçaklarıyla;
Demir, bakır; ev için gerekli ne varsa
Her türlü eşyayla tıka basa doludur evim.
Ayrıca çiftliğimde yüz adet süt ineğim;
Ahırlarda yüz yirmi besili hayvanım var.
Öteki mallarım da bunlarla aynı çapta.
Gördüğünüz gibi, şahsen yaşım da ileri;
Yarın ölecek olsam her şey ona kalacak;
Tabii, yaşadığım sürece yalnızca benim olması şartıyla.

TRANIO
O "yalnızca" güzel oturdu!
Efendim, beni dinleyin:
Ben babamın vârisi ve tek oğluyum.
Eğer kızınızı bana verirseniz,
Ona zengin Pisa surları dahilinde
Üç ya da dört ev bırakacağım;
Üstelik en az ihtiyar Signor Gremio'nun
Padua'daki evi kadar iyi evler.
Ayrıca, yıllık getirisi iki bin duka olan
Verimli bir arazi de onun olacak.
Nasıl, köşeye sıkıştınız mı Signor Gremio?

GREMIO
Yılda iki bin duka gelir getiren arazi öyle mi?
(Kendi kendine) Benim arazi asla bu kadar gelir getirmez –
Pekâlâ, söylediklerimden başka,
Şu anda Marsilya açıklarında demirlemiş olan
Ticaret gemisini de ona veriyorum.
Ne haber, gemi boğazına kaçtı mı şimdi?

TRANIO
Gremio, herkesin bildiği gibi, babamda,
Senin gemilerinden üç tane var;
Ayrıca da, iki kadırgayla taş gibi on iki mavna da cabası.
Bunları ona vermeyi taahhüt ediyorum;
Üste de, bundan sonra sen ne önerirsen,
Ben iki mislini veriyorum.

GREMIO
Varımı yoğumu önerdim. Başka malım yok.
Olmayan malımı da öneremeyeceğime göre,
Onayınız varsa, her şeyimle onun olabilirim.

TRANIO
O halde artık şu dünyada rakibim kalmadı demek.
Gremio da artıramıyor. Verdiğiniz söze göre kız benim.

BAPTISTA
İtiraf edeyim ki sizin önerinizden iyisi yok.
Eğer babanız da kızıma teminat verirse,
O sizindir. Aksi halde, kusura bakmayın.
Babanızdan önce ölüverirseniz, mallar ne olacak?

TRANIO
Ama bu çok anlamsız. O yaşlı, bense gencim.

GREMIO
Yaşlılar ölür de gençler ölemez mi yani?

BAPTISTA
Pekâlâ baylar, kararımı verdim.
Biliyorsunuz Pazar günü kızım Katherine evleniyor.
(*Tranio'ya*) Eğer istediğim teminatı verebilirseniz
Ondan sonraki Pazar'a Bianca size gelin olur.
Veremezseniz, Signor Gremio'ya.
Şimdi izninizi rica ediyorum.
Her ikinize de teşekkürler.

GREMIO
Hoşçakal sayın komşu.

(*Baptista çıkar.*)

Senden hiç korkmuyorum.
Bana bak ahbap, seni acemi kumarcı,
Baban şimdi her şeyini sana bırakıp, ilerleyen yaşında
Senin eline bakar hale düşecek ha!
Babanı o kadar budala sanıyorsan aklına şaşarım;
O ihtiyar İtalyan tilkisi ne kadar cömertmiş, görürüz bakalım.

(*Çıkar.*)

TRANIO
Allah belanı versin çürük postlu kurnaz moruk!
Ama ben de elimde onluyla blöf yaptım.
Şu efendime bir iyilik etmeyi kafama koydum:
Bu durumda başka çare yok, hayali Lucentio'nun,
Vincentio adlı bir hayali babası olmak zorunda.
Aslında bu bir mucize – normal olarak
Babalar çocuk sahibi olur; ama bu kur yapma işinde,
Bir çocuk baba sahibi olacak;
Tabii beceriksizliğim tutmazsa.

(Çıkar.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(*Baptista'nın evinde Bianca'nın odası. Cambio kalığında Lucentio ile, Litio kalığında Hortensio ve Bianca girer.*)

LUCENTIO

Hey kemancı, dur bakalım!
Fazla ileri gidiyorsunuz bayım.
Ablası Katherina'nın sizi nasıl ağırladığını
Çok çabuk unuttunuz bakıyorum!

HORTENSIO

Evet ama, geçimsiz öğretmen bozuntusu,
Bu hanım ilahi ahengin ecesi.
Onun için izninle öncelik benim olsun;
Biz bir saat müzik çalıştıktan sonra;
Siz de aynı süreyle ders yapabilirsiniz.

LUCENTIO

Ey işe kıçından başlayan eşek;
Doğru dürüst eğitim görmüş olsan,
Müzik denen şeyin neden yaratıldığını bilirdin.
Müziğin amacı, çalışmaları bittikten,
Gündelik angarya geride kaldıktan sonra
İnsanın zihnini tazelemek değil mi?
O halde şimdi izin ver de felsefe okuyalım;
Ben ara verince sen de nağmelerine geçebilirsin.

HORTENSIO
Hey, bana böyle hakaret edemezsin, anladın mı!

BIANCA
Sayın baylar, bir dakika,
Aslında benim seçimime kalmış bir şey için tartışmakla
Bana çifte haksızlık etmiş oluyorsunuz.
Kısa pantolonlu okul çocuğu yok karşınızda;
Beni saatlere bağlamak ya da süre belirlemek
Size düşmez; canım nasıl isterse öyle yaparım dersimi.
Bu çatışmaya bir son vermek için de,
Şimdi gelin şöyle oturalım; siz çalgınızı alın
Ve çalmaya başlayın; akordunuzu yapıncaya kadar
Onun dersi de bitmiş olur.

HORTENSIO
Benim akordum tamamlanınca
Onunla çalışmayı bırakacak mısınız?

LUCENTIO
Senin akordun asla tamamlanamaz.
Sen çalgının akorduna bak.

BIANCA
En son nerde kalmıştık?

LUCENTIO
Şurda kalmıştık bayan (*Okur.*)

Hic ibat Simois, hic est Sigeia tellus,
Hic steterat Priami regia celsa senis. [43]

BIANCA
Ne demekti bu?

LUCENTIO

Hic ibat – daha önce de söylediğim gibi; *Simois* – benim adım Lucentio; *hic est* – Pisalı Vincentio'nun oğlu; *Sigeia tellus* – senin

aşkını kazanmak için bu kılığa girdim. *Hic steterat* – ve sana kur yapmaya gelen öteki Lucentio; *Priami* – benim adamım Tranio; *regia* – benmişim gibi yapıyor; *celsa senis* – senin kakavan ihtiyarı kandırabilmek için.

HORTENSIO

Bayan, benim aletin akordu tamam.

BIANCA

Duyalım bakalım.

(Hortensio çalar.)

Aa, olmamış! Tiz teli cızırdıyor.

LUCENTIO

Hadi ahbap, deliğe tükür de yeniden ayarla.

BIANCA

Bakalım ben çıkarabilecek miyim anlamını. *Hic ibat Simois* – Sizi tanımıyorum; *hic est Sigeia tellus* – size güvenmiyorum; *Hic steterat Priami* – dikkat edin bizi duymasın; *regia* – hiç heveslenmeyin; *celsa senis* – ümit kesmeyin.

HORTENSIO

Bayan, akordu tamam.

(Yine çalar.)

LUCENTIO

Evet de, bas hariç.

HORTENSIO

Bas iyi de baş zevzek biraz cazırdıyor.

(Kendi kendine)

Bu bizim öğretmen de bayağı ateşli ve cüretli çıktı.
Kendini bilmez herif bayağı benim aşkıma kur yapıyor.
Seni adi züppe; gözüm sende bundan böyle

BIANCA
Zamanla inanabilirim; ama içimde şüphe var.

LUCENTIO
Hiç şüpheniz olmasın; çünkü Aeacides
Ajax'ın ta kendisiydi; dedesinin adını almıştı. (44)

BIANCA
Öğretmenimin sözüne inanmak zorundayım, yoksa,
Aslında o şüphe hep kafamı kurcalıyor olurdu.
Her neyse, bunu bırakalım. Şimdi Litio, sıra sizde.
Sevgili öğretmenim, ikinizle de böyle şakalaşıyorum diye
Ne olur bana kızmayın.

HORTENSIO (*Lucentio'ya*)
İzin verir misiniz lütfen; siz biraz dolaşın isterseniz;
Derslerimde üç kişilik müzik türünü işlemiyoruz.

LUCENTIO
Ne kadar resmisiniz bayım! Pekâlâ, bekleyelim bakalım;
(Kendi kendine) Ve gözleyelim, çünkü, yanılmıyorsam,
Müzisyenimiz aşki meşki havalara girmeye başladı.

HORTENSIO
Bayan, benim usulümü öğrenmek için
Siz çalgıya dokunmadan önce,
Ben en baştan başlayarak
Bazı kurallar üzerinde durmak istiyorum.
Böylece size müzikte gamı,
Mesleğimde hiç kimsenin yapamayacağı kadar
Kısa, zevkli, özlü ve etkili bir şekilde öğreteceğim.
İşte hepsi bu kâğıtta,
Gayet güzel yazılmış ve çizilmiş durumda.

BIANCA
Ama ben gamı öğreneli çok oldu.

HORTENSIO
Yine de Hortensio'nun gamını bir okuyun.

BIANCA (*Okur.*)
"Bendeniz *gam*, tüm âhengin temeli:
A *re*, Hortensio sana aşkını yolluyor;
B *mi*, Bianca, al onu, kocan olmak tek emeli;
C *fa ut*[45] tüm varlığıyla seni seviyor;
D *sol re* bir anahtar var bende iki de nota şu anda;
E *la mi*, ya acı bana, ya da öldür hemen burda."
Gam dediğin bu mu? Yok, hiç hoşuma gitmedi.
Eski usulleri severim ben;
Denenmiş sistemler varken,
Acayip buluşların meraklısı değilim.

(Hizmetkâr girer.)

HİZMETKÂR
Hanımefendi, babanız diyor ki,
Lütfen kitaplarınızı bırakacakmışsınız
Ve ablanıza yardım edecekmişsiniz;
Odası hazırlanacakmış da.
Yarın düğün günü biliyorsunuz.

BIANCA
Hoşçakalın sayın öğretmenler; gitmem gerekiyor.

(Bianca ile hizmetçi çıkar.)

LUCENTIO
Pekâlâ bayan, o zaman benim de kalmama gerek yok.

(*Çıkar.*)

HORTENSIO
Ama benim bu züppeyi iyice gözlememe gerek var:
Görünüşüne bakılırsa bu herif âşık.
Ancak Bianca, düşüncelerin bu kadar alçakgönüllüyse;

Gözlerin, çevrede ne kadar ördek bozuntusu varsa
Hepsine takılacaksa, [46]
O zaman kim istiyorsa alsın seni!
Ama senin bir kere bile yoldan saptığını görürse,
Hortensio da karşılığında derhâl değişecektir.

(Çıkar.)

İkinci Sahne

(Şehir meydanı. Baptista, Gremio, Lucentio kalığında Tranio, Katherina, Bianca, Cambio kalığında Lucentio, öteki konuklar, hizmetkârlar, v.b.)

BAPTISTA *(Tranio'ya)*
Signor Lucentio, kararlaştırdığımız gün geldi;
Katherine ile Petruchio bugün evleneceklerdi.
Oysa damadımızdan hâlâ haber yok.
Neler söyleyecekler kimbilir!
Rahip nikâhı kıymaya geldiğinde
Damat ortada görülmeyince,
Ne kadar alay edecek herkes!
İçine düştüğümüz bu utandırıcı duruma
Lucentio ne diyor?

KATHERINA
Utanacak biri varsa o da benim.
Aslında, kalbimin sesine karşı, ona elimi vermeye;
Bu çılgın beyinli, kendini bilmez, densiz adama
Evet demeye zorlandım.
Kur yapma işini aceleye getirmişti ama,
Evlenmeye gelince ağırdan alacak anlaşılan.

Size söylemiştim, kaçık soytarının biriydi o;
Tatsız şakalarını yabani tavırlarıyla örtüyordu.
Bu herif, sırf eğlence olsun, adı hovardaya çıksın diye
Bin kızın peşinden koşar, nikâh gününü kararlaştırır,
Düğün yapar, dostlarını çağırır, evlenme ilanını astırır,
Sonra da kur yaptığı kızla evlenmekten vazgeçer.
Şimdi dünya âlem zavallı Katherine'i gösterip,
"Hey bakın, işte kaçık Petruchio'nun karısı;
Adamın keyfi gelince evlenecekler," diyecek.

TRANIO

Merak etme sevgili Katherine; siz de Baptista.
Hayatım üzerine yemin ederim,
Petruchio'nun niyeti kötü değildir.
Başına bir şey gelmiş olmalı, yoksa sözünü tutardı.
Uyumsuz olsa da, çok aklı başındadır;
Alaycı olabilir ama son derece doğru sözlüdür.

KATHERINA

Keşke Katherine hiç görmemiş olsaydı onu!

(Ağlayarak çıkar. Nedimeleri ve Bianca da onu izler.)

BAPTISTA

Git kızım. Ağladığın için seni ayıplamıyorum;
Çünkü böyle bir hakaret,
Değil senin gibi hırçın ve alıngan birini,
Bir evliyayı bile küstürmeye yeter.

(Biondello girer.)

BIONDELLO

Efendim, efendim; size o eski yeni haberlerden bir haberim var!
Böylesini duymamışsınızdır!

BAPTISTA

Hem yeni hem eski öyle mi? Nasıl oluyor bu?

BIONDELLO
Nasıl olacak; Petruchio'nun gelişi haber değil mi?

BAPTISTA
Geldi mi?

BIONDELLO
Yoo, gelmedi.

BAPTISTA
Ee, o zaman?

BIONDELLO
Geliyor.

BAPTISTA
Ne zaman burda olacak?

BIONDELLO
Şu anda benim bulunduğum yerde durup sizi orda gördüğü zaman.

TRANIO
Peki, eski haberin hangisi?

BIONDELLO
Şu: Petruchio geliyor ama nasıl geliyor? Başında yeni bir şapka, sırtında eski bir ceket, altında üç kere ters yüz edilmiş pantolon, askıları da kopuk; ayaklarında mum kabı olarak kullanılmış botlar [47], bir teki tokalı, öteki bağcıklı; kasabanın silah deposundan çıkma, eski, paslı, kırık kabzalı ve kınsız bir kılıç; beygiri topal – sırtında eski küflü bir eyer, üzengiler eyerle ilgisiz – ve ayrıca da hayvan hasta: sakağılı, son safhasında, sırtına filan vurmuş; ağzı burnu yara içinde ve köpük köpük; topukları yumru yumru kabarmış; bacaklarının eklem yerleri şişmiş; bet beniz atmış; kulakaltı bezleri iyice azmış; delibaş hastalığından gitti gidecek; içini kurtlar yemiş bitirmiş; sırtı çökmüş, omuz çıkmış sallanıyor; ön bacaklar doğrulamıyor; koyun derisinden eski

püskü yuları, hayvan tökezlemesin diye çekiştirilmekten kimbilir kaç defa kopmuş ve yamanmış; iyice yamru yumru olmuş; kolanı altı kere onarılmış; kadifeden kadın kuskununda, kadının isminin baş harfleri kabarayla güzelce kakılmış; ayrıca kuskun yer yer iple onarılmış.

BAPTISTA

Petruchio'nun yanında kim var?

BIONDELLO

Ha evet, uşağı var efendim; o da tıpkı at gibi donanmış: bir bacağında bez çorap, ötekinde keçe çizme çorabı; kırmızı mavi şeritten dizbağıyla bağlanmış; kafasında eski bir şapka; şapkada tüy yerine kırk tane ıvır zıvır takılı; adam bir ucube yani; giysileriyle tam bir ucube; sizin anlayacağınız ne bildiğimiz uşağa benziyor ne de bir beyefendinin hizmetkârına.

TRANIO

Kimbilir aklına ne esti de böyle giyindi;
Aslında genellikle sade giysilerle dolaşır.

BAPTISTA

Her neyse, geldiğine sevindim; nasıl gelirse gelsin.

BIONDELLO

Evet ama gelmiyor ki efendim.

BAPTISTA

Geliyor diyen sen değil miydin?

BIONDELLO

Kim, Petruchio mu geliyor dedim?

BAPTISTA

Evet, Petruchio geliyor dedin.

BIONDELLO

Hayır efendim, ben atı geliyor dedim; Petruchio atın sırtında.

BAPTISTA
Ee, aynı şey değil mi?

BIONDELLO
Aynı şey değil tabii.
İddiaya girerim ki,
Bir atla bir adam aslında
Birden fazla eder ama,
Çok da fazla etmez hani.

(Petruchio ile Grumio girer.)

PETRUCHIO
Hani, nerde bu efendiler? Evde kimse yok mu?

BAPTISTA
Hoş geldiniz bayım?

PETRUCHIO
Ama o kadar da hoş gelmedik.

BAPTISTA
Aldırıyormuş gibi bir haliniz yok.

TRANIO
Düşündüğüm kadar iyi giyimli sayılmazsınız.

PETRUCHIO
Merak etme, iyi de giyinsem fark etmezdi;
Gene böyle dalardım içeri.
Hani Kate nerde? Nerde benim şirin gelinim?
Babam nasıl? Beyler, neden suratlar asık böyle?
Herkes bir tuhaf bakıyor; korkunç bir şey mi gördünüz;
Kuyruklu yıldız, felaket işareti filan?

BAPTISTA
Bakın bayım, farkındaysanız,
Bugün sizin düğün gününüz.
Başlangıçta üzgündük; gelmeyeceğinizden korktuk;

Ama bu kılıkta geldiğinizi görünce daha da üzüldük.
Ayıp ayıp, çıkarın bunları, mevkiinizden utanın;
Kutsal şölenimiz için yüz karası bu.

TRANIO
Ayrıca, söyleyin bakalım, hangi önemli olay
Sizi karınızdan bu kadar süre uzak tuttu
Ve bu kılıkta gönderdi buraya?

PETRUCHIO
Bunu anlatması sıkıcı, dinlemesi de tatsız olur.
Geliş biçimim biraz tahminler dışına çıktı ama,
Sözümü tuttum ve geldim, şimdilik bu yeter.
İlerde vakit olduğunda, ayrıntılarıyla birlikte
Gerekçelerimi hepinize anlatırım.
Peki ama Kate nerde? Bu kadar ayrı kalamam ondan.
Sabah geçiyor; kiliseye gitme vakti geldi.

TRANIO
Bu saygısızca giysilerle gelini görmeye gitme;
Odama git de benim elbiselerimi giy.

PETRUCHIO
Ben ha, hadi canım sen de! Böyle gidiyorum.

BAPTISTA
Ama herhalde onunla böyle evlenmeyeceksiniz.

PETRUCHIO
Niyeymiş, ne var bunda;
Hem de tam böyle evleneceğim.
Bu konuyu da artık tartışmayalım.
Kız benimle evleniyor, giysilerimle değil.
İstediğim anda şu zavallı giysileri değiştirebilirim;
Keşke Kate'in benden götüreceklerini de
Aynı kolaylıkla yerine koyabilseydim;
Kate için iyi olurdu olmasına da;

Benim için daha da iyi olurdu.
Ama sizinle çene çaldığım için ne kadar aptalım
Hemen gidip gelinime iyi sabahlar diyeyim;
Bir aşk öpüşüyle mühürleyelim anlaşmamızı.

(Grumio ile birlikte çıkar.)

TRANIO
Bu çılgın kılığıyla bir şey anlatmak istiyor.
Mümkün olursa, onu kandırmaya çalışalım da,
Kiliseye gitmeden önce üstüne daha iyi bir şeyler giysin.

BAPTISTA
Ben arkasından gidiyorum;
Bakalım bu işin sonu ne olacak.

(Baptista adamlarıyla birlikte çıkar; Grumio ile Biondello onu izler.)

TRANIO *(Lucentio'ya)*
Ama efendim, kızın aşkı yetmez;
Babasının da sizi beğenmesi gerek.
Bunun için de, daha önce siz Lorduma ilettiğim gibi,
Benim birini bulmam gerekiyor.
Kim olduğu o kadar önemli değil,
Biz ona istediğimiz kalıbı uydururuz.
Evet, bu da Pisalı Vincentio olacak
Ve burda, Padua'da,
Benim daha önce vermeyi vaat ettiğimden
Daha fazlasını vermeyi taahhüt edecek.
Bu arada siz de umduğunuza sessizce kavuşacak
Ve tatlı Bianca'yla evlenmek için
Rızasını almış olacaksınız.

LUCENTIO
Benimle birlikte derse gelen öteki öğretmen
Bianca'nın attığı her adımı izliyor olmasaydı,
Aslında en iyisi onunla gizlice evlenmek olurdu.

Biz bir kere evlendikten sonra,
İsterse bütün dünya karşı çıksın;
Benim olanı kimse benden alamazdı nasıl olsa.

TRANIO
Evet, yavaş yavaş bu işe bakıp fırsat kollamalıyız.
Aksakal Gremio'yu, işkilli peder Minola'yı,
Kurnaz müzisyen, yaramaz Litio'yu, hepsini,
Efendim Lucentio'nun hatırı için alt edeceğiz.

(Gremio girer.)

Signor Gremio! Kiliseden mi dönüyorsunuz?

GREMIO
Hem de büyük bir şevkle, tıpkı okuldan döner gibi.

TRANIO
Peki gelinle güvey de eve dönüyor mu?

GREMIO
Ne güvesi; herif tam bir at sineği –
Hem de en belalı cinsten;
Kız başına geleceği bilmiyor.

TRANIO
Yani kızdan daha mı belalı? Ama bu olamaz!

GREMIO
Yahu adam şeytan, şeytan, iblisin ta kendisi.

TRANIO
Yahu kadın şeytan, şeytan, şeytanların anası!

GREMIO
Yok yok, onun yanında kadın kuzu, kumru, saf bir yavrucak.
Bakın size anlatayım Bay Lucentio: rahip adama,
Katherine'i eşliğe kabul ediyor musun diye sorduğunda,
"Ediyorum be anasını satayım!" diye öyle bir nara attı ki,

Rahip şaşkınlıktan elindeki kitabı düşürdü;
Sonra da yerden almak için eğildiğinde,
Çılgın güvey adamın ensesine öyle bir patlattı ki,
Rahiple kitap, kitapla rahip bir süre yuvarlandılar yerde.
Sonra da, "Hani, yok mu bunları kaldıracak?" diye bağırdı.

TRANIO
Peki kadın ne dedi?

GREMIO
Titredi ve sarsıldı; bunun üzerine adam gene,
"Vay, aptal yerine koydu bu rahip beni," diye
Bağırıp çağırmaya ve tepinmeye başlamaz mı!
Ancak, bütün törenler bitince, şarap istetti.
Sanki teknedeymiş ve fırtınadan sonra
Arkadaşlarının şerefine içiyormuş gibi,
"Sağlığınıza," dedi, *muscadel* şarabını lıkır lıkır içti
Ve şaraba batırılmış çörekleri zangoçun suratına fırlattı.
Gerekçesi de: adamcağızın sakalı seyrekmiş,
Aç suratlıymış ve kendisi şarap içerken,
Çörekleri ister gibi bakıyormuş.
Ondan sonra gelini ensesinden tuttu
Ve dudaklarını öyle bir şapırtıyla öptü ki
Onlar giderken kilise hâlâ yankılanıyordu.
Bunları görünce ben utançtan ordan ayrıldım;
Kalabalık da benim arkamdan ayrıldı, biliyorum.
Böyle çılgınca evlenme hayatımda görmedim!
(Müzik çalar.)

Hey, dinleyin! Bakın, müzik başladı.
(Petruchio, Katherina, Bianca, Litio kalığında Hortensio, Baptista, Grumio ve ötekiler girer.)

PETRUCHIO
Sayın baylar ve dostlar,
Zahmetleriniz için size teşekkür ederim.

Biliyorum, bu akşam yemekte
Aranızda olmamı bekliyorsunuz.
Sizlere muhteşem bir düğün sofrası hazırlattım;
Ancak, çok acele burdan ayrılmak zorundayım
Ve bunun için de şu anda izninizi rica ediyorum.

BAPTISTA
Ne, yani bu gece burda olmayacak mısınız?

PETRUCHIO
Gece olmadan gitmek zorundayım.
Merak etmeyin, işimin ne olduğunu bilseniz,
Kendiniz bana, hadi durma git diye ısrar ederdiniz.
Evet, şerefli dostlar, ben artık kendimi,
Bu çok sabırlı, tatlı ve erdemli hanıma verdim;
Sizler de buna tanık oldunuz; hepinize teşekkürler.
Babamla birlikte yiyin için
Ve sağlığıma kadeh kaldırın;
Ama ben artık gitmek zorundayım;
Hepiniz hoşçakalın.

TRANIO
Rica ediyoruz, yemekten sonraya kadar kalıver.

PETRUCHIO
Olamaz.

GREMIO
Ben rica ediyorum.

PETRUCHIO
Kalamam.

KATHERINA
Ben rica ediyorum.

PETRUCHIO
Pekâlâ.

KATHERINA
Yani kalmaya mı pekâlâ?

PETRUCHIO
Kalmam için rica etmene pekâlâ –
Ama kalmaya değil, ne kadar rica etsen boş.

KATHERINA
Bak, beni seviyorsan kal.

PETRUCHIO
Grumio, atlarım!

GRUMIO
Oldu efendim, atlar hazır – yulaf atları yedi nasıl olsa. [48]

KATHERINA
İyi o zaman,
Canın ne istiyorsa yap; ben bugün gitmiyorum!
Yarın da gitmiyorum – keyfim gelene kadar burdayım.
İşte kapı açık bayım, yol da orada;
Hadi uğurlar olsun, bir an önce tabanları yağla sen.
Ben de bir gün canım isterse gelirim.
Daha başlangıçta takındığın tavra bakılırsa,
Anlaşılan sen bayağı aksi bir güvey olacaksın.

PETRUCHIO
O Kate, sakin ol; lütfen kızma.

KATHERINA
İster kızarım ister kızmam, sana ne!
Baba, sen sus. Ben hazır oluncaya kadar bekleyecek.

GREMIO
Evet, hadi bakalım, köpürmeye başladı.

KATHERINA
Beyler, hadi, gelin yemeğine gidiyoruz.

Anlaşılan, sesini çıkarmadı mı
Kadını aptal yerine koyuyorlar.

PETRUCHIO

Tamam, sen emrettiğine göre, gidecekler Kate.
Herkes gelinin emrine uysun.
Şölene gidin, yiyin, için, oynayın;
Âlem yapın, bekâretini kutlayın,
Çılgınca eğlenin, coşun –
Ya da ne haliniz varsa görün.
Ama benim Kate'im benimle gelecek.
Yoo, hiç öyle kabarma boşuna;
Tepinme, dik dik bakma ve mızmızlanma;
Benim olana sahip çıkmaya kararlıyım.
Sizler de duyun: Kate benim malım mülküm,
Evim barkım, toprağım, samanlığım,
Atım, öküzüm, eşeğim, her şeyim
Ve işte karşımda duruyor.
Ona el sürmeye cüret eden olursa;
Padua'nın en nüfuzlu kişisi de olsa,
Hemen hakkında dava açarım. Grumio,
Çek kılıcını hadi – Haydutlar basmış burayı!
Erkeksen gel de al göz koyduğun kadını.
Sen korkma tatlı kızım;
Kimse dokunamaz sana Kate;
Milyon kişi birden gelse gene korurum seni ben!
(Petruchio, Katherina ve Grumio çıkar.)

BAPTISTA

Öf be, iyi ki gittiler – ne çene varmış hepsinde!

GREMIO

Biraz daha kalsalardı gülmekten katılacaktım.

TRANIO

Çılgın çift çok gördüm, ama böylesini görmedim.

LUCENTIO
Bayan, kardeşinize ne diyorsunuz?

BIANCA
İki kaçık birbirini buldu.

GREMIO
Vallahi bence Petruchio Kate'ini buldu!

BAPTISTA
Komşular ve dostlar, gerçi sofrada
Gelinle güveyin yerleri boş kaldı ama,
Nefis yiyecek ve içecek açısından
Şölenimizde yok yok, biliyorsunuz.
(Tranio'ya)
Lucentio, siz güveyin yerini doldurun,
Bianca da ablasının yerini alsın.

TRANIO
Tatlı Bianca gelinliğe alışsın mı diyorsunuz yani?

BAPTISTA
Tabii Lucentio. Evet beyler, hadi gidelim.
(Çıkarlar.)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Petruchio'nun kır evinin salonu. Grumio girer.)

GRUMIO

Lanet olsun tüm içi geçmiş beygirlere; tüm kaçık efendilere, tüm çamurlu yollara! Bu kadar sopa yediği görülmüş mü insanın, bu kadar çamura battığı, bu kadar bitkin düştüğü görülmüş mü? Ateş yakayım diye beni önden gönderdiler; kendileri arkadan gelip ısınacaklar. Yani ben şimdi ufak kap olmasaydım ve çabuk ısınmasaydım [49] ateş yanıncaya kadar dudaklarım çoktan donup dişlerime yapışmış; kalbim göbeğime inmişti bile. Neyse, bu ateşi körükledikçe kendimi de ısıtmış oluyorum, çünkü, havaya bakılırsa, benden daha boylu biri kesin üşütür burda. Hey, ho! Curtis!

(Curtis girer.)

CURTIS

Kim o, öyle soğuk soğuk bağıran?

GRUMIO

Buz parçası. Şüphen varsa gel de gör; istersen bir koşuda kafamdan enseme, ya da omuzumdan topuğuma kayabilirsin. Ateş, dostum Curtis, ateş.

CURTIS

Efendimle eşi mi geliyor yoksa Grumio?

GRUMIO

Ah, evet Curtis, evet; o yüzden de ateş, ateş! Sakın su dökme.

CURTIS

Söyledikleri kadar ateşli bir bela mı kadın?

GRUMIO

Şu son soğuklardan önce öyleydi dostum Curtis. Ama bilirsin kış adamı uslandırır; kadınlarla hayvanları da uslandırır tabii. Baksana, eski efendimi, yeni hanımefendimi ve bendenizi uslandırdı bile dostum Curtis.

CURTIS

Hadi canım, beş santimlik soytarı sen de; ben hayvan filan değilim.

GRUMIO

Ben ha? Beş santimlik öyle mi? Sen otuz beş santimlik boynuzuna bak önce; ben de en az o kadar değilsem o zaman konuş. Şimdi ateşi yakıyor musun; yoksa hanımefendiye şikâyet edeyim mi? Yakında nasıl olsa eliyle tanışacaksın – malum kendisi el altında artık – ve sıcak görevini yerine getirmede ağırdan aldığın için buz gibi donup kalacaksın olduğun yerde.

CURTIS (*Ateşi hazırlar.*)

Yahu Grumio be, ne var ne yok, biraz anlatsana.

GRUMIO

Her yerde soğuk var Curtis, soğuk; şu anda senin durduğun yer hariç; hadi sen ateşine bak. İşini yap karşılığını al; çünkü efendimle hanımı her an soğuktan donup ölebilirler.

CURTIS

Tamam işte, ateş hazır; hadi şimdi biraz haber ver, ne olur Grumio.

GRUMIO

Olur olur, haberden bol ne var, yeter ki sen iste.

CURTIS

Sen de insanı hemen alaya alırsın.

GRUMIO

Onu bilmem ama şu anda fena halde soğuk almış durumdayım; onun için ateş, tamam mı, ateş! Hani, aşçı nerde? Yemek hazır mı, ev temizlendi mi, yeni saman atıldı mı [50], örümcek ağları alındı mı, hizmetçilere yeni giysi ve beyaz çorap verildi mi, uşakların hepsi düğüne uygun giyindi mi? Kadınlar erkekler, bardaklar kupalar hazır mı; örtüler serildi mi, her şey yerli yerinde mi?

CURTIS

Her şey hazır; onun için, hadi artık biraz haber.

GRUMIO

Pekâlâ; bak şimdi, benim at yoruldu, efendimle hanımefendi de şeye düştüler...

CURTIS

Neye düştüler?

GRUMIO

Oturdukları eyerlerden çamurun içine düştüler. Hikâyenin güzel yanı da burda başlıyor.

CURTIS

Hadi anlatsana Grumio, ne olur.

GRUMIO

Kulağını ver.

CURTIS

Verdim.

GRUMIO

Al o zaman.

(*Curtis'in kulağına bir tokat patlatır.*)

CURTIS

Hikâyeyi duymadım ama hissettim.

GRUMIO

Bu da hisli bir hikâye zaten. Attığım şaplak da senin kulağını açıp dinlemeni sağlamak içindi. Şimdi başlıyorum. *Imprimis* [51] berbat bir tepeden yokuş aşağı iniyorduk, hanımefendi önde, efendim onun arkasındaydı.

CURTIS

İkisi bir ata mı binmişlerdi?

GRUMIO

Sana ne?

CURTIS

Atı sorduk.

GRUMIO

O zaman sen anlat hikâyeyi. Bak, sözümü kesmeseydin sana neler anlatacaktım: at nasıl yuvarlandı, hanım nasıl atın altında kaldı; düştüğü yer nasıl iğrenç bir yerdi, her tarafı nasıl çamura bulandı, hanım altta at üstte efendim onları nasıl öyle bıraktı, at tökezledi diye bana nasıl sopa çekti, hanım çamurun içinde bata çıka gelip nasıl beni ondan kurtardı, efendim nasıl küfürler savurdu; ömründe hiç dua etmemiş olan hanım nasıl dualar etti, ben nasıl çığlıklar attım, atlar nasıl kaçtı, hanımın atının yuları nasıl koptu, benim atın kuskunu nasıl kayboldu – işte bunların hepsini anlatacaktım ve daha nice unutulmayacak şeyler; ama şimdi sen mezarına cahil gitmek zorundasın.

CURTIS

Anlattıklarına göre, adam kadından belalı.

GRUMIO

Evet; buraya geldiği zaman sen de göreceksin; içinizde benim diyen kim varsa görecek. Ama ben niye anlatıyorum ki bunu?

Hadi git herkesi çağır; Nathaniel, Nicholas, Philip, Walter, Sugarsop, hepsi gelsin. Saçlar güzel taranmış, mavi ceketler fırçalanmış olacak; dizbağları giysilere uyacak. Reverans yaparken sol dizler kırılacak, eller öpülmeden efendimin atının kuyruğunun bir kılına bile dokunulmayacak. Hepsi hazır mı?

CURTIS

Hepsi hazır.

GRUMIO

Çağır gelsinler.

CURTIS

Hey, gelin buraya! Efendimle tanışıp hanımın yüzünü ağartacaksınız.

GRUMIO

Niye; hanımın yüzü ak değil mi?

CURTIS

Ak değil diyen mi oldu?

GRUMIO

Sen değil misin ağartın diyen? Aksa niye ağartmaya çalışıyorsun?

CURTIS

Yani onu utandırmasınlar demek istiyorum.

GRUMIO

Niye utansın? Ayıp bir şey mi yaptı?

(Dört beş hizmetkâr girer.)

NATHANIEL

Hoşgeldin Grumio.

PHILIP

Nasılsın Grumio?

JOSEPH
Ne haber Grumio?

NICHOLAS
Selam Grumio.

NATHANIEL
Ne haber arkadaş?

GRUMIO
Sana hoşbulduk, sana iyilik, sana selam, sana iyidir; böylece selamlaşma işini tamamladık. Şimdi söyleyin bakalım benim şen dostlarım, her şey hazır mı, her taraf tertipli düzenli mi?

NATHANIEL
Her şey hazır. Efendimiz ne kadar yakında?

GRUMIO
Geldi bile, atından iniyor herhalde. Onun için sakın – Hey bir dakika, susun! Efendimin sesini duydum.

(Petruchio ile Katherina girer.)

PETRUCHIO
Nerde bu herifler? Neden kimse yok kapıda?
Üzengimi tutacak, atımı alacak insan yok mu?
Nathaniel nerde? Gregory, Philip, nerdesiniz?

HİZMETKÂRLAR
Burdayız! Burdayız efendim, burdayız efendim.

PETRUCHIO
"Burdayız efendim, burdayız efendim, burdayız efendim!"
Sizi odun kafalı yontulmamış ahmaklar!
Niye kimse yok burda? Hani saygı, hani hizmet?
Önden gönderdiğim o aptal herif nerde?

GRUMIO
Burda efendim; eski aptallığıyla karşınızda.

PETRUCHIO
Seni sığır çobanı! Seni piçkurusu, uyuşuk değirmen beygiri!
Ağaçlıkta buluşalım demedim mi ben sana;
Bu adi herifleri de yanında getir demedim mi?

GRUMIO
Efendim, Nathaniel'in ceketi tam hazır değildi;
Ayrıca, Gabriel'in iskarpinlerinin topukları tam işlenmemişti;
Peter'ın şapkasını boyamak için meşale boyası [52] kalmamıştı;
Walter'in hançerinin kını tamirciden gelmemişti.
Her şeyi tamam üç kişi vardı: Adam, Rafe ve Gregory;
Gerisi paspal, süklüm püklüm ve sefil durumdaydı.
Yine de, oldukları gibi sizi karşılamaya geldiler işte.

PETRUCHIO
Hadi yürüyün şapşallar, gidin yemeğimi getirin.

(Hizmetkârlar çıkar. Petruchio şarkı söylemeye başlar.)

Hani nerde o hayat şimdi, daha dün değil miydi?
Nerde şimdi –

Otursana Kate; hoşgeldin. Yemek, yemek, yemek, yemek!

(Hizmetkârlar yemeği getirir.)

Ne oluyor, nerde kaldınız?
Yok yok, benim tatlı Kate'im, hadi, neşeli ol.
Çıkarsanıza şu çizmelerimi sersem herifler, sizi sefiller! Hadi!

(Şarkı söyler.)

Günlerden bir gün bizim sofu keşiş,
Yolda yürürken, "Hay Allah!" demiş –

Hey, ahmak herif! Az daha ayağımı koparıyordun!
Şunu al da,

(Hizmetkâra vurur.)

Öteki ayağa gelince dikkat et.

Hadi neşelen Kate. Su getirin buraya hey! Baksanıza?

(Bir hizmetkâr su getirir. Petruchio onu görmezden gelir.)

Köpeğim Troilus [53] nerde? Hey bana bak, sen,
Hadi git kuzenim Ferdinand'ı çağır buraya.

(Bir Hizmetkâr çıkar.)

Bu kuzenimle mutlaka öpüşüp tanışmalısın Kate.
Terliklerim nerde? Hani, su geldi mi?
Hah; hadi elini yüzünü yıka Kate; yürekten hoşgeldin!

(Su leğenini devirir.)

Seni piçkurusu alçak herif! Dikkat etsene!

(Hizmetkâra vurur.)

KATHERINA

Kızma lütfen. Bilerek yapmadı.

PETRUCHIO

Kahpe dölü, kalın kafalı, kepçe kulaklı dangalak!
Gelsene Kate; otur şöyle; senin de miden var herhalde.
Sen mi dua edersin, tatlı Kate, yoksa ben edeyim mi?
Bu ne? Koyun eti mi?

BİRİNCİ HİZMETKÂR

Evet.

PETRUCHIO

Kim getirdi bunu?

PETER

Ben.

PETRUCHIO

Yanmış bu! Etin hepsi yanmış!
Hangi köpek yaktı bunu?
Aşçı denen o sersem nerde?

Sizi sefil herifler, hangi cüretle
Bu yemeği getirip önüme koyuyorsunuz?
Ben bunu yiyecek adam mıyım?
Alın bakalım; tabaklarınız da bardaklarınız da sizin olsun!

(Yemekleri ve tabak çanağı hizmetkârlara fırlatır.)

Sizi dikkatsiz etkafalılar; görgüsüz köleler!
Ne o, bir de homurdanmak ha! Şimdi görürsünüz siz!

(Hizmetkârlar kaçarak çıkar.)

KATHERINA

Ne olur kocacığım, bu kadar sinirli olma.
Sen beğenmedin ama, et o kadar da fena değildi.

PETRUCHIO

Ben ne diyorum Kate: Yanmış ve kupkuru kesilmişti.
Onun için de ona dokunmanı kesinlikle yasaklıyorum.
Böylesi safrayı kabartır; insanı sinirli yapar.
Aslında ikimiz de zaten kendiliğinden sinirliyiz;
Bir de böyle çok pişmiş et yedik mi
Daha beter oluruz. İyisi mi ikimiz de perhiz yapalım.
Merak etme; yarın her şey düzelir.
Bu akşam beraberce oruç tutarız.
Gel, seni gerdek odasına götüreyim.

(Çıkarlar. Ayrı ayrı hizmetkârlar girer.)

NATHANIEL

Peter, hiç böyle şey gördün mü?

PETER

Kadını kendi silahıyla vuruyor.

(Curtis girer.)

GRUMIO

Nerde şimdi?

CURTIS

Karısının odasında;
Ona, nutuk çekiyor;
Kendine nasıl hâkim olması gerektiğini anlatıyor.
Kadıncağızı paylıyor, azarlıyor, küfürler savuruyor;
Zavallı kadın şaşkına döndü;
Nerde dursun, nereye baksın, ne söylesin bilemiyor;
Rüyadan yeni uyanmış biri gibi orda oturuyor.
Hadi gidelim, çabuk olun; buraya geliyor.

(Çıkarlar. Petruchio girer.)

PETRUCHIO

İşte hükümdarlığıma ustaca başlamış bulunuyorum,
Sonunda başarıya ulaşacağıma da inanıyorum.
Şahinim aç ve uykusuz şimdi; iyice boş içi [54];
Yola gelene kadar da tam doymayacak.
Doyarsa, yiyecek için sahibine dönmez.
Ayrıca, bu yırtıcı dişi şahini öyle alıştırmalı ki,
Bakıcısının sesini tanıyıp o sese mutlaka gelmeli.
Onun için de, durmadan kanat çırpıp huysuzlanan
Öteki av kuşlarını nasıl yakından gözlüyorsak
Bunu da öyle gözden ayırmamak lazım.
Bugün hiç et yemedi, yemeyecek de;
Dün gece hiç uyumadı, bugün de uyumayacak.
Tıpkı ette olduğu gibi, yatağın yapılışında filan
Ne yapar yapar bir kusur bulurum nasılsa;
Yastığı bir tarafa fırlatırım, şilteyi bir tarafa;
Yorganı bir yere, çarşafları bir yere.
Bu kargaşa arasında da, sanki her şeyi
Onun rahatı için yapıyormuş gibi davranırım.
Sonuçta gece boyu gözüne uyku girmeyecek;
Uyuklamaya kalkışırsa, sövüp saymaya, dalaşmaya başlar,
Yaygara patırtıyla onu hep uyanık tutarım.
İyilik edeyim derken öldürmeyelim de kadını!

Ama başka çarem yok, bu azgın ve dikbaşlı hatuna
Gem vurmanın yolu bu bence.
Huysuz bir kadını yola getirmeyi daha iyi bilen varsa
Buyursun konuşsun; hayır işlemiş olur mutlaka.

(Çıkar.)

İkinci Sahne

(Padua'da şehir meydanı. Lucentio kılığında Tranio ve Litio kılığında Hortensio girer.)

TRANIO

Ne dersin dostum Litio, sence Bayan Bianca
Lucentio'dan başkasını seviyor olabilir mi?
Bana sorarsan, beni güzelce oynatıyor bu hanım.

HORTENSIO

Bakın bayım, size söylediğimin kanıtını istiyorsanız,
Şöyle kenara durun, gözünüzle görün, nasıl öğretiyor.

(Kenara çekilirler. Bianca ile, Cambio kılığında Lucentio girer.)

LUCENTIO

Pekâlâ hanımefendi, okumanız nasıl gidiyor; yararlanıyor musunuz?

BIANCA

Siz ne okuyorsunuz, beyefendi? Önce onu söyler misiniz?

LUCENTIO

Uzmanlık alanımdan okurum ben: *Aşk Sanatı.*

BIANCA

Peki, sanatınızın ustası olduğunuzu nerden bileyim?

LUCENTIO
Gönlümün öğrencisi olursanız, çok kolay bayan.

(Öpüşürler.)

HORTENSIO
Şunlara bak yahu; amma hızlı gittiler! Hey, baksana,
Hani Bianca'nın Lucentio'dan çok sevdiği kimse yoktu?
Sen değil miydin yemin eden?

TRANIO
Ey gaddar aşk! Ey kadın denen vefasız yaratık!
Şu işe bak Litio, hayret doğrusu!

HORTENSIO
Yeter; seni aldatamam artık! Ben Litio değilim;
Ne de göründüğüm gibi müzisyenim;
Sadece kendinden utanan biriyim. Neden mi?
Benim gibi bir beyefendiyi bırakıp,
Böyle bayağı birini ilahlaştıran kadın uğruna
Kılık değiştirme zahmetine katlandığım için.
Bilin ki bayım benim adım Hortensio.

TRANIO
Signor Hortensio,
Bianca'ya ne kadar tutkun olduğunuzu çok duydum.
Ancak, benim gözlerim de onun hafifliğine tanık oldu;
Onun için, eğer siz de aynı fikirdeyseniz,
Sizinle beraber Bianca'dan ve aşkından
Sonsuza dek vazgeçmeye hazırım.

HORTENSIO
Şunlara bak nasıl öpüşüp koklaşıyorlar! Signor Lucentio,
İşte size elimi uzatıyor ve yürekten yemin ediyorum:
Bianca'ya bir daha asla kur yapmayacağım gibi,
Daha önce kendisine karşı safça ve aptalca beslediğim
Yüce duygulara layık olmayan bu kadını artık terk ediyorum.

TRANIO
O halde ben de işte burda aynı şekilde,
Bana yalvarsa da asla onunla evlenmemeye
İçtenlikle yemin ediyorum. Yazıklar olsun ona!
Şuna bak, nasıl hayvanca oynaşıyor adamla.

HORTENSIO
Keşke bu adam dışında herkes terk etse onu!
Bana gelince; yeminimi nasıl tuttuğumu göstermek için,
Bu kibirli, kendini beğenmiş vahşi atmacayı
Ben nasıl sevdiysem,
Beni uzun zamandır öyle seven zengin bir dulla
Üç gün içinde evleneceğim.
O halde hoşçakal Signor Lucentio.
Kadınların güzel görünümüne değil,
İçlerindeki iyiliğe adayacağım aşkımı.
Evet, artık elveda. Yemin ettim bir kere, asla dönmem.
(Çıkar. Tranio, Lucentio ile Bianca'nın yanına gider.)

TRANIO
Bayan Bianca, Tanrı sizi korusun, ne kadar zarifsiniz;
Sizin gibi kutsal bir âşığa da böylesi yakışır.
Bu arada, seni cilveleşirken gördük, sevgili bayan
Ve Hortensio'yla birlikte senden vazgeçtik.

BIANCA
Tranio, şaka ediyorsun –
İkiniz de benden vazgeçtiniz öyle mi?

TRANIO
Evet bayan.

LUCENTIO
O zaman Litio'dan kurtulduk.

TRANIO
Vallahi, ateşli bir dul almaya niyetlendi şimdi;
Bir günde kur yapıp nikâhlayacak.

BIANCA
Tanrı mutlu etsin!

TRANIO
Evet, ayrıca kadını uslandıracak.

BIANCA
Kendisi öyle mi diyor Tranio?

TRANIO
Demesi bir yana, uslandırma okuluna gitti.

BIANCA
Uslandırma okulu mu? O da ne? Böyle bir yer mi var?

TRANIO
Evet bayan; Petruchio da orda öğretmen;
Şirret bir kadını yola getirmek
Ve çan çan dilini bağlamak için gerekli
Her türlü hile ve yolu öğretiyormuş.
(Biondello girer.)

BIONDELLO
Ah efendim, efendim, o kadar bekledim ki,
Köpek gibi yorgun düştüm; ama sonunda,
Yokuş aşağı gelen ihtiyar bir melek [55] gördüm.
İşimize yarayacak birine benziyor.

TRANIO
Adam neciymiş Biondello?

BIONDELLO
Bilmiyorum efendim, herhalde tüccar, öğretmen filan;
Düzgün giyimli; hali tavrıyla bir pederi andırıyor.

LUCENTIO
Peki, ne yapacağız bu adamı Tranio?

TRANIO
Eğer saf biriyse ve anlatacağım masala inanırsa,
Onu kendi rızasıyla Vincentio yaparım;
Baptista Minola'ya da gerçek Vincentio diye yuttururum.
Şimdi sevgilini içeri götür ve beni yalnız bırak.

(Lucentio ile Bianca çıkar. Tüccar girer.)

TÜCCAR
Tanrı sizi korusun bayım.

TRANIO
Sizi de bayım. Hoş geldiniz.
Daha gidecek yolunuz var mı,
Yoksa son durakta mısınız?

TÜCCAR
Bayım, en fazla bir iki hafta;
Burdan Roma'ya, ordan da Trablus'a,
Tanrı ömür verirse.

TRANIO
Memleket neresiydi?

TÜCCAR
Mantualı'yım.

TRANIO
Mantualı öyle mi? Vay canına, Allah saklasın!
Canınızı düşünmeden Padua'ya geldiniz öyle mi?

TÜCCAR
Canımı düşünmeden mi? Anlayamadım bayım.
Çok ciddi bir şey bu.

TRANIO
Mantualı biri için Padua'ya gelmek ölüm demektir.
Nedenini bilmiyor musunuz?
Gemileriniz Venedik'te alıkondu ve Dük de,

Sizin Dük'le aranızdaki kişisel bir anlaşmazlık sonucu
Halka yazılı ve sözlü duyurular yayınladı.
Duymamanıza şaştım. Buraya yeni gelmiş olmasanız
Bunu mutlaka her yerde duyardınız.

TÜCCAR
Ne diyorsunuz! O zaman bu iş benim için
Tahmin ettiğinizden de kötü.
Çünkü üzerimde Floransa'dan alınma senetler var;
Onları verip nakit almak zorundayım burda.

TRANIO
Pekâlâ bayım, o zaman size iyilik olsun diye
Bir yardımda bulunayım; şimdi size bir önerim var –
Önce şunu söyleyin: Hiç Pisa'da bulundunuz mu?

TÜCCAR
Evet bayım, Pisa'da çok sık bulundum;
Saygın kişileriyle ünlüdür Pisa.

TRANIO
Bunlar arasında Vincentio diye birini tanıyor musunuz?

TÜCCAR
Tanımıyorum, ama adını duydum,
Sınırsız serveti olan bir tüccar.

TRANIO
O benim babam olur bayım ve doğrusunu isterseniz
Sima olarak biraz size benzer.

BIONDELLO (*Kendi kendine.*)
Evet, elmayla istiridye ne kadar benzerse! Tıpkısının aynısı!

TRANIO
Bu istenmedik durumda hayatınızı kurtarmak amacıyla,
Hatırınız için size bir iyilik yapacağım –
Ayrıca da Sayın Vincentio'ya benzer olmanızı

Başınıza gelebilecek en kötü şey diye düşünmeyin –
Onun adını ve mevkiini üstleneceksiniz
Ve benim evimde dostça ağırlanacaksınız.
Rolünüzü gereği gibi oynamaya dikkat edin –
Beni anlıyorsunuz değil mi bayım?
Böylece işiniz bitinceye kadar şehirde kalabilirsiniz.
Bu sizce de bir iyilikse, bence hemen kabul edin.

TÜCCAR
Ah elbette bayım, kabul ediyorum;
Hayatımı ve özgürlüğümü hep size borçlu olacağım.

TRANIO
O zaman gelin hemen bu işi uygulamaya koyalım.
Bu arada şunu da bilmenizi isterim:
Babam burda her an bekleniyor.
Ben, buralı Baptista adlı birinin kızıyla evleniyorum;
Kızın üstüne yapılacak mal mülk filan konusunda
Babamın da onayı gerekiyor.
Yeri gelince ben size her türlü bilgiyi vereceğim.
Gelin şimdi birlikte gidip size uygun bir giysi bulalım.

(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Petruchio'nun kır evinin salonu. Katherina ile Grumio.)

GRUMIO
Yok yok, gerçekten, asla yapamam bunu!

KATHERINA
Bana reva gördüğü haksızlıklarla birlikte

Hıncı da artıyor gibi sanki.
Ne yani, açlıktan öldürmek için mi evlendi benimle?
Babamın kapısına gelen dilenciler bile
Yalvarmaya başlar başlamaz alırlar sadakalarını;
Olmazsa başka yerde bir acıyan bulunur kendilerine.
Oysa yalvarma denen şeyi hayatında tanımamış olan
Ya da böyle bir şeye ihtiyaç duymamış olan ben,
Açlıktan ölüyorum, uykusuzluktan başım dönüyor;
Uyumak istediğimde küfür,
Yemek istediğimde hırgür buluyorum.
Ama bunların hepsinden çok ağırıma giden de,
İdeal aşk adı altında bana yaptığı şey:
Sanki, biraz uyursam ya da bir şey yersem
Hemen öldürücü hastalığa yakalanacakmışım
Ya da ölüp gidecekmişim gibi yapıyor.
Ne olur, hadi git de biraz yiyecek bul bana –
Şöyle doyurucu bir şey olsun da ne olursa olsun.

GRUMIO
Öküz ayağı olur mu?

KATHERINA
Çok güzel olur. Hadi getir lütfen.

GRUMIO
Ama bence bu sinir yapabilir.
Şöyle iyi pişmiş yağlı bir işkembeye ne dersin?

KATHERINA
Çok severim. Hadi iyi kalpli Grumio, getiriver şunu.

GRUMIO
Bilemiyorum. Korkarım sinir yapar.
Bir parça biftekle hardal olsa olur mu?

KATHERINA
Biftekle hardala bayılırım.

GRUMIO
Evet ama hardal biraz acı kaçar; kızıştırır yani.

KATHERINA
İyi o zaman, bifteği getir, hardal kalsın.

GRUMIO
Olmaz, getiremem. Hardalı istemezsen
Grumio'dan lokma biftek alamazsın.

KATHERINA
İyi o zaman, ister ikisini de getir, ister birini,
Getir de ne istersen getir.

GRUMIO
Peki o zaman, bifteksiz hardal getiriyorum.

KATHERINA
Defol karşımdan seni sahtekar ikiyüzlü köle!

(Grumio'yu döver.)

Yemek yerine lafla doyuracağını mı sandın beni?
Bu halime bakıp eğlenen senin de
Hepinizin de Allah belanızı versin!
Hadi, defol karşımdan diyorum sana!

(Petruchio ve Hortensio, yanlarında yiyecekle girerler.)

PETRUCHIO
Hey, nasıl benim Kate'im? Ne o tatlım, keyifsiz gibisin?

HORTENSIO
Nasılsınız bayan?

KATHERINA
Nasıl olacağım; berbat!

PETRUCHIO
Topla kendini biraz; hadi yüzün gülsün artık.

İşte, sevgilim, bak ne kadar düşünüyorum seni:
Yemeğini kendi ellerimle hazırladım ve getirdim.
Herhalde, tatlı Kate, bu iyiliğim teşekküre değer.
Ne o, bir kelime bile yok mu?
Demek beğenmedin öyle mi;
Bütün zahmetlerim boşa gitti yani.
Pekâlâ, alın götürün bu yemekleri.

KATHERINA
Bırakın ne olur, kalsın.

PETRUCHIO.
En küçük hizmete bile bir teşekkür eder insan;
Yemeğe dokunmadan önce senden de bunu bekliyorum.

KATHERINA
Teşekkür ederim bayım.

HORTENSIO
Signor Petruchio, ayıp size, haksızlık ediyorsunuz!
Gelin Bayan Kate, beraber yiyelim.

PETRUCHIO *(Hortensio'ya fısıldar)*

Beni seviyorsan hepsini ye bitir Hortensio.
(Katherina'ya)

Hadi Katherina, yesene; ye de o hassas yüreğine yarasın.
Eh şimdi, benim canım sevgilim, babanın evine dönüp,
En şatafatlı giysilerimizle şenliğin tadını çıkaralım;
İpek ceketlerimiz ve başlıklarımızla, altın yüzüklerimizle,
Fırfırlı yakalıklarımız, dantelli kolluklarımızla,
Çemberli içetekleriyle, eşarplarla, yelpazelerle;
Allı pullu giysilerden değişik takımlarla;
Amber bilezikler, incik boncuk takılarla.
Hadi, yemeğin bitti mi? Terzi seni bekliyor;
Baştan aşağı süsleyip püslemek için hazır.
(Terzi girer.)

Gel bakalım terzi, görelim şu süslerini.
Elbiseyi uzat şöyle.

(Tuhafiyeci girer.)

Sizden ne haber bayım?

TUHAFİYECİ
İşte siz efendimizin ısmarladığı başlık.

PETRUCHIO
Bu da ne? Kalıp diye çorba tası mı kullandınız?
Kadifeden bir çanak bu! Ayıp ayıp,
Beş para etmez adi bir şey;
Midye kabuğuyla ceviz kabuğu arası,
Eften püften bir şey, oyuncak, aldatmaca, bebek başlığı.
İşe yaramaz bu! Daha büyük bir şey lazım bana.

KATHERINA
Daha büyüğünü istemem ben.
Bu tam günümüze uygun;
Kibar hanımlar böyle başlık giyiyor şimdi.

PETRUCHIO
Sen de kibar olduğunda senin de böyle başlığın olur,
Ama henüz vakti gelmedi.

HORTENSIO (*Kendi kendine*)
Kolay kolay da geleceğe benzemiyor.

KATHERINA
Bir dakika bayım; herhalde benim de konuşmaya hakkım var;
Konuşacağım da. Ben çocuk değilim; bebek de değilim.
Benim fikrimi de dinlemek zorundasınız;
Merak etmeyin, sizden daha büyükleri buna katlanmıştır;
Yok, dinlemeyeceğim derseniz, o zaman kulaklarınızı tıkayın.
Yüreğimin öfkesini dilim söyleyemek zorunda;
İçinde tutmaya çalışırsa paramparça olur çünkü.

Yüreğimi kurtarmak için de sözlerime gem vurmamaya,
Dilimin ucuna gelen her şeyi
Son kelimesine kadar söylemeye kararlıyım.

PETRUCHIO
Bence de, çok haklısın; işe yaramaz bu başlık;
Kaymak kabı, süslü paçavra, ipekten pasta!
Bunu beğenmediğin için seni daha da çok seviyorum.

KATHERINA
Sen beni ister sev ister sevme, ben başlığı beğendim;
Ya o başlığı isterim, ya da hiçbirini.

PETRUCHIO
Elbisen mi dedin? Tabii; elbette. Getir görelim, terzi.
(Tuhafiyeci çıkar.)
Vay canına; şuna bak! Bu ne bu, sahne kostümü mü?
Şu kol mu şimdi yani? Tıpkı koca bir top namlusu.
Peki bu ne oluyor? Elma pastasının kabuğu gibi,
Yukardan aşağı, aşağıdan yukarı kesiklerle dolu.
Her yeri çatlak, delik, oyuk, yarık, çentik;
Berber dükkânındaki tütsülük sanki.
Terzi efendi; nedir şimdi bu şeytan işinin adı?

HORTENSIO (*Kendi kendine*)
Anlaşılan ne başlığı alacak sonunda ne elbiseyi.

TERZİ
Siz bana, "şöyle düzgün, güzel bir şey yap,
Günün modasına uygun olsun," demiştiniz.

PETRUCHIO
Evet, demiştim. Ama kafanı yoklarsan,
Günün modasına uyup böyle sakil olsun dememiştim.
Hadi yallah, yok ol gözümün önünden,

Topla pılını pırtını; bunu da gözüm görmesin;
Burda bırakma da nereye götürürsen götür.

KATHERINA

Ama çok şık bir elbise bu! Desenleri bu kadar harika,
Bu kadar zarif, hoş ve güzel bir elbise hayatımda görmedim.
Benimle oyun oynuyorsun herhalde.

PETRUCHIO

Doğru yahu; seninle oyun oynuyor bu adam!

TERZİ

Efendim, siz efendimin onunla oyun oynadığını söylüyor.

PETRUCHIO

Vay, bu ne küstahlık! Seni yalancı iplik parçası;
Seni yüksük, seni metre, dörtte üç, yarım metre, santim!
Seni pire, bit yumurtası, kış cırcır böceği!
Bir makara iplikle benim evimde bana kafa tutuyor!
Seni lime lime herif, seni parça kumaş, seni artık kumaş!
Seni alır kendi metrenle öyle bir ölçerim ki,
Zevzekliğin bedelini ömür boyu unutmazsın bir daha.
Ben diyorum ki, hanımın elbisesini bozmuşsun.

TERZİ

Ekeselansları yanılıyorlar. Elbise tam olarak
Efendimizin talimatına göre yapılmıştır.
Nasıl yapılacağına ilişkin Grumio emir vermişti.

GRUMIO

Ben ona emir vermedim, kumaşı verdim.

TERZİ

Peki, nasıl yapılsın dediniz?

GRUMIO

Tabii ki iğne iplikle.

TERZİ
Ama siz demediniz mi kesilsin diye?

GRUMIO
Çok şey dikmişe benziyorsun sen.

TERZİ
Evet doğru.

GRUMIO
Ama benim karşımda diklenemezsin, tamam mı! Kime ne dikmiş olursan ol; kim senden dikinmiş olursa olsun; benim önümde öyle dikilip diklenme bana!
Ben diyorum ki, ben ustana elbiseyi kes biç dedim, kes doğra demedim. *Ergo*, [56] yalan söylüyorsun.

TERZİ
Evet ama, elimde kanıt var: işte yazılı talimat.

PETRUCHIO
Oku bakalım.

GRUMIO
Eğer benim böyle bir şey söylediğimi iddia ediyorsa, kesin yalan söylüyor bu kanıt.

TERZİ (*Okur.*)
"*Imprimis*, [57] bol bedenli bir elbise –"

GRUMIO
Efendim, eğer ben hiç "bol bedenli elbise" dediysem, eteklerine beni de dikin ve bir top kahverengi iplikle canım çıkıncaya kadar dövün. Ben "bir elbise" dedim.

PETRUCHIO
Devam et.

TERZİ
"Omuzda yuvarlak kesimli bir kap."

GRUMIO
Kapı itiraf ediyorum.

TERZİ
"Tam boy bir kol."

GRUMIO
Ben iki kol itiraf ediyorum.

TERZİ
"Kollar dikkatle kesilecek."

PETRUCHIO
İşte hainlik ortaya çıktı!

GRUMIO
Notta hata var efendim, notta hata var! Benim verdiğim talimatta, kollar kesilip biçilsin ve sonra yerine dikilsin diyordu – kanıt istersen çık karşıma; hatta silah olarak küçük parmağına yüksük kuşan da çık.

TERZİ
Doğruyu söylüyorum ben ve bunu size uygun olan yerde kanıtlayabilirim.

GRUMIO
Tamam, çık karşıma da kanıtla o zaman! Sen o notu al, bana metre çubuğunu ver ve elinden geleni ardına koma.

HORTENSIO
Vay canına Grumio, adama kaçış yolu bırakmadın.

PETRUCHIO
Her neyse, bayım, bu elbise bana göre değil.

GRUMIO
Haklısınız efendim, hanımefendiye göre.

PETRUCHIO
Kaldır şu elbiseyi, götür ustana, canı ne istiyorsa yapsın.

GRUMIO
Sakın ha, alçak herif, gebertirim seni! Sakın hanımefendinin elbisesini filan kaldırıp onu ustana götüreyim deme! (58)

PETRUCHIO
Nedenmiş bayım; sakıncası nerde bunun?

GRUMIO
Ah efendim, tahmininizden de daha derinde.
Adam hanımefendinin elbisesini kaldıracak;
Sonra onu ustasına buyur edecek, o da ne isterse yapacak!
Çok ayıp, çok; çok çok ayıp!

PETRUCHIO (*Hortensio'ya fısıldar.*)
Hortensio, terziye söyle, parası ödenecek.

(Terziye)

Hadi git şimdi; bunu da al götür; git artık, daha fazla konuşma.

HORTENSIO (*Terziye fısıldar.*)
Bak terzi, yarın elbisenin parasını benden alırsın;
Arkadaşımın sözlerinden de alınma, biraz kafası karışık da.
Hadi artık gidebilirsin; ustana selam söyle.

(Terzi çıkar.)

PETRUCHIO
Pekâlâ, hadi gel Kate'ciğim, şimdi babana gidelim;
Üstümüzdeki gündelik giysileri değiştirmesek de olur.
Giysileri yoksul olanın kesesi gurur duyar;
Bedeni zengin kılan kafasının içidir insanın.
En kara bulutlar arasından bile güneş nasıl ışırsa,
En sade giysilerden bile dışarı vurur insanın onuru.
Düşünsene, sırf tüyleri daha güzel diye,
Tarla kuşundan daha mı değerli alakarga?

Ya da, renk renk derisi göz okşuyor diye,
Engerek daha mı iyi yılanbalığından?
Yo hayır, sevgili Kate; işte sen de,
Kılık kıyafetin ne kadar gösterişsiz olursa olsun,
Bir şey kaybetmezsin değerinden.
Eğer bundan utanıyorsan, kabahati bana yükle
Ve sen keyfine bak. Şimdi gidiyoruz;
Babanın evinde şölene katılıp eğlenelim biraz.
(Grumio'ya)
Git adamlarımı çağır, hemen hareket edelim.
Atlarımızı yolun başına getirsinler, orda bineriz.
Oraya kadar yürüyelim. Durun bakalım,
Sanırım şimdi saat yediye geliyor;
Öğle yemeğinden önce rahatça oraya varırız.

KATHERINA
Aslına bakarsanız bayım, saat nerdeyse iki;
Akşam yemeğinden önce de oraya varamazsınız.

PETRUCHIO
Ben ata bininceye kadar yedi olur o zaman.
Anlamıyorum, ben ne söylesem, ne yapsam,
Ya da yapmayı düşünsem, karşı çıkıyorsun.
Baylar, bizi yalnız bırakın.
Bugün gitmiyorum ve gideceğim zaman da
Ben saat kaç dersem o olacak.

HORTENSIO *(Kendi kendine)*
Yahu bu yiğit nerdeyse güneşe bile buyurmaya başlayacak.
(Çıkarlar.)

Dördüncü Sahne

(Padua'da şehir meydanı. Lucentio kılığında Tranio ile, ayağında binici çizmeleri, başı açık, Vincentio gibi giyinmiş olan Tüccar girer.)

TRANIO

Bayım, işte ev bu. Sesleneyim mi?

TÜCCAR

Tabii, madem burdayız. Eğer yanılmıyorsam,
Signor Baptista beni hatırlayacaktır;
Yirmi yıl kadar önce Cenova'da,
Pegasus adlı handa birlikte kalmıştık.

TRANIO

Güzel. Her ne olursa olsun,
Rolünü dikkatli oynamayı unutma;
Tam bir babaya yakışır şekilde.

TÜCCAR

Sen hiç merak etme.

(Biondello girer.)

Bak işte senin uşak geliyor.
O da biraz eğitilse iyi olurdu.

TRANIO

Sen onu merak etme. Gel bakalım evlat Biondello,
Unutma, ödevini iyi ezberle ha!
Gerçek Vincentio'ymuş gibi yapacaksın.

BIONDELLO

Tamam, hiç meraklanma.

TRANIO
Peki Baptista'ya söyleyeceğini söyledin mi?

BIONDELLO
Babanın Venedik'te yaşadığını
Ve onu bugün Padua'da beklediğini söyledim.

TRANIO
Boyundan büyük iş becermişsin! Al bununla bir şey iç.

(Biondello'ya para verir. Baptista ile, Cambio kılığında Lucentio girer.)

İşte Baptista geliyor. Yüz ifadenizi ona göre ayarlayın.

Signor Baptista, çok sevindim sizi gördüğüme.

(Tüccar'a)

Efendim, size sözünü ettiğim beyefendi bu.
Ne olur artık babalığınızı gösterin;
Miras olarak Bianca'yı verin bana.

TÜCCAR
Bir dakika oğlum.
Sayın bayım, izninizle, bazı alacaklarımı toplamak için
Padua'ya geldim ve oğlum Lucentio ile konuştuğumda
Gördüm ki kızınızla onun arasında
Son derece ciddi bir aşk meselesi var.
Sizin hakkınızda çok iyi şeyler duydum
Ve madem oğlum kızınızı seviyor, kızınız da onu;
Baba olarak bana düşen,
Evladımı daha fazla bekletmemek,
Bir an önce sevdiğine kavuşmasına yardımcı olmaktır.
O halde, bu birleşmeyi siz de onaylıyorsanız,
Aramızda bir anlaşma yapmak için
Benim hazır ve istekli olduğumu göreceksiniz.
Signor Baptista, hakkınızda o kadar iyi şeyler duydum ki,

Kızınızı oğluma vermeye razı olduğunuz takdirde,
Şartlar üzerinde titizlenmeye hiç niyetim yok.

BAPTISTA

Sayın bayım, söyleyeceklerim için kusuruma bakmayın.
Dosdoğru ve kısaca konuya girmeniz çok hoşuma gitti.
çok doğru söylediniz: Oğlunuz Lucentio kızımı seviyor;
Kızım da onu – ya da her ikisi de çok inandırıcı bir şekilde
Seviyormuş gibi yapıyor – Onun için,
Eğer söyleyecekleriniz bu kadarsa; yani ona babalık edecek
Ve mal mülkünüzden yeteri miktarda
Kızımın üstüne yapacaksanız, birleşme onaylanmış
Ve her şey olup bitmiştir bence:
Kızımı gönül rızasıyla oğlunuza veriyorum.

TRANIO

Teşekkür ederim efendim.
O halde, nişan töreni ile
Anlaşmanın taraflarca onaylanması için
Sizce neresi en uygun?

BAPTISTA

Benim evimde olamaz Lucentio, çünkü bilirsiniz
İbriklerin kulağı vardır; bende de hizmetkâr çok.
Ayrıca, ihtiyar Gremio hep her şeyi duymak ister,
Bu yüzden canımız sıkılabilir.

TRANIO

O zaman isterseniz benim evde olsun.
Babam da orda kalıyor.
Bu işi kendi aramızda gayet güzel hallederiz.
Şu adamınızı gönderip kızınızı çağırtın.

(Lucentio'yu gösterir; gizlice Lucentio'ya göz kırpar.)

Benim oğlan da hemen noteri alır gelir.
Yalnız, küçük bir sorun var:

Eve haber vermek için vaktimiz olmadığından,
Yeteri kadar yiyecek bulamayabiliriz.

BAPTISTA
Bence uygun. Cambio, hadi sen eve koş
Ve Bianca'ya söyle hemen hazırlansın.
İstersen ne olup bittiğini de anlat;
Yani, Lucentio'nun babasının Padua'ya geldiğini
Ve kendisinin muhtemelen Lucentio'nun karısı olacağını.

(Lucentio çıkar.)

BIONDELLO
Tanrıların yardımıyla bu iş olsa bari;
Ah, tüm kalbimle diliyorum!

TRANIO
Tanrıları böyle oyuncak etme; hadi işine git çabuk.

(Biondello çıkar.)

Signor Baptista, ben önden gideyim mi?
Buyrun. Ama bir kap yemekten fazlasını bulamayabilirsiniz.
Gelin efendim, Pisa'da bunu telafi ederiz.

BAPTISTA
Geliyorum.

(Çıkarlar. Cambio kalığında Lucentio ile Biondello girer.)

BIONDELLO
Cambio!

LUCENTIO
Ne var Biondello?

BIONDELLO
Efendimin sana göz kırpıp gülümsediğini gördün değil mi?

LUCENTIO
Ee, ne olmuş?

BIONDELLO
Hiç – ama bana dedi ki, "Sen sonra benim işaret ve hareketlerimin anlam ve önemini açıklarsın," dedi.

LUCENTIO
Öyle mi? Hadi açıkla o zaman.

BIONDELLO
Açıklaması şu: Sahte oğulun sahte babasıyla konuştuktan sonra Baptista tamam.

LUCENTIO
Nasıl tamam?

BIONDELLO
Akşam yemeğinde kızını sana getirecekler.

LUCENTIO
Ee, sonra?

BIONDELLO
Saint Luke Kilisesi'ndeki ihtiyar rahip her an emrine hazır.

LUCENTIO
Peki şimdi ne oluyor?

BIONDELLO
Bilmiyorum, ama işi sağlama bağlamak için sahte bir anlaşma hazırlanıyor galiba. Sen de işi sağlama bağla; *cum privilegio ad imprimendum solum*. [59] Hadi, kiliseye! Yanına rahip ve kâtiple birlikte yeterince saygın tanık almayı da unutma. Senin de istediğin bu değil miydi? Eğer değilse, başka sözüm yok; gidip Bianca'ya elveda derim ben de.

LUCENTIO
Bir dakika beni dinle Biondello.

BIONDELLO

İşim acele, bekleyemem. Bir zamanlar bir hizmetçi kızcağız varmış; tavşan için maydanoz koparmaya bahçeye inmiş; iniş o iniş, ikindiye kalmadan evlenmiş. [60] Siz niye evlenmeyesiniz efendim? Benden bu kadar. Efendim bana görev verdi: siz ve ekiniz [61] gelecek olursanız diye, Saint Luke'a gidip rahibe söyleyeceğim, gelmeye hazır olsun.

(Çıkar.)

LUCENTIO

Bianca'nın gönlü varsa, tabii giderim.
O razıysa, ben niye durayım?
Ne olursa olsun, dosdoğru dalıyorum bu işe.
Cambio kızı almadan giderse, artık ayıp olur bence.

(Çıkar.)

Beşinci Sahne

(Petruchio'nun eviyle Padua arasında açıklık bir yer. Petruchio, Katherina, Hortensio ve Hizmetkârlar.)

PETRUCHIO

Hadi bakalım, Tanrı adına! Yeniden yollanalım babamızın yanına doğru.
Vay canına, şu ay da nasıl ışıl ışıl parlıyor!

KATHERINA

Ay mı? Güneş yani! Daha mehtap çıkmadı.

PETRUCHIO

Ben diyorum ki, ay bu böyle pırıl pırıl parlayan.

KATHERINA
Ben de biliyorum ki, güneş bu pırıl pırıl parlayan.

PETRUCHIO
Bana bak, anamın oğlunun – ki o da benim – hakkı için
Ay diyorsam aydır, yıldız diyorsam yıldız,
Yoksa babanın evine filan gitmem.

(Hizmetkârlara)

Hemen gidin atları getirin buraya.
Durmadan itiraz, itiraz; her şeye itiraz!

HORTENSIO
Ne diyorsa onu de, yoksa asla gitmiyoruz.

KATHERINA
Pekâlâ, gidelim bari; madem buraya kadar geldik.
Tamam, ay diyorsanız ay, güneş diyorsanız güneş olsun;
Hatta, isterseniz saz mumu [62] olsun.
Siz ne diyorsanız o diyorum ben de bundan sonra.

PETRUCHIO
Ben ay diyorum.

KATHERINA
Ay tabii, biliyorum.

PETRUCHIO
Yalan söylüyorsun; kutsal güneş o.

KATHERINA
Hey ulu Tanrım, doğru ya, kutsal güneş o.
Ama sen değil diyorsan değildir;
Ay da zaten durmadan değişir,
Tıpkı senin düşüncen gibi.
Adı ne olsun diyorsan odur;
Katherina için de öyle.

HORTENSIO (*Katherina'ya duyurmadan*)
Devam et Petruchio! Savaşı kazandık!

PETRUCHIO
Pekâlâ, hadi o zaman, ileri, ileri!
İşte top dediğin böyle yuvarlanmalı;
Yoksa, yapısına aykırı, ağırlığının tersine değil. (63)

(Gezgin kalıgında Vincentio girer.)

Hey baksanıza, biri geliyor bu tarafa.

(Vincentio'ya)

İyi günler sevgili bayan, nereye böyle?
Söylesene sevgili Kate, gerçekten,
Sen bundan daha şirin bir taze gördün mü?
Şu yanaklara bak: Akla al nasıl savaşa tutuşmuş!
Gözler dersen; nasıl yakışmış bu ilahi yüze!
Göğü böylesine görkemle donatan yıldız var mı sence?
Cici kız, güzel kız, bir kere daha iyi günler sana!
Tatlı Kate, hadi kucakla onu; güzelliği hatırına.

HORTENSIO (*Ötekilere duyurmadan*)
Adamı kadın yapıp deli etsin de gör!

KATHERINA
Ey el değmemiş genç bâkire, şirin ve körpe taze;
Yolculuk nereye böyle; nerelisin sen söyle?
Ne mutlu anasına babasına bu güzel yavrunun!
Hele uğurlu yıldızların sayesinde yoluna çıkacak,
Yastığını paylaşacak adam daha da mutlu olacak.

PETRUCHIO
Bu da ne demek Kate? Sen aklını kaçırdın galiba!
Baksana, erkek bu – yaşlı, buruşuk, solgun, kırışık biri –
Genç kız filan değil senin dediğin gibi.

KATHERINA
Ah, kusura bakma ihtiyar peder;
Güneşten öyle kamaşmış ki gözlerim,
Neye baksam böyle yeni, taze görünüyor bana.
Şimdi fark ettim tabii; muhterem bir pedersiniz siz.
Bu çılgınca kusurumu bağışlayın ne olur!

PETRUCHIO
Evet, kusuruna bakma onun büyükbaba;
Bu arada bize de söyleyiver, yolculuk nereye?
Yolumuz aynıysa, bize katıl istersen; çok seviniriz.

VINCENTIO
Sayın bayım ve siz, şirin bayan,
Bu tuhaf karşılama doğrusu beni şaşkına çevirdi.
Benim adım Vincentio, memleketim Pisa;
Gideceğim yerse Padua;
Oğlumu ziyarete gidiyorum orda;
Uzun süredir görmedim kendisini.

PETRUCHIO
Adı ne oğlunun?

VINCENTIO
Lucentio, sayın bayım.

PETRUCHIO
Çok memnun oldum;
Oğlundan dolayı da ayrıca memnun oldum.
Şimdi artık hem yaşın gereği, hem de yasal olarak
Sana, sevgili babacığım diyebilirim.
Karımın, yani bu hanımefendinin, kız kardeşi
Şu anda senin oğlunla evlenmiş bulunuyor.
Hiç merak etme, üzülme de.
Oğlunun karısı çok namuslu bir kadındır;
Çeyizi dolgun, kendisi de iyi aileden;

Soylu beyefendiye eş olabilmek için gerekli
Her türlü meziyete sahip.
Şimdi koca Vincentio ile kucaklaşalım
Ve şerefli oğlunu görmek için yola düşelim;
O da kimbilir ne kadar sevinecek seni görünce.

VINCENTIO
Gerçekten doğru mu bu söylediğin; yoksa sen de,
Yoluna çıkanlara şaka yapmaktan hoşlanan
Muzip gezginlerden misin?

HORTENSIO
Yok yok, inan ki doğru hepsi beybaba.

PETRUCHIO
Hadi bizimle gel de gerçeği kendin gör;
Galiba başlangıçtaki neşeli tavrımız
Seni biraz tedirgin etti.

(Hortensio dışında herkes çıkar.)

HORTENSIO
Evet Petruchio, bu iş beni de yüreklendirdi.
Sıra benim dula geldi; bir aksilensin de görelim;
Hortensio da nasıl tersleneceğini iyi biliyor artık.

(Çıkar.)

BEŞİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Padua'da şehir meydanı. Gremio bir ağaç altında uyuklamaktadır. Baptista'nın evinin kapısı yavaşça açılır; Biondello, Lucentio ve Bianca usulca çıkar.)

BIONDELLO

Yavaş ve sessiz olalım efendim; rahip hazır.

LUCENTIO

Ben gidiyorum Biondello; ama sana evde ihtiyaç olabilir; onun için sen bizden ayrıl.

(Lucentio ile Bianca çıkar.)

BIONDELLO

Yoo, ben önce sizi kiliseden bir uğurlayayım da, sonra hemen efendimin yanına dönerim.

(Çıkar.)

GREMIO

Hayret; Cambio da nerde kaldı acaba?

(Petruchio, Katherina, Vincentio, Grumio ve ötekiler girer.)

PETRUCHIO

İşte bu kapı, bayım; Lucentio'nun evi burası.
Babamınki biraz daha pazar yerine doğru;
Ben oraya gidiyorum ve burda sizden ayrılıyorum.

VINCENTIO

Benimle bir içki içmeden gidemezsiniz.
Herhalde hatırım için sizi ağırlarlar.
Büyük bir ihtimalle de evde şenlik var.

(Kapıya vurur.)

GREMIO

İçerde çok meşguller. Biraz daha hızlı vurun isterseniz.

(Tüccar pencereden bakar.)

TÜCCAR

Kim o kapıyı kıracakmış gibi vuran?

VINCENTIO

Signor Lucentio evde mi acaba?

TÜCCAR

Evde ama onunla konuşamazsınız.

VINCENTIO

Ama şöyle birkaç yüz poundla onu şenlendirebiliriz belki, ha?

TÜCCAR

Yüz poundunuzu kendinize saklayın. Ben sağ oldukça bu paraya ihtiyacı yok.

PETRUCHIO (*Vincentio'ya*)

Size demiştim, oğlunuz Padua'da çok seviliyor diye...

(Tüccara)

Lütfen boş konuşmayı bırakın da Signor Lucentio'ya haber verin; Pisa'dan babası geldi ve şu anda burda, kapıda; kendisiyle konuşmak istiyor.

TÜCCAR

Yalan söyleme. Lucentio'nun babası Mantua'dan geldi ve şu anda işte burda pencereden bakıyor.

VINCENTIO
Lucentio'nun babası sen misin?

TÜCCAR
Annesinin dediğine bakılırsa, evet; ben onun yalancısıyım.

PETRUCHIO (*Vincentio'ya*)
Vay canına! Bu da ne demek bayım? Sahtekârlığın dikâlâsı bu! Başka birinin adını sahiplendiniz ha!

TÜCCAR
Yakalayın alçağı. Benim kılığıma girip birini dolandırmaya niyetleniyor mutlaka.

(Biondello girer.)

BIONDELLO (*Kendi kendine*)
Neyse, onları kilisede birlikte gördüm ya... İkisine de hayırlı uğurlu olsun!
Hey, bu da kim? Benim ihtiyar efendim bu, Vincentio! İşte şimdi yandık; her şey boşa gitti!

VINCENTIO
Buraya gel darağacı kaçkını!

BIONDELLO
Gelmesem olmaz mı?

VINCENTIO
Buraya gel adi herif! Ne o, beni unuttun mu yoksa?

BIONDELLO
Hayır efendim, unutmadım. Sizi unutmam mümkün değil, çünkü hayatımda hiç görmedim.

VINCENTIO
Ne! Seni utanmaz alçak! Efendinin babasını hiç görmedin öyle mi?

BIONDELLO

Ha, benim muhterem ihtiyar efendimi mi diyorsunuz? Tabii, efendim, elbette; bakın, işte pencereden bakıyor.

VINCENTIO

Ya, öyle mi?

(Biondello'yu döver.)

BIONDELLO

İmdat! İmdat! İmdat! Burda deli var; beni öldürecek!

(Çıkar.)

TÜCCAR

İmdat oğlum! İmdat Signor Baptista!

(Pencereden çekilir.)

PETRUCHIO

Gel Kate, biz şöyle kenara duralım da bekleyelim bakalım bu işin sonu ne olacak.

(Ötekilerden uzaklaşırlar. Yanında hizmetkârlarla Tüccar, Baptista ve Lucentio kılığında Tranio evin kapısından dışarı çıkar.)

TRANIO

Hey bayım, siz kim oluyorsunuz da benim uşağımı dövmeye kalkıyorsunuz?

VINCENTIO

Ben mi kim oluyorum bayım? Asıl siz kim oluyorsunuz bayım? Ey ölümsüz tanrılar! Seni züppe kılıklı serseri! Şuna bakın: İpek cepken, kadife pantolon, kırmızı ceket, kafada huni misali külah! Vah başıma gelenler! Mahvoldum bèn, mahvoldum! Ben evde dişimden tırnağımdan artırayım, oğlumla uşağım üniversitede har vurup harman savursun! Şu işe bak!

TRANIO

Ne demek bu, ne oluyor yahu?

BAPTISTA

Hoppala, adam kaçık mı ne!

TRANIO

Bayım, kılık kıyafetinize bakılırsa muhterem, ciddi bir beyefendiye benziyorsunuz; oysa konuşmanız deli olduğunuzu gösteriyor. Yani, ben inci ya da altın takmışım, size ne? Sevgili babam sağ olsun, onun sayesinde takabiliyorum bunları.

VINCENTIO

Baban ha! Alçak herif, baban Bergamo'da yelken bezi yapıyor.

BAPTISTA

Yanılıyorsunuz bayım, yanılıyorsunuz, bayım. Lütfen söyler misiniz, adı ne sizce?

VINCENTIO

Adı mı? Ben bilmeyeceğim de kim bilecek! Üç yaşından beri benim elimde büyüdü; adı Tranio tabii.

TÜCCAR

Hadi be sen de, kaçık eşek! Adı Lucentio ve benim tek evladım; ben, Signor Vincentio'nun malının mülkünün vârisi.

VINCENTIO

Lucentio mu? Ah, efendisini katletti ha! Yakalayın onu! Dük adına seni cinayetle suçluyorum. Ah oğlum benim, evladım! Çabuk söyle alçak, oğlum Lucentio nerde?

TRANIO

Bir görevli çağıralım.

(Görevli girer.)

Al bu çılgın adamı hapse götür. Peder Baptista, en kısa zamanda hâkim karşısına çıksın lütfen.

VINCENTIO

Beni hapse götürecekler öyle mi?

GREMIO
Dur bakalım görevli. Hapse filan gidemez o.

BAPTISTA
Konuşmayı bırakın artık Signor Gremio. Ben, hapse gidecek diyorum.

GREMIO
Dikkat edin Signor Baptista, bu işte oyuna gelebilirsiniz. Bu adamın gerçek Vincentio olduğuna yemin edebilirim.

TÜCCAR
Edebilirsen et de görelim.

GREMIO
Hayır, edemem.

TRANIO
O zaman istersen benim de Lucentio olmadığımı söyle.

GREMIO
Evet, senin Signor Lucentio olduğunu biliyorum.

BAPTISTA
Hadi, götürün bu bunağı, atın hapse gitsin!

VINCENTIO
Demek burda yabancılara böyle eziyet ediliyor. Seni alçak canavar!

(Biondello, Lucentio ve Bianca girer.)

BIONDELLO
Mahvolduk; işte orda! Tanımazlıktan gelin onu; yemin edin, ne yaparsanız yapın; yoksa hepimizin sonu geldi.

(Biondello, Tranio ve Tüccar kaçışarak çıkarlar.)

LUCENTIO
Bizi affet sevgili babacığım.

(Lucentio ile Bianca diz çöker.)

VINCENTIO
Benim canım evladım yaşıyor ha?

BIANCA
Bizi affet sevgili babacığım.

BAPTISTA
Ne oldu, ne kusur işlediniz?
Lucentio nerde?

LUCENTIO
Lucentio burda; gerçek Vincentio'nun gerçek oğlu.
O Lucentio ki, sahte durumlar senin gözünü yanıltırken,
Kızınla evlenip onu kendine aldı.

GREMIO
Dolap düzen diye buna denir; hepimizi aldatmışlar!

VINCENTIO
Peki, bana küstahça ve utanmadan yalan söyleyen,
Tranio denen o alçak hain nerde?

BAPTISTA
Vay canına; söylesenize, bu benim Cambio değil mi?

BIANCA
Cambio değişip Lucentio oldu.

LUCENTIO
Bütün bu tuhaflıklar hep aşk yüzünden.
Tranio şehirde benim kimliğimi taşırken,
Ben de onun yerini aldım;
Ama sırf Bianca'nın aşkı uğruna.
Ve işte sonunda isteğim gerçekleşti;
Hayallerimdeki limana ulaştığım için mutluyum.
Tranio ne yaptıysa benim zorumla yaptı;
Ne olur babacığım, hatırım için bağışla onu.

VINCENTIO

Beni hapse attırmak isteyen o alçağın burnunu keseceğim.

BAPTISTA

Bir dakika bayım; yani siz şimdi benim rızamı almadan kızımla evlendiniz, öyle mi?

VINCENTIO

Merak etme Baptista, biz senin gönlünü alırız. Hadi hadi, üzülme. Ama ben de o alçağa haddini bildirmezsem...

(Çıkar.)

BAPTISTA

Ben de bu dolabın içyüzünü öğrenmezsem...

(Çıkar.)

LUCENTIO

Bianca, sapsarı kesilmişsin; ama merak etme, baban surat etmeyecek.

(Lucentio ile Bianca çıkar.)

GREMIO

Benim çörek hamur çıktı,
Ama en iyisi ben de onlarla gideyim;
Bakarsın şenlikten bizim de payımıza bir şey düşer.

(Çıkar.)

KATHERINA

Kocacığım, hadi biz de gidip bu kargaşanın sonunu görelim.

PETRUCHIO

Tamam Kate, ama önce beni bir öp sonra gidelim.

KATHERINA

Ne, sokağın ortasında mı?

PETRUCHIO
Ne yani, benden utanıyor musun?

KATHERINA
Yok canım, senden niye utanayım, öpüşmekten utanıyorum.

PETRUCHIO
Pekâlâ, o zaman eve gidiyoruz.

(Grumio'ya)

Hey, bana bak; hadi gidiyoruz.

KATHERINA
Tamam tamam; bir öpücük ama!

(Petruchio'yu öper.)

Şimdi hiçbir yere gitme sevgilim, olur mu!

PETRUCHIO
Yani bu hoş değil mi şimdi? Gel benim tatlı Kate'im;
Geç de olsa, oldu ya sonunda, hadi artık gidelim.

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Lucentio'nun evinde bir salon. Baptista, Vincentio, Gremio, Tüccar, Lucentio ile Bianca, Hortensio ile Dul Kadın, Petruchio ile Katherina, Tranio, Biondello ve, ellerinde meyve ve tatlı tepsileriyle Grumio ile Hizmetkârlar girer.)

LUCENTIO
Gıcırtılı nağmelerimiz sonunda uyuma kavuştu,
Şiddetli çatışmalar bittiğine göre artık,

Atlatılan tehlikelere, kıl payı kurtuluşlara
Gülümseyerek bakmanın zamanı geldi.
Hadi benim güzel Bianca'm, babama hoşgeldin de;
Ben de işte senin babana, aynı içten duygularla
Hoşgeldiniz, sefalar getirdiniz diyorum.
Kardeşim Petruchio ve kardeşim Katherina,
Ve sen Hortensio, seni seven hanımla birlikte,
Hepiniz yiyin, için, eğlenin; evime hoşgeldiniz.
Biz artık gereğince şenlendiğimize göre,
Midelerimiz de şenlensin bu ziyafette.
Hadi, oturalım lütfen; tatlı yiyelim tatlı konuşalım.

PETRUCHIO

Hep aynı şey: Durmadan otur otur, ye ye!

BAPTISTA

Padua'nın hoş yanlarından biri de bu evlat.

PETRUCHIO

Padua'da hoşluktan başka bir şey yok gibi.

HORTENSIO

İkimiz adına da umarım sözlerin doğru çıkar.

PETRUCHIO

Vay canına, Hortensio, basbayağı korku bu!
Dul hatuna bak sen!

DUL KADIN

Boşversene, ben korku filan tanımam.

PETRUCHIO

Çok duyarlısınız ama ne söylediğimi duymadınız:
Ben, Hortensio sizden korkuyor diyorum.

DUL KADIN

Kendi başı dönen adam dünya dönüyor sanır.

PETRUCHIO
Çok yuvarlak bir cevap.

KATHERINA
Hanımefendi, ne demek istediniz?

DUL KADIN
Aslında o beni kullanıyor.

PETRUCHIO
Onu kullanıyormuşum! Buna ne dersin Hortensio, ha?

HORTENSIO
Evet, kullanıldığı düşüncesine kapılmış anlaşılan.

PETRUCHIO
İyi çevirdin doğrusu. Ödül olarak ona bir öpücük ver bakalım hatun.

KATHERINA
"Kendi başı dönen adam dünya dönüyor sanır."
Hadi, söyle lütfen, anlamı ne şimdi bunun?

DUL KADIN
Aslında kocanın, huysuz karısıyla kendi başı belada,
Benim eşimin derdini kendininkiyle ölçüyor –
Anlamı bu; bilmem anlatabildim mi?

KATHERINA
Çok anlamsız bir anlammış.

DUL KADIN
Anlayana anlamlı.

KATHERINA
Sen bile anladıysan, öyledir herhalde.

PETRUCHIO
Bastır Kate!

HORTENSIO
Bastır hatun!

PETRUCHIO
Yüz markına var mısın; Kate onun sırtını yere getirir.

HORTENSIO
Aa bak, onun sırtını yere getirmek benim işim!

PETRUCHIO
İşini bildiğin belli. Şerefine ahbap!
(Hortensio'nun şerefine içer.)

BAPTISTA
Şunlara bak Gremio, hepsi cin gibi değil mi?

GREMIO
Hem de nasıl; doğrusu iyi tokuşuyorlar.

BIANCA
Oo, tokuşuyorlar ha! Bakıyorum hayalin geniş.
Kadınlar tokuşmaya fazla alışırsa, er geç
Boynuzların ucu görünmeye başlar senin gibilerde.

VINCENTIO
Ah gelin hanım, bu iş sizi uyandırdı galiba.

BIANCA
Evet ama korkutmadı; ben gene uyurum şimdi.

PETRUCHIO
Yoo, uyuyamazsın. Madem başladın, biz de
Şöyle keskin tarafından sana bir iki laf atalım bari.

BIANCA
Sizin kuşunuz oluyorum yani, öyle mi?
O zaman ben çalıdan çalıya sekeyim,
Siz de yayınızı alıp peşime düşün isterseniz.

Hepiniz hoşgeldiniz.

(Bianca, Katherina ve Dul Kadın çıkar.)

PETRUCHIO

Elimden kaçtı. Yaa Signor Tranio,
Siz de bu kuşa nişan aldınız ama ıskaladınız –
O halde atıp da vuramayan herkesin sağlığına!

TRANIO

Evet, Lucentio beni tazısı gibi kullandı:
Koşan ben oldum, ama avı o aldı.

PETRUCHIO

Güzel, kıvrak bir benzetme, ama biraz köpeksi.

TRANIO

İyi ki siz kendiniz avlandınız efendim. Yalnız,
Galiba sizin geyik sizi pek yanına yaklaştırmıyormuş.

BAPTISTA

O, o, Petruchio! Tranio'dan tam isabet!

LUCENTIO

Dostum Tranio, bu atış için seni kutlarım.

HORTENSIO

İtiraf et! İtiraf et! İyi atıştı, değil mi?

PETRUCHIO

Evet, itiraf ediyorum hafif bir sıyrık aldım.
Ama bu atış benden sekip geçtiği için
Bire on iddiaya girerim ikinizi de sakatlamıştır.

BAPTISTA

Şaka bir yana, evladım Petruchio,
Huysuzların en belalısı sende şimdi.

PETRUCHIO

Pekâlâ; ben de diyorum ki, bu doğru değil.

Hadi gelin, denemek için bahse girelim.
Her birimiz şimdi karısını çağırtsın.
Kadınlardan hangisi en uysalsa önce o gelecektir.
Karısı ilk gelen bahsi kazanır.

HORTENSIO
Kabul. Nesine bahse giriyoruz?

LUCENTIO
Yirmi altınına.

PETRUCHIO
Yirmi altın mı? Ben yirmi altını
Şahinlerimle köpeklerimin üstüne oynuyorum.
Eşimin üstüne bunun yirmi katını koyarım.

LUCENTIO
Peki, yüz olsun o zaman.

HORTENSIO
Oldu.

PETRUCHIO
Tamam; anlaştık.

HORTENSIO
Kim başlıyor?

LUCENTIO
Ben başlarım.
Hadi Biondello, git hanımına söyle, buraya gelsin.

BIONDELLO
Gidiyorum.

(Çıkar.)

BAPTISTA
Evlat, işin içinde Bianca olunca bu bahse rahatça ortak olurum, ne dersin, olalım mı?

LUCENTIO
Hayır, ortak istemiyorum; hepsini ben koyacağım.

(Biondello girer.)

Evet, ne oldu?

BIONDELLO
Efendim, hanımım diyor ki,
Şu anda işi varmış ve gelemezmiş.

PETRUCHIO
Nasıl yani? "İşi varmış ve gelemezmiş," Öyle mi?
Cevap bu mu?

GREMIO
Evet, hem de doğal bir cevap. Tanrı'ya dua edin de
Sizin karınız daha kötüsünü göndermesin.

PETRUCHIO
Ben daha iyisini umuyorum.

HORTENSIO
Pekâlâ Biondello, git karıma söyle
Lütfen hemen buraya gelsin.

(Biondello çıkar.)

PETRUCHIO
Oo, "Lütfen" ha!
O zaman mutlaka gelir.

HORTENSIO
Siz ne yaparsanız yapın,
Korkarım sizinkine "Lütfen" de yetmeyecek bayım.

(Biondello girer.)

Hani, karım nerde?

BIONDELLO
Sizin için, "Şaka yapıyor herhalde," diyor.
Gelmiyor. O buraya gelsin diyor.

PETRUCHIO
Beterin beteri var! "Gelmiyor!" ha!
Korkunç! Olamaz böyle bir şey!
Buna dayanılmaz!
Hey Grumio, hanımına git ve söyle ona,
Emrediyorum, buraya gelsin.
(Grumio çıkar.)

HORTENSIO
Ben cevabı biliyorum.

PETRUCHIO
Neymiş?

HORTENSIO
Gelmeyecek.

PETRUCHIO
Şansım yokmuş o zaman, ne yapalım.
(Katherina girer.)

BAPTISTA
Vay canına, şu işe bak, Katherina geldi!

KATHERINA
Beni çağırmışınız efendim; bir isteğiniz mi vardı?

PETRUCHIO
Kardeşinle Hortensio'nun karısı nerde?

KATHERINA
Salonda ateşin başında çene çalıyorlar.

PETRUCHIO
Git getir onları buraya. Gelmek istemezlerse,

İkisini de iyi bir paketle ve kocalarının önüne çıkar.
Hadi, yürü ve hemen getir onları.

(Katherina çıkar.)

LUCENTIO
Mucize nasıl olur diye merak ediyorsan, işte sana mucize.

HORTENSIO
Hem de ne mucize!
Şimdi de sonu ne olacak diye merak ediyorum.

PETRUCHIO
Ne olacak, huzur, sevgi, sakin bir yaşam;
Gerçek efendinin saygıya dayalı yönetimi,
Kısaca, baştan sona tatlılık ve mutluluk.

BAPTISTA
Talihin açık olsun sevgili Petruchio!
Bahsi sen kazandın; ama ayrıca,
Yeni kıza yeni çeyiz olsun diye,
Bu adamların kaybettiklerinin üstüne,
Yirmi bin altın da ben ekliyorum.
O kadar değişti ki kızım, eskisi gitti, yenisi geldi.

PETRUCHIO
Daha bu bir şey değil.
Uysallığının öteki örneklerini,
Yeni kazandığı meziyetleri görünce
Bahis kazanmak neymiş o zaman anlayacaksınız.

(Katherina, Bianca ve Dul Kadın girer.)

Bakın işte geliyor; sizin aksi karılarınız da yanında.
Kadınsı gücünü kullanıp onları da tutsak almış.
Katherina, o başındaki başlık sana yakışmamış:
Çıkar şu külahı ve at yere!

(Katherina başlığı atar.)

DUL KADIN
Hey Tanrım, başıma ne gelirse gelsin umurumda değil;
Yeter ki beni bu maskaralıktan koru!

BIANCA
Ayıp ayıp; böyle aptalca saygı mı olurmuş!

LUCENTIO
Keşke o aptalca saygı sende de olsaydı.
Senin akıllıca saygı anlayışın, sevgili Bianca,
Yemek saatinden bu yana yüz altına patladı bana.

BIANCA
Benim saygı anlayışım üzerine bahse girdiğin için
Asıl aptallık sende.

PETRUCHIO
Katherina, hadi, hemen şimdi
Bu dikkafalı kadınlara anlat bakalım,
Kocalarına, efendilerine karşı ödevler neler.

DUL KADIN
Hadi hadi, şaka ediyorsun herhalde;
Biz bunu dinlemek istemiyoruz.

PETRUCHIO
Hadi, anlat diyorum. Önce de onunla başla.

DUL KADIN
Anlatmayacak.

PETRUCHIO
Ben anlatacak diyorum. Önce onunla başla.

KATHERINA
Ayıp ayıp, alnını öyle düşmanca kırıştırma;
Gözlerinden de haince bakışlar fırlatıp,
Beyini, efendini, kralını incitmeye çalışma.

Kırlara don vurduğunda çayırı nasıl lekelerse,
Bu tavırlar da senin güzelliğini öyle bozar;
Fırtınaların körpe tomurcukları söküp attığı gibi,
Bunlar da senin şöhretini alır götürür,
Ne sana yakışır bu davranış, ne dışarıya hoş görünür.
Sinirlenmiş kadın, suyu bulanmış pınara benzer:
Sevimsiz, tatsız, itici, güzellikten yoksundur.
Öyle kaldıkça da, ne kadar susamış olursa olsun,
Kimsenin içinden gelmez ondan bir yudum almak,
Ya da bir damlasına bile dokunmak.
Kocan senin efendin, hayatın, hamindir;
Senin başın, hükümdarındır; seni kollayan,
Koruyan kişidir; senin için karada, denizde
Her türlü eziyete katlanır; sen sıcak yuvanda,
Sağlık ve güven içinde döşeğinde yatarken,
Fırtınalı gecede uyumaz, ayazda nöbet tutar.
Bunun karşılığında da senden çok şey istemez;
Sevgi, güler yüz ve içten saygı dışında.
Bu büyük borca karşı, bu kadarcık ödeme!
Hükümdar kulundan nasıl görev beklerse,
Koca da karısından aynı görevi bekler.
Kadın aksi, huysuz, suratsız ve gönülsüz olduğunda,
Kocasının makul iradesine karşı geldiğinde,
Kullarını seven ve kollayan bir hükümdara karşı
Nankörce başkaldıran, hain bir âsiden farksızdır.
Kadınların aptallıklarından utanıyorum:
Diz çöküp barış isteyecekleri yerde,
Diklenip savaş ilan ediyorlar;
Kendilerinden hizmet, sevgi ve saygı beklenirken,
Yönetmeye, efendiliğe, hükmetmeye hevesleniyorlar.
Bedenlerimiz nasıl yumuşak, zayıf ve narinse,
Dünyanın eza ve cefasıyla başetmeye uygun değilse;
Yüreğimiz ve duygularımız da öyle yumuşak olmalı,

Varlığımızın maddi yanıyla uyum sağlamalı.
Hadi hadi, siz kendini bilmez ve cılız solucanlar,
Benim hayalim de sizinki kadar genişti,
Yüreğim azmandı, aklım sınır tanımazdı;
Lafa laf, surata surattı ilkem.
Ama şimdi görüyorum ki, kargılarımız birer saman çöpü;
Gücümüz zayıflık, zayıflığımız ise benzersizmiş;
Görünüşte en güçlüyken bile, gücümüz bir hiçmiş gerçekte.
Onun için, iyisi mi siz duyguları yatıştırın;
Başka yolu yok çünkü.
Kocanızın ayaklarının dibine koyun ellerinizi.
Eğer kocam dilerse, gönlünü hoş edecekse,
Saygımı göstermeye hazır bile şu anda benim ellerim.

PETRUCHIO
Hele bakın siz şu kadına! Hadi gel, öp beni Kate.

LUCENTIO
Eh, kutlarım dostum, bahsi kazandın.

VINCENTIO
Evlat güzel huylu olunca, ne hoş oluyor onu dinlemesi!

LUCENTIO
Ama kadın huysuz olunca ne kötü geliyor kulağa sesi!

PETRUCHIO
Hadi Kate, yatağa gitme vakti.
Biz üçümüz evlendik; siz ikinizin işi bitti.

(Lucentio'ya)

Beyazı sen vurdun ama, bahsi kazanan benim; [64]
Bu sıfatla da, size hayırlı geceler dilerim.

(Petruchio ile Katherina çıkar.)

HORTENSIO

Hadi uğurlar olsun, belalı bir huysuzu yola getirdin sonunda.

LUCENTIO

Yine de şaşılacak şey böyle uslanması aslında.

(Çıkarlar.)

NOTLAR

(1) Tomruk: Suçlular, el ve ayakları delikli tahta ya da "tomruğa" geçirilerek halka teşhir edilirmiş.

(2) "Paucas pallabris": "Az laf" ("Az laf, çok iş"te olduğu gibi). İspanyolca "Pocas palabras"ın, Sly'ın becerebildiği şekli. Sly, "Çok konuşma," diyor.

(3) Sly, Thomas Kyd'in *İspanyol Trajedisi* adlı oyunundaki bu deyişi yine yalan yanlış tekrarlıyor.

(4) Sen: Sly, kendine hitap ediyor.

(5) Shakespeare'in çağında kadın rolleri, oğlan çocukları tarafından oynanırmış. Burada, "oyun içinde oyun"da bir oğlan çocuğunun kadın rolü oynayacak olması oyuna ayrı bir anlam boyutu kazandırıyor.

(6) Apollo: Klasik mitolojide müzik tanrısı.

(7) Semiramis: Hafifmeşrepliğiyle ünlü Asur kraliçesi.

(8) Adonis: Klasik mitolojiye göre, aşk tanrıçası Venüs (burada "Cytherea" diye anılıyor), genç Adonis'e âşık olur. Adonis av sırasında bir yaban domuzunun saldırısına uğrayıp ölünce, Venüs sevdiği adamın akan kanını çiçeğe dönüştürür.

(9) Klasik mitolojiye göre, tanrılar kralı Zeus, genç Io'yu iğfal etmiş ve bunu yaparken de kıskanç karısı Hera görmesin diye üstlerine bir sis örtüsü germiş.

(10) Orman perisi Daphne, gözünü aşk (ve şehvet) bürümüş olan tanrı Apollo'dan dehşet içinde kaçarken, bir Defne ağacına dönüşerek kurtulmayı başarır.

(11) Sly, meyhanecinin, ölçüsü belli mühürlü kap yerine tas kullanarak eksik bira verdiğini söylüyor.

(12) Cicely Hacket: Anlaşılan hizmetkârlar da yöredeki meyhaneleri biliyor ve meyhaneci kadınları tanıyor.

(13) Sly, kendine yakıştırdığı Lord ağzıyla, "Bunu unutmayacağım; seni ödüllendireceğim," diyor.

(14) Buradaki cinsel ima açık. Oyun sırasında Sly bu sahnede önünü gösteriyor olabilir.

(15) "Melankoli" (bunalım, hüzün): Ortaçağdan kalma bir inançla, fazla acı görmenin veya çekmenin "kanın kalınlaşmasına", dolayısıyla "melankoliye"

(belirtileri: isteksizlik, durgunluk, ağırkanlılık) ve sonuç olarak delirmeye yol açacağı sanılırmış.

(16) "Komenti": Terimi yanlış kullanmasından, Sly'ın tiyatroyla ilgisinin olmadığı anlaşılıyor.

(17) "Mi pardonato": İtalyanca, "Beni bağışlayın".

(18) "Aristoteles'e uyup davranışımıza dikkat ederken, Ovidius'un öğretisi olan zevk ve sefadan da vazgeçmek zorunda değiliz." Burada ünlü Grek filozofu Aristoteles'in, insan davranışlarında ölçü ve ciddiyete ağırlık veren öğretisiyle, aşk şairi Ovidius'un, hayatın tadını çıkarma ilkesine dayalı felsefesi karşılaştırılıyor.

(19) Pinpirik: "Pantaloon" ya da "pantalone": İtalyan komedisinin tipik karakterlerinden. Genelde, gözlüklü, sıska, bunakça bir yaşlı adam tipi çiziliyor.

(20) O çağda sürtük ve fahişelere verilen cezalardan biri, onları açık arabaya bindirip halka teşhir etmekmiş.

(21) Minerva: Roma mitolojisinde bilgelik tanrıçası.

(22) Vergilius'un *Aeneas* destanında, Kartaca kraliçesi Dido'nun kardeşi ve sırdaşı.

(23) Latince, "En az fidyeyle kendini esaretten kurtarmaya bak". Bu alıntı, Shakespeare'in çağında ders kitabı olarak kullanılan, 1542 basımı *Latince Grameri* adlı kitaptan.

(24) Klasik Roma mitolojisinde ulu tanrı Jüpiter, Agenor'un kızı Europa'ya âşık olur ve bir boğaya dönüşerek kızı sırtına alıp Girit'e götürür.

(25) "Basta!": İtalyanca, "İşte, tamam, oldu."

(26) Sunucular: Oyunun sunuş (ön oyun) kısmındaki oyuncular, sahnedeki bir balkon ya da yükseltiden konuşuyorlar.

(27) İtalyanca, "Sizi gördüğüme yürekten sevindim. Evime hoş geldiniz; bana büyük onur verdiniz, Signor Petruchio."

(28) Otuz bir oyunu: Bir tür kâğıt oyunu. *Huysuz Kız*'da bir ölçüde ağırlıklı olan kumar öğesine bir değini.

(29) Florentius: İngiliz yazarı John Gower'ın *Confessio Amantis* adlı eserinde bir şövalye. Florentius, canını kurtarmak için ihtiyar bir acuze ile evlenmeye razı olur; ancak evlendikten sonra kadın genç ve güzel bir kıza dönüşür.

(30) Sibyl: Klasik mitolojide yaşlı bir falcı kadın. Sibyl'e, bir avuç kumun içindeki kum taneciklerinin sayısı kadar ömür bağışlanmış.

(31) Shakespeare'in çağında, dantel şeritlerine süs olarak kadın figürleri işlenirmiş.

(32) Grumio, Gremio ile alay ediyor.

(33) Leda'nın kızı: Truvalı Helen.

(34) Paris: Helen'i, kocası Menelaus'tan çalarak kaçıran Truvalı kahraman.

(35) Bir adı da Alcides olan Herkül, klasik Grek efsanesinin en ünlü kahramanlarından; gücü, cesareti, dayanıklılığı ile tanınıyor. Ölümsüzlüğe ulaşmak için kendisine verilen on iki çetin görevi başarıyla yerine getirmesi istenmiş.

(36) "Ben venuto": İtalyanca, "Hoş geldin". Hortensio, "Bu gece içkiler benden," demek istiyor.

(37) Evde kalmış kızların kaderiyle ilgili bir batıl inanç.

(38) Petruchio imalı konuşuyor ve "Karnında çocuğun yükünü taşımalı; cinsel ilişki sırasında üstünde erkeğin yükünü taşımalı," diyor.

(39) O çağda İngiltere'de her soylu ailenin bir arması olurmuş. "Gentlemen", yani, "beyler, efendiler" sınıfına girmeye layık görülen kişi, ailesini temsil eden bir arma sahibi olmaya da hak kazanıyor.

(40) Diana: Roma mitolojisinde, ormanlar, av ve iffet tanrıçası.

(41) "Grissel": Griselda: Ortaçağ İngiliz yazarı Geoffrey Chaucer'ın *Canterbury Masalları* adlı eserinde, sabır, sadakat ve uysallık timsali kadın.

(42) "Lucrece": Lucretia: Roma efsanesinde, namus ve iffet timsali kadın. Tarquin tarafından iğfal edilince, kocasının onuruna leke süreceği kaygısıyla intihar etmeyi yeğler.

(43) Ovidius'un *Heroides*'inden alınma Latince satırların anlamı şu: "Simois buradan akıyordu; Sigeia ülkesi (Truva) burda/Koca Priamos'un sarayı burdaydı."

(44) Lucentio, Hortensio'nun onları dinlediğini görünce, derse devam ediyormuş gibi yapıyor.

(45) "Ut": İtalyan Guido d'Arezzo tarafından yaklaşık 1024 yılında düzenlenen gamın ilk notası.

(46) Burada, atmaca, şahin, doğan gibi bir av kuşu benzetmesi var.

(47) Botlar çok eski olduğundan, eski mumları saklamak için kullanılıyormuş.

(48) "Yulaf atları yedi": Ya Grumio'nun dili sürçüyor, ya da atlarla alay ediyor: "Atlar uyuşukluktan yulafı bile yiyemediği için, sonunda yulaf atları yedi," diyor.

(49) "Ufak kap çabuk ısınır": Atasözü.

(50) O çağda yerleri temiz tutmak için ot, saman vb. kullanılır ve konuklar geleceği zaman yere yeni saman atılırmış.

(51) "Imprimis": Latince, "Önce". Resmi belgelerde kullanılan bir terim. Grumio komiklik yapıyor.

(52) Meşale boyası: meşale yanıp bittiğinde ucunda kalan "yağlı kara".

(53) "Köpeğim Troilus": Huysuz kızı uslandırma konusunun işlendiği halk masallarında, kadının kocası yok yere köpeğini ve hizmetkârlarını cezalandırarak karısının gözünü korkutur. Troilus: 14 yy. İngiliz şairi Chaucer'ın *Troilus ile Criseyde* adlı uzun şiirinin, "kibar saray âşığı" timsali kahramanı.

(54) Petruchio, Katherina'nın uslandırılmasını, yırtıcı bir av kuşunun ehlileştirilmesi ve alıştırılmasına benzetiyor. Osmanlılarda olduğu gibi, Shakespeare İngiltere'sinde de atmaca, şahin, doğan gibi yırtıcı kuşları alıştırarak onlarla avlanmak sevilen bir uğraşmış. Bu arada, "boşalma, dolma, doyma" gibi terimler aracılığıyla dolaylı olarak cinsellik öğesi de ağırlık kazanıyor.

(55) "İhtiyar melek": Anlam açık değil. Biondello: "Dualarımız kabul edildi; karşımıza bir melek çıktı," veya, "üzerinde melek kabartması olan altın para kadar değerli birini buldum," diyor olabilir.

(56) "Ergo": Latince, "O halde." Grumio bilgiçlik taslıyor ve komiklik yapıyor.

(57) "Imprimis": Latince, "Önce".

(58) Grumio efendisinin ne dediğini anlamamış gibi yapıyor ve hanımının iffetini koruyor!"

(59) "cum ...": Latince, "basım hakkı yalnızca ...'e aittir": O çağda basılan kitapların iç kapağında (basım hakkının kime ait olduğunu gösteren) bu ibare bulunurmuş.

(60) Burada maydanozun bazı özellikleriyle ilgili bir espri olabilir. Anlam açık değil.

(61) "Siz ve ekiniz": Biondello, biraz önceki kitap benzetmesini sürdürüyor.

(62) "Saz mumu": Saz ve otun yağa batırılmasıyla yapılan ve zayıf ışık veren mum.

(63) O çağda oynanan bir oyuna değiniliyor. Bu oyunda kullanılan topların bir tarafına ağırlık yerleştiriliyor. Oyuncunun ustalığı, topu yuvarlarken bu ağırlığı hesap ederek ondan yararlanmasına bağlı.

(64) Okçulukta, hedefin ortası beyazmış. Aynı zamanda Petruchio kelime oyunu yapıyor: "Bianca," İtalyanca "beyaz" demek.

William Shakespeare

- Antonius ve Kleopatra
- Atinalı Timon
- Bir Yaz Gecesi Rüyası
- Coriolanus
- Fırtına
- Hamlet
- Huysuz Kız
- IV. Henry
- Julius Caesar
- Kral Lear
- Macbeth
- Onikinci Gece
- Othello
- Romeo ve Juliet
- Size Nasıl Geliyorsa
- Soneler
- Venedik Taciri
- Yanlışlıklar Komedyası
- Yeter ki Sonu İyi Bitsin

ISBN 975-14-0565-3
9 789751 405654

W. Shakespeare

HUYSUZ KIZ